

L
A
V
I
D
A
E
S
P
I
R
I
T
U
A
L
1963
5.
LXXX

Blejski otok je eden izmed najlepših krajev Slovenije. Sredi otoka stoji cerkev, posvečena Devici Mariji. Sem so prihajali Slovenci iz vse Slovenije in tudi iz tujine. Po tem kraju, ki mu ni — vsaj za nas na zemlji enakega — se toži marsikateremu izseljencu

ČEMU ROMANJA?

Večkrat je slišati take in podobne ugovore. Npr.: Kaj posebnega morejo katoličani doživeti ali doseči na božjepotnih krajih, saj je Bog že tako povsod pričujoč? Ali je mar res treba potovati kilometre in kilometre daleč, da nekega določenega svetnika dostojno in dovolj počastimo? Ali niso romanja nastala morda zgolj iz poganskega prepričanja, da morejo bogovi razodevati svojo moč le na nekem določenem kraju, kot govori o poganskih bogovih stara zaveza v 3. knjigi kraljev (3. Kr 20,23)? —

Brez dvoma so romanja močna želja, zahteva človekovega srca, sicer bi ne zasledili tega pojava pri vseh narodih in vseh časih. Pogani so imeli in imajo še navade obiskovati kraje, kjer naj bi bil namišljeni bog rojen ali da bi tam umrl, ali kjer se bajé gode „čudeži“. Tako so Egipčani iskali nasvetov v Amonovem preročišču v Tebah. Podobno so se Grki zatekali v Apolonovo preročišče v Delfih, ali pa so si nadejali ozdravljenja med spanjem v Askleijevem templju. Prav tako budisti še vedno obiskujejo „sveto“ mesto Benarés in mohamedanci še zmeraj romažo v Meko.

Iz prvih odgovorov v katekizmu vemo, da je Bog povsod pričujoč. Zato je že sv. Hieronim opozarjal, da „so nebeška vrata odprta prav tako Jeruzalemcem kot Angležem.“ Toda ker je Kristus posvetil Palestino („sveta dežela“!) s svojo navzočnostjo, s svojim življenjem, z neštevilnimi čudeži in zlasti s svojim trpljenjem ter smrtjo, zato so kristjani vedno gojili posebno pobožnost do teh svetih krajev in radi romali v sveto deželo. Ta isti duh pobožnosti pa nam prav tako narekuje romanja k še drugim krajem in cerkvam, posvečenim Mariji, svetnikom ali mučencem. To dokazujejo Rim, Lurd, Fátima, sv. Jakob v Komposteli, pri nas Brezje in toliko drugih božjih poti, posejanih po vsej Sloveniji, tu v Argentini Luján, v Sev. Ameriki Lemont (za Slovence) in po vsem svetu še toliko drugih znamenitih romarskih krajev. Nihče ne more zanikati dejstva, da Bog ravno na teh krajih dopušča toliko in toliko čudežev in da prav v božjepotnih svetiščih siplje s polnimi rokami pomoč za telesne in duhovne potrebe tistim romarjem, ki jih preveva globok duh vere in pobožnosti.

Da romanja niso nekaj preveč pobožnjaškega, nekaj postranskega, odvišnega; le nekaj zgledov. Že sveto pismo, stare zaveze nam pripoveduje, kako sta pobožna zakonca šla molit v Silo, kjer je bil šotor s skrinjo zaveze (prim. 1. Kr 1,3). Tudi že dvanajstletnega dečka Jezusa srečamo med romarji na vsakoletnem romanju v Jeruzalem (prim. Lk 2, 41). Za časa sv. Hieronima pripovedujejo primer dveh njegovih učenk, Pavle in Evstahije, kako sta iz Jeruzalema pisali Marcell, ki je ostala v Rimu, in jo vabili, naj se ob zgledu toliko katoličanov, ki romažo v sveto deželo, tudi sama navduši in obišče svete kraje. Sv. Janez Zlatousti hvali iskreno pobožnost tistih ka-

toličanov, „ki so obiskali kraje, kjer so živeli svetniki“, in pravi, da bi tudi sam prav rad pohitel v Rim že samo zato, da bi videl ječo, kjer je bil zaprt sv. Pavel, ako ga obilno delo ne bi priklepalo na dom. Sv. Avguštín nas dalje seznanja s čudeži, ki so se izvršili v božjepotni cerkvi sv. Gervazija in Protazija. A poleg toliko duhovnih sadov, so bila romanja neredko vzrok tudi tvarnemu, zunanjemu napredku. Take posledice romanj so bile npr.: ustanavljanje novih ali razmah že obstoječih mest (to zlasti v srednjem veku) grajenje novih cesta, večje zблиžanje raznih narodov med seboj, povečanje zemljepisnega znanja, nastanek novih redov kot viteži sv. Janeza, templarji in križarji; prav tem zadnjim se je zahvaliti, da so zavrlí vdor mohamedizma v Evropo.

A ker zlo vedno čisto od blizu sledi dobremu, ali ga celo spremlja, zato tudi romanja niso ostala brez kakih manj svetlih in spodbudnih pojavov. Tako sv. Gregor iz Naciansa (4. stol.) in Erazem Roterdamski (16. stol.), pripovedujeta o zlorabah, ki so se dogajale na raznih romanjih, a da s tem nočeta niti najmanj namigavati na to, da romanja ne bi bila sama v sebi dobra in zato popolnoma upravičena. V tem smislu Erazem sam pravi, „da ne bi nikomur odsvetoval, da se udeleži romanja ali da roma zasebno, le da vse izhaja iz prave pobožnosti in čistih namenov.“ Če bomo romali iz zadnjih dveh razlogov in če dodamo morda še tretjega: duh spokornosti, potem bodo naša romanja res v večjo čast božjo in Marijino ter nam bodo lahko odlično pomagala pri zveličanju naših duš!

J. Re.

Peravska cerkev z novim mostom čez Dravo

Svet se je spremenil

V zadnjih dvajsetih letih so se razmere temeljito predrugačile in to ne samo v posameznih državah, marveč tudi v njih medsebojnih odnosih.

NA ZNANSTVENEM, TEHNIČNEM IN GOSPODARSKEM PODROČJU so

se pokazale predvsem naslednje novosti:

Iznajdba atomske energije, nje prva uporaba v vojaške namene in pozneje vedno širša uporaba v civilne namene;

skoro neomejene možnosti sintetičnih produktov, ki jih nudi moderna kemija;

vedno širše uvajanja avtomatizacije v industriji in storitvah

modernizacija poljedelstva;

skoro so izginile razdalje med narodi, predvsem vsled radia in televizije;

hitrost v celotnem prometu je izredno porastla;

končno se že odpirajo pota v vesolje.

NA DRUŽBENEM PODROČJU SE JE DOGAJALO SLEDEČE:

Razvijalo se je najprej socialno zavarovanje;

v nekaterih gospodarsko bolj razvi-

tih deželah so vpeljali sistem celotne socialne varnosti;

člani delavskih organizacij kažejo vedno večjo zavest odgovornosti za važne gospodarske in socialne probleme; dvignila se je splošna izobrazba ljudstva;

gospodarske blaginje so postali deležni širši krogi;

pogosteje prehajajo danes ljudje z nižje na višjo stopnjo poklicnega dela in tako se manjša razlika med sloji;

preprosti ljudje se bolj kot prej zanimajo za dogodke v širnem svetu.

Med tem ko je opaziti v vedno več državah velik napredek v gospodarstvu in družbenih ustanovah, st obenem javljajo vedno vidnejša nasprotja: najprej med poljedelstvom, industrijo in področjem storitev, nato med pokrajinami iste države, kjer so ene bolj, druge manj premožne, in končno med gospodarsko različno razvitimi državami v svetu.

TUDI NA POLITIČNEM PODROČJU JE OPAZITI MNOGO SPREMENB:

Veliko je držav, v katerih ljudje skoro vseh socialnih stopenj sodelujejo pri vodstvu države;

narodi Azije in Afrike so odvrgli kolonialno gospostvo in postali politično samostojni;

povezanost med narodi je vedno tesnejša in vedno bolj je en narod navezan na drugega;

v svetu je vedno več organizacij in svetov, ki segajo preko mej posameznih držav in si prizadevajo za koristi vseh narodov na gospodarskem, socialnem ter kulturnem področju, ali se zavzemajo za medsebojno povezavo narodov.

Janez XXIII. v okrožnici „Mater et Magistra“

SVETO REŠNJE TELO

V vrsti svetih zakramentov imenujemo sveto Rešnje Telo na tretjem mestu. Za krstom, ki nas prerodi v božje otroke, in za birmo, ki nas dozori in potrdi za duhovni boj, je sveto Rešnje Telo oni zakrament, ki nas vzdržuje in hrani na naši poti skozi življenje. Ni pa sveto Rešnje Telo v isti vrsti z drugimi zakramenti, ampak jih daleč presega. Je najstarejši vseh zakramentov, njih krona, njih središče, njih vir. Vsi zakramenti so dejanja Kristusova, so zveličavni vreli njegovih odrešilnih milosti; sveto Rešnje Telo pa je več, je Kristus sam, naš Bog in Odrešenik. Zato so vsi ostali zakramenti svetemu Renjemu Telesu podrejeni in vse posebne milosti, ki nam jih oni posredujejo, so v svetem Rešnjem Telesu združene.

V lepi okrožnici, ki jo je malo pred svojo smrtjo objavil papež Leon XIII., piše o svetem Rešnjem Telesu takole: „Ta veliki in vseh milosti polni zakrament ni še nihče v vsej dostojnosti, kakor to zasluži, z besedami proslavil ne dejanjem počastil. Ali o njem pobožno premišljuješ, ali ga ponižno moliš, ali s čistim in svetim srcem prejemaš, vedno ga je treba gledati kot središče vsega krščanskega življenja; vsi drugi načini in izrazi krščanske pobožnosti, naj bodo kakršnikoli, vodijo k njemu in v njem obstanejo. Je kakor duša Cerkve, kamor je usmerjena v svojih različnih stopnjah sveta duhovniška služba. Iz njega prejema Cerkve vso svojo moč in svojo slavo ter vse bogastvo nebeških darov in milosti. Zato je tudi njena največja skrb v tem, da svoje vernike vodi v čim tesnejšo zvezo s Kristusom po tem najsvetejšem zakramentu njegove Telesa in njegove Krvi.“

Ko razmišljamo o nagibih, ki so nagnili Gospoda Jezusa k ustanovitvi zakramenta naših oltarjev, nam jih katekizem takole navaja: Hotel je v njen ostati tudi kot človek do konca sveta v svoji Cerkvi; hotel je biti po njem vedna daritev za odpuščanje naših grehov in v svetem obhajilu nebeška hrana naših duš.

V tej vrsti navadno razpravljajo katališki bogoslovci najprej o Kristusovi zakramentalni pričujočnosti med nami, nato o daritvi svete maše in končno o svetem obhajilu. Vse to troje je seveda med seboj nerazdružljivo povezano, ali zaradi bogastva resnic, ki jih zakrament svetega Rešnjega Telesa vsebuje, je tovrstno deljeno razmišljanje o njem utemeljeno in koristno.

OBLJUBA IN USTANOVITEV

Naša vera v sveto Rešnje Telo slova na nezmožljivi Jezusovi besedi. Iz svetih evangelijev razberemo, da je Jezus misel o svetem Rešnjem Telesu stalno gojil v svojem srcu. Bila je to misel njegove neskončne ljubezni do človeškega rodu, ki ga je prišel odrešiti in za katerega je vedel, da bo vedno potreboval njegove pomirjujoče in tolažljive navžčnosti, njegove milosti in moči, njegovega posredovanja pred troedinim Bogom. Misel, ki jo je princsel s seboj na svet, je razodel v svojem znamenitem govoru v kafarnaumski shodnici, leto dni pred ustanovitvijo. Prejšnji dan je bil v puščavi onstran jezera čudežno nasitil večtisočglavo množico. Ko ga je ta, vsa zavzeta nad njegovo čudodelno močjo, drugi dan našla, jim je dejal: „Ne delajte za jed, ki mine, temveč za jed, ki ostane za večno živ-

ljene in ki jo vam bo dal Sin človekov. Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj. Kruh pa, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta“ (Jan 6).

Po letu dni je prišel oni čudoviti četrtek, ko je Jezus svojo obljubo spopolnil. Stori je to pri zadnji večerji, kate- re slovesni spomin nas vsako leto znova presune in gane.

Sveti Janez, ki nam je sporočil Jezusovo evharistično obljubo, ustanovitve v svojem evangeliju ne omenja, zakaj namen njegov je bil, da dopolni poročila ostalih evangelistov, ki so pisali pred njim, mnogo tega pa, kar so oni že napisali, opusti. Vendar je nadvse

pomenljiv njegov uvod v poročilo o zadnji večerji, kjer piše: „Pred velikončnim praznikom je Jezus, ker je vedel, da je prišla njegova ura, ko pojde s tega sveta k Očetu in ker je vzljudil svoje, ki so bili na svetu, svojim skazal ljubezen do konca“ (Jan 13,1). Ljubezen do konca pomeni lahko ljubezen do konca sveta, pa tudi ljubezen, ki gre do skrajne meje in mere. Oboje se v zakramentu svetega Rešnjega Telesa čudovito uresničuje.

Ostali trije evangelisti poročajo o ustanovitvi svetega Rešnjega Telesa v glavnem enako. Takole piše sveti Matej; „Pri večerji je Jezus vzel kruh, ga blagoslovil in razlomil in dal učencem in rekel: „Vzemite in jejte, to je moje

Slovesna pontifikalna maša nadškofa Vovka ob 500-letnici škofije

telo.“ In vzel je kelih, se zahvalil, jim ga dal in rekel: „Pijte iz njega vsi. To je namreč moja kri nove zaveze, ki se za mnoge preliva v odpustanje grehov“ (Mt 26, 26-28). Sveti Luka dodaja za uvod ganljiv Jezusov klic: „Srčno sem želel to velikonočno jagnje jesti z vami, preden bom trpel.“ Ob koncu sporoča Jezusovo naročilo: „To delajte v moj spomin!“ (Lk 22). Tega slovesnega naročila, s katerim je Jezus ustanovil katoliško duhovništvo, sveta Matej in Marko ne navajata, ga pa predpostavljata, ker zadnjo večerjo popišeta kot nov velikonočni obred, ki naj se v novi zavezi stalno ponavlja, kakor se je oni v stari zavezi.

Za tvar najsvetejšega Zakramenta je vzel Jezus, kot vidimo, najplemenitejša zemeljska sadova: pšenični kruh in žlahtni sok vinske trte, dva simbola žrtve in edinosti. Skozi mlinski kamen gre pšenično zrno, da se spremeni v moko in v ognjeni peči šele postane kruh; vino pa tudi iz grozdja šele v stiskalnici priteče. In kakor iz mnogih pšeničnih zrn nastane en hleb in iz mnogih grozdnih jagod žlahtno vino, tako naj bodo ena duša in eno srce vsi, ki se s svetim Rešnjim Telesom hranijo in posvečujejo.

V rimski Cerkvi se rabi za sveto Rešnje Telo opresni kruh; vzhodna Cerkve pa posvečuje kvašenega. Obojen je veljavna tvarina najsvetejšega Zakramenta, da je le iz prave pšenične moke. Vino, ki se rabi pri sveti maši, mora biti pravo, nepotvorjeno vino iz vinske trte.

Slovilo svetega Rešnjega Telesa so Jezusove besede, s katerimi je posvetil ta zakrament: To je moje telo, to je moja kri. Duhovnik, ki govori v osebi Kristusovi, posvečuje ta zakrament. Tako uči cerkveni zbor v Florenci. Tri-

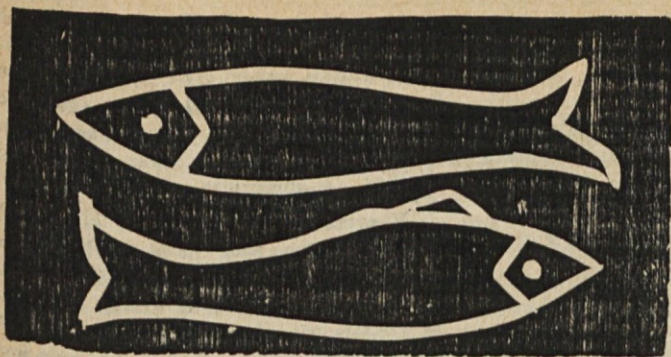
dentinski zbor pa dostavlja: „Stalna je ta vera Cerkve, da neposredno po posvečenju obstoja pod podobama kruha in vina resnično telo in kri našega Gospoda, skupaj z njegovo dušo in njegovim božanstvom, in to v moči besed, s katerimi je Kristus svojim učencem dal svoje telo in svojo kri.“ To obliko posvečenja, ki jo je uporabil Kristus, je vedno uprabljala katoliška Cerkve — uči rimski katekizem.

EVHARISTIČNA NAVZOČNOST

Vera v resnično navzočnost Jezusovo v svetem Rešnje Telesu, ki se s starim nazivom imenuje tudi Evharistija, kar pomeni zahvala ali dober dar, je v sveti katoliški Cerkvi stalna in neprekinljiva.

Tridentinski cerkveni zbor je to ver- sko resnico o resnični navzočnosti Jezusovi v najsvetejšem zakramentu proti protestantskim krivovercem, ki so jo začeli tajiti, takole izrazil in opredelil: „Sveti zbor izpoveduje jasno in popolnoma gotovo, da je po posvečenju kruha in vina Naš Gospod Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek, pričujoč pod vidnima podobama tega kruha in tega vina in sicer resnično, dejansko in bistveno. Nič ne nasprotuje temu, da je isti Zveličar vedno na desnici Očetovi po svojem naravnem bivanju, obenem pa na zakramentalen način v svojem bistvu pričujoč med nami na številnih krajih. Človeške besede komaj morejo izraziti to skrivnostno dejstvo, ki spada v območje božje vsemogočnosti in ga more zato naša pamet, razsvetljena po veri, z vso trdnostjo sprejeti in držati. Ako bi se torej kdo drznil tajiti, da se v zakramentu Svete Evharistije ne nahaja resnično, dejansko in bistveno telo in kri in istočasno tudi duša in božanstvo Našega Gospoda Jezusa Kristusa.

*Riba je bila v
najstarejši dobi
krščansko
znamenje
(Lesorez
I. Bukovec)*

to se pravi ves Kristus v celoti, bodi izobčen."

Navzočnost Kristusova v Svetem Rešnjem Telesu se izvrši po spremenjenju kruha v njegovo telo in vina v njegovo kri. To spremenjenje se izvrši v moči Kristusovih posvetilnih besed, ki jih je pri zadnji večerji spregovoril on sam in jih pri maši v njegovem zastopstvu in imenu govori duhovnik. O moči Kristusove besede takole govori sveti Ambrož, ko razpravlja o najsvetejšem zakramentu: „To je beseda, s katero je bilo ustvarjeno vse, kar biva. Ukazal je Gospod in nastalo je nebo, ukazal je Gospod in nastala je zemlja, ukazal je Gospod in nastalo je morje, ukazal je Gospod in nastale so stvari. Glej torej, kako učinkovita je Kristusova beseda. Če pa ima beseda Gospoda Jezusa tako moč, da nastane to, kar preje ni obstajalo, koliko bolj učinkovita bo, da obstoja to, kar je že bilo, in se spremeni v drugo stvar."

Po spremenjenju ne ostane od kruha in vina nič drugega, kot je zunanji podoba. Podoba kruha in vina je vse to, kar na kruhu in vinu lahko s čuti zaznavamo: barvo, vonj, okus itd. Te podobe ostanejo po spremenjenju brez svoje podstat, vzdrževane po posebni moči vseмогоčnega Boga. Hostija se zdi

kruh in ni kruh; vino v kelihu se zdi vino in ni vino. Pod podobo kruha je po spremenjenju Kristusovo telo, pod podobo vina Kristusova kri. Ker pa je Jezus Kristus v svetem Rešnjem Telesu živ in povečičan, kakor živi v nebesih, je zato živo tudi njegovo telo in živa njegova kri v najsvetejšem zakramentu. Kjer je telo, tam je tudi kri, duša in božanstvo, in kjer je njegova kri, tam je tudi njegovo telo, duša in božanstvo. Ves Kristus ja navzoč pod podobo kruha, ves pod podobo vina in ves tudi pod vsakim njunim delom. Kadar se deli hostija ali se deli posvečeno vino v kelihu, se Kristus ne deli. Ako bi se delil, bi moral umreti. Umrl pa je le enkrat za nas, potem ne umrje več. isti Kristus je v nebesih, isti v vseh posvečenih hostijah, v nešteti krajih sveta.

Ta čudovita zakramentalna pričujočnost Kristusova v svetem Rešnjem Telesu je nekaj edinstvenega, svojskega temu zakramentu, za kar v naravi ni najti nič podobnega. Presega spoznano moč vsakega človeškega uma in je spoznana le po veri. Zato se sveto Rešnje Telo tudi imenuje skrivnost vere, ki ji človeški razum kljub vsemu razmišljanju, raziskovanju in razlaganju ne more priti do dna. Bog pač premore veliko več, kot to, kar more človek do-

umeti in domisliti. Pred svetim Rešnjim Telesom ne preostane kristjanu drugega kot ponižna vera. Ni po želji Cerkve, da bi se o evharistični skrivnosti pretirano in v nedogled razpravljalo. Vse to preprosto in lepo izraža naša ljudska evharistična pesem, ki poje: „Nizko se kristjani, priklonimo, živo vero v srcu obudimo; najsvetejši zakrament je pred očmi: Jezusa Telo in Kri.“

V NAŠO TOLAŽBO

Pobožni francoski duhovnik Segur, ki je napisal mnogo lepih verskih knjig, je sredi dela oslepel. Črna noč ga je zagrnila. V svoji žalosti in zapuščenosti je zaprosil v Rim za dovoljenje, da bi smel tudi slep še maševati in še posebej da bi smel v svojem stanovanju hraniti sveto Rešnje Telo v malem tabernaklju. Sveta maša se slepim duhovnikom v Rimu rada dovoli, tabernakelj v stanovanju pa je nekaj izrednega. Svetemu očetu pa je bila znana pobožnost msgr. Segura in zato mu je velikodušno dovolil oboje: V tvojo tolažbo!

V tolažbo sveti Cerkvi in v našo osebno in skupno tolažbo ostaja naš Gospod Jezus Kristus v svetem Rešnjem Telesu med nami pričujoč. Pomenljivo pravi sodobni verski pisatelj: „Brez svetega Rešnjega Telesa bi Cerkev na zemlji ostala brez Kristusa.“ Tako pa se v svetem Rešnjem Telesu v vsej resničnosti stalno uresničuje Kristusova obljuba, ki jo je dal apostolom in njih naslednikom pred svojim vnebohodom:

„Glejte. Jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mt 28, 20). Iz Kristusove evharistične navzočnosti črpa sveta Cerkev svojo moč in svojo tolažbo. Lepo piše o tem pisatelj Contenson: „Če je Petrova ladja stresana po valovih krivoverstva, po razkolih in preganjanjih brezbožnih ljudi, vendar v vseh težavah in viharjih nikoli ne upade njen

pogum, zakaj njen božji krmar je v ladji vedno navzoč. Čeprav je v svetem Rešnjem Telesu kakor mrtev, vendar nikoli ne spi on, ki varuje svoje izvoljeno ljudstvo. Na njegovo besedo se umirijo razburkani valovi, vihar se polega, nevihta se spreminja v veliko tišino.“

V svetem Rešnjem Telesu je Gospod Jezus Kristus tudi nam, vsakemu in vsem, vedno blizu. To tolažljivo resnico nam v naših cerkvah stalno oznanjuje trepetajoči plamenček večne luči. V tabernakljih naših oltarjev za nas neprestano moli in posreduje. Od tod čuje nad nami in vodi našo usodo, kakor usodo Cerkve in sveta. K sebi nas vabi v vseh naših stiskah in potrebah življenja z ljubeznivim povabilom: „Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil“ (Mt 11, 28). „Kdor pride k meni, ga ne bom zavrgel“ (Jan 6, 37).

Lepo piše sveti Tomaž: „Nihče ne more izraziti miline tega zakramenta, v katerem se okuša duhovna sladkost v njenem izviru in se obnavlja spomin one goreče ljubezni, ki jo je Kristus pokazal v svojem trpljenju.“

Papež Leon XIII. imenuje sveto Rešnje Telo „najbolj božji dar od vseh božjih darov, ki je prišel iz globine Odrešenikovega srca, kateri goreče želi biti združen z nami, da nam more deliti z vso dorežljivostjo preobilne sadove svojega odrešenja.“

Praznik svetega Rešnjega Telesa ima zato v sveti Cerkvi vedno slovesen in zmagoslavni značaj. Je to dan zmagovite vere in nezrušljivega upanja, dan najgloblje čiščenja, zahvale in upanja in ljubezni.

Hvaljeno in čiščeno naj vedno bo — presveto Rešnje Telo.

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Južno-afriška gorata dežela Bazuto je bila britanska kolonija. Ljudstvu je vladala kraljica. Pod njeno vrhovno oblastjo so bili v posomeznih velikih okrajih nameščeni predstojniki iz družin plemenitih poglavarjev. Njih služba je po deželnem zakonu dedna. — Gospa Makopoi Appi, ki je danes stara nekaj nad 60 let, je vdova enega takih okrajnih predstojnikov. Je iz enega najuglednejših rodov v deželi. Po moževi smrti je prevzela vrhovno oblast v okraju za toliko časa, da je njen sin, ki je katoliške vere, dosegel tisto starost, da je lahko nastopil dediščino svojega očeta. Spreobrnjenje ge. Makopoi Appi — prej je bila kalvinka — je vzbudilo veliko pozornost in je za razvoj katolicizma v deželi največjega pomena, saj je bilo doslej tam komaj desetina prebivavcev katoličanov. Sama pripoveduje:

Spreobrnjenje plemenite zamorke

Rojena sem bila leta 1899 v Thaba-Bosiu v deželi Bazuto. Moji starši so bili iz rodu glavnih poglavarjev Griffith. Kot otrok sem bila krščena v etiopski Cerkvi. Leta 1918 sem prestopila h kalvincem. 25 let sem živela potem kot prepričana protestantinja.

3. avgusta 1940 mi je umrl mož, ki je bil še pogan. Po državnem zakonu mi je pripadla oblast v okraju Ramabanta. Izmed otrok mi je ostal živ le sin, obe hčerki pa sta mi umrli. Vso svojo ljubezen sem dala temu edine-mu sinu in njegovi vzgoji posvečala največjo skrb. Fant je obiskoval protestantsko šolo. Nekega dne me je spravil v nemajhno zadrego. Prosil me je namreč za dovoljenje, da bi iz kalvin-ske vere prestopil v rimsko-katoliško vero. Odločno sem se uprla tej njegovi nameri in eno leto mu nisem dala svo-jege privoljenja. Spet in spet sem ga

spraševala po vzrokih, ki so ga k te-mu koraku nagnili. „Mati,“ mi je včasih dejal, „meni se zdi, da boš to zadevo le težko razumela.“ Čez eno leto me je premagala njegova stanovitnost in da-la sem mu privolenje.

KATOLIŠKI TOVARIŠ NA DVORU

Na dvoru je z menoj delal uradnik, ki je bil katoličan. Večkrat sva skupno razpravljala o verskih problemih in ti pogovori so mi bili zelo po godu. Ko pa je bilo treba to ali ono točko iz svetega pisma razložiti, se nisva mogla sporazumeti, ker se najini mišljenji ni-sta več ujemali. Čisto odločno sem ob-sodila njegovo pojmovanje glede češče-nja Matere božje, vic, priprošenj svet-nikov in češčenja sv. ostankov. S te-mi rečmi nisem hotela imeti nič oprav-ka. Pač sem priznala, da je Marija ma-ti Jezusova, krčevito pa sem vztrajala na tem, da je bila po rojstvu našega

Gospoda navaden, človek, žena, kakršne so vse druge.

ZDRAVA, MILOSTI POLNA

Nekaj časa me je to pričkanje spodbujalo, da sem te probleme temeljiteje proučevala. Stavila sem si vprašanja kar sama in skušala nanje tudi sama odgovoriti. Pri tem sem zašla v negotovost in zgubila sem notranji mir. Jasno sem spoznala, da je moj katoliški tovariš name močno vplival, ko mi je skušal pomagati, da bi razumela vse tisto, česar še nisem mogla doumeti. Ob tem spoznanju sem se razjezila. Moji odgovori na njegova vprašanja so se tako zaostriili, da me je naslednji dan vse žalosten prosil odpuščanja in mi nekoč celo zagotavljal, da z menoj ne bo nikoli več razpravljal o verskih zadevah. Pa tudi to me je raztogotilo in rekla sem mu: Če z menoj nikakor ne-češ več razglablјati o veri, je to dokaz, da nisi apostol.“

Neki večer je došel v našo skoro popolnoma protestantsko vas katoliški misijinar, ki je bil na misijonskem potovanju po deželi. Bil je prisiljen prositi za prenočišče, ki sem mu ga tudi dala. Iz hvaležnosti mi je podaril prevod knjige P. Lebretona „Le Symbole des Apotres“. Kolikšno razodetje je bila zame ta apologetična knjiga! Prej omenjeni katoličan mi je še posodil knjigo Tomaža Kempčana. „Hoja za Kristusom“ in tudi „Cerkveno zgodovino“ P. Guilchera. Z vso vnemo sem se poglobila v branje teh zanimivih knjig.

Od tedaj se je v moji duši vršila globokopotezna sprememba. Trdovraten nemir je mučil moje srce. Same sebe nisem več spoznala. Nekoč sem prejkala vso noč, ne da bi bila mogla točno povedati zakaj.

V tistem času mi je prišla v roke knjižica „Štirideset vprašanj in odgovorov“, ki so jo izdali protestantje. Vsebina tega delca mi je zelo ugajala. Umevno je tudi, da mi je dala novo pobudo za nadaljne razpravljanja z mojim katoliškim tovarišem. Očitno sem mu priznala, da katoliške Cerkve ne ljubim, zanima pa me način njene vzgoje mladine. Med našim narodom so namreč tisti čas mnogo govorili o šolanju in vzgoji otrok, o načinu, kako je treba pri tem postopati, da bo kaj uspeha. Sama sem pisala pismo p. Jalberty OMI v katoliškem misijonu Tlali, v katerem sem izrazila željo, naj otroke le poučujejo v posvetnih vedah, vzgajajo pa naj jih tudi v strahu božjem. Pismo je napravilo patru misijonarju veliko veselje. Saj sem s tem pismom pokazala, da katoliškim misijonom posvečam veliko pozornost, čeprav se sicer kažem proti njim nekako zadržano.

Neke sobote večer — 2. oktobra 1943 je bilo — sem segla po sv. pismu, da bi prebrala kak odstavek. Na slepo srečo sem odprla pri prvem poglavju sv. Luka in prišla do stavka, ko angel Gabrijel pozdravi Marijo: „Zdrava, milosti polna! Gospod je s Teboj, blagoslovljena si med ženami.“ Še nikoli se mi ni zdel ta pozdrav tako čudovit. Nebo samo — sem rekla sama pri sebi — pozdravlja to ženo po angelu s tolikim spoštovanjem, a Cerkev, h kateri pripadam, jo tako malo ceni. Moja duša je bila pri tem odkritju vsa zmedena. Še enkrat sem prebrala prav tisto poglavje, ki me je tako pretreslo, da sem v drgetu padla na kolena, jokala od bolečine in prosila presv. Trojico odpuščanja, da sem doslej kazala tako malo spoštovanja do te oblagodarjene Žene, do Marije, ki je bila deležna predprave, da je postala Mati Jezusova.

KAJ BODO REKLI SORODNIKI...

Kot skušnjava se je v meni zbudila misel: kaj bodo rekli moji sorodniki, prijatelji in znanci, kaj bo reklo naše verno ljudstvo, ko bodo čuli, da sem prestopila v drugo vero.

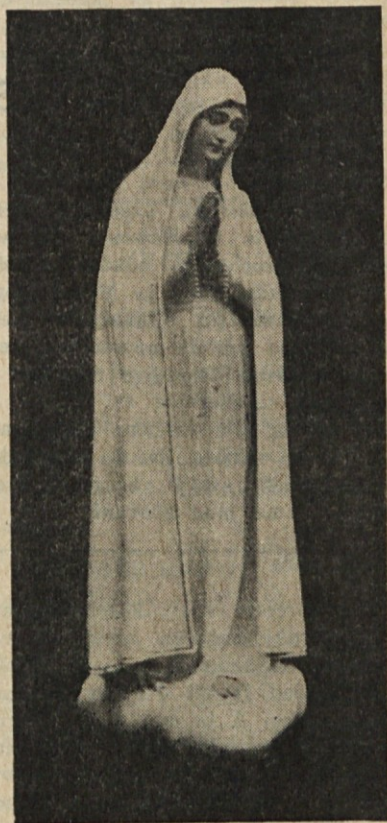
Toda kmalu so se mi zdeli ničevi vsi ugovori, ki bi mi jih mogli očitati, ničevi v primeri z žalostnim dejstvom, da sem toliko let prezirala Mater božjo. Kar nisem mogla pričakati jutra po tisti znameniti noči, da bi šla ven in povedala patru, kristjanom — naj bi bili to katoličani ali ne — in jim po- tožila, kako zelo sem grešila, ker sem omalovaževala Mater Jezusovo.

Ko je 3. oktobra 1943 sonce vzšlo in oznanilo lep dan, je bila moja dolžnost sklicati protestantske vernike k skupni molitvi. Toda nisem mogla potegniti za vrv, da bi pozvonila. Zaprla sem se v svoje starovanje in bridko jokala. Ko so verniki prišli v cerkev, so zvonili sami. Šla pa sem vendarle ven in jim prebrala odlomek iz evangelija. Da bi pa spregovorila besedo o svojem do- živetju, za to nisem imela poguma. Za predmolivca sem najela nekoga drugega, da sem se sama lahko zatekla spet v svoj stan. Od tega časa dalje se pri jutranji in večerni molitvi nisem več pridružila ljudstvu, ampak sem molila sama in vedno le angelovo češčenje.

MARIJA FATIMA

Dan po tem dogodku me je spet obiskal moj tovariš katoličan, ki mi je prinesel nekaj knjig naposodo. Prosila sem ga, da bi me prihodnje nedeljo spremljal na misijonsko postajo v Tlali, ker se nameravam priglasiti med ka- tehumene. Vesel je v to privolil. Po dolgih urah ježe na konju sva nasled- njo nedeljo prispela tja. Duhovnik me

Je ljubeznivo sprejel in potrdil moj sklep, da se pridružim oni Cerkvi, ki edina tako pristržno otroško časti Ma- ter Jezusovo. V navzočnosti vseh tam- kajšnjih kristjanov sem bila sprejeta v število tistih, ki so se pripravljali na sv. krst. Od tedaj sem vsako nedeljo in vsako sredo skozi dve leti prihajala k verskemu pouku v Tlali. Na praznik Marije Pomočnice, 24. maja 1946 sem vsa vesela dočakala oni veliki dan, ko

Fátimska Marija

Ves katoliški svet in zlasti še Slovani obhajamo letos 1100-letnico, odkar sta sveta brata Ciril in Metod pričela z misijonskim delom med Slovani. Da ne bi ta dogodek ostal v pozabljenju, ampak da bi bil v veliko duhovno korist, so katoliški škofje Jugoslavije s škofovskih konferenc v Zagrebu, 12. septembra 1962 izdali pomembno pastirsko pismo, ki razpravlja o slovanskih blagovestnikih. V članku, ki sledi, objavljamo, le uvod v obširno pismo, ki ga bodo prinesle bodoče številke

TISOČ STOLETNICA

Pred sto leti — torej leta 1863 — so katoliški Slovani, predvsem Čehi, Slovaki, Hrvati in Slovenci slovesno proslavljali tisočletnico, odkar sta naša sv. blagovestnika Ciril in Metod stopila na slovanska tla v kneževini Velikomoravski in pričela apostolsko, versko in književno delo med Slovani.

Proslava tisočletnice sv. Cirila in Metoda pa so bile omejene na slovanske dežele in narode, ker je bilo tedaj češčenje naših svetih blagovestnikov razširjeno samo med Slovani.

sem bila sprejeta v sv. katoliško Cerkev. Njegova ekscelenca, apostolski vikar msgr. Bonhomme, je sam izvršil cerkveni obred in mi dal prelepo ime Marija Fatima. A ta dan nisem osamljena uživala prevelike sreče: venec mojih drugih sorodnikov in podložnikov, skupaj 75 odraslih oseb je z menoj vred stopilo na pot v sv. katoliško Cerkev.

L. D.

Šele veliki papež Leon XIII. je leta 1880 z okrožnico Grande munus — Vélika naloga ukazal češčenje slovanskih sv. blagovestnikov za vesoljno katoliško Cerkev. Ta papež je ob pomoči tedanjega djakovskega škofa Josipa Jurija Strossmayerja dal sezidati v znameniti cerkvi sv. Klementa v Rimu kapelo v čast sv. Cirilu in Metodu z umetnikimi freskami, ki predstavljajo najpomembnejše dogodke iz njunega življenja. Razen tega so tedaj začeli izkopavati zasuti prostor pod sedanjo cerkvijo sv. Klementa in našli pod njo prostore stare bazilike, v kateri je bilo pokopano telo sv. Cirila, ki je v Rimu umrl. Tu je bila na zidu odkrita freska iz 9. stoletja, ki kaže sv. brata Cirila in Metoda.

Tudi staroslovanski književni spomeniki in viri za življenje in delo sv. Cirila in Metoda, ki so bili prej že malo preiskani in izdani, so dandanes boljše proučeni in osvetljeni, tako da se je zgodovinska in svetniška podoba sv. slovanskih apostolov zableščala v neska-

ljenem sijaju. Svetniško češčenje sv. bratov je potrjeno ne le po odlokih katoliške Cerkve, marveč tudi z dognanji strokovne mednarodne znanosti. Vse to je pomagalo, da je danes življenje in delo sv. Cirila in Metoda znano po vsej katoliški Cerkvi, po vsem svetu.

Zato letožnja proslava tisočstoletnice sv. Cirila in Metoda ne bo omejena le na slovanske narode, marveč je res mednarodna, katoliška, kakor je Jezusova Cerkev katoliška, vesoljna, razširjena med vsemi narodi sveta. V svezi s tem se bomo tudi mi v tem pismu ozrli na celotno življenje in delo sv. bratov Cirila in Metoda.

Sv. Pavel, apostol Soluna, rojstnega mesta sv. bratov, je svojega učenca sv. Timoteja opominjal: „Vadi se v pobožnosti; pobožnost je za vse (to je: v vsakem pogledu) koristna, ker ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja“ (1 Tim 4, 7-8). Po tem opominu in vzoru apostola narodov sv. Pavla sta se sv. brata odpovedala vsemu posvetnemu. Prizadevala sta si predvsem za bogoljubno pobožnost in svetost. S svojo bogoljubnostjo in svetostjo sta se usposobila, da sta postala občudovana blagovestnika in prosvetitelja slovanskih narodov, češčena ne le v božjih hramovih po vsem svetu, ampak slavljena tudi med svetnimi učenjaki raznih narodov. A vse to delo in življenje sv. bratov je ožarjeno s svetniškim sijajem.

Sveta brata Ciril in Metod

Za kaj bomo molili v tem mesecu

Splošni molitveni namen: Molimo, da bi medsebojna ljubezen in razumevanje vodili do zedinjenja vzhodnih kristjanov!

Misijski molitveni namen: Molimo, za misijonske redove in kongregacije!

Molitvena zveza za slovensko domovino: Marija je najmočnejša vez med Zahodom in Vzhodom. Molimo ta mesec, da bi tudi med Slovenci vedno bolj rasla pobožnost do Marije! Čim bolj bomo Marijini, tem bolj bomo Jezusovi in temveč bomo lahko storili za zedinjenje, ki naj tudi Sloveniji prinese obilne duhovne koristi!

ŠPANIJA

Katoliška zveza za kinodvorane je imela drugo zborovanje. — Katoliška zveza za kinodvorane je imela od 29. do 31. januarja v Madridu svoje drugo narodno zborovanje. Po zadnjih poročilih njenega urada je zveza leta 1962 sestavila 31.388 sporedov za različne kinodvorane, ki so v njej včlanjene. Sejam je predsedoval msgr. Llopis, škof v Coria (Cáceres), ki je obenem zastopal tudi škofijski odbor za kino, radio in televizijo.

Na zborovanjih so razpravljali o vprašanih tehničnega in apostolskega značaja. Obenem z zborovanjem so priredili tudi filmski tečaj samo za duhovščino. Na njem so govorili o „Kinu in otroku“. Zborovanja se je udeležilo 600 svetnih in redovnih duhovnikov.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Družba sv. apostola Pavla v Bostonu je prevzela ustanovo „Kardinal Cushing“. — Družba sv. apostola Pavla je prevzela ustanovo „Kardinal Cushing“, ki je bila središče za zedinjenje. Ustanovil jo je nadškof v Bostonu, kardinal Rihard Cushing. Letos marca so začeli zidati prostore za to ustanovo. Stali bodo več ko 250.000 dolarjev. Podobne ustanove v Združenih državah še niso imeli. Ta ustanova bo središče za bogoslovno znanost. Organizirala bo tudi skupna predavanja za katoliško protestantsko in judovsko duhovščino. V Evropi že delujejo podobne ustanove. Med njimi sta posebno znani: Mohler v Paderbornu (Nemčija) in Istina v Parizu.

V Združenih državah se pripadnost različnim veram nekoliko zmanjšuje. — V tem stoletju se je v Združenih državah prvokrat nekoliko zmanjšalo šte-

vilo pripadnikov različnim veram. Letopis „Narodnega sveta protestantskih Cerkva“ za leto 1963 poroča, da je leta 1961 pripadalo 116.109.929 ali 63,4 odstotkov Severoamerikancev različnim veram, medtem ko jih je bilo v prejšnjem letu (1960) še 63,6%. Statistike se nanašajo na 258 veroizpovedi, na eno manj kot leta 1960.

Nekatere veroizpovedi smatrajo za svoje člane tudi otroke in vse druge družinske člane, ki niso krščeni; druge pa štejejo med svoje pripadnike le tiste, ki so krščeni. Protstantskih veroizpovedi je 288. Imajo 64.434.966 članov. število njihovih vernikov je narastlo za 766.131 ali za 1,2%. Različnih 25 protestantskih skupin ima 90% vseh vernikov.

Če število protestantov primerjamo

od vzhoda
do zahoda

z množitvijo prebivavstva, je njih število padlo približno za 0,2%, prav toliko, kolikor katoličanov. Letopis pravi, da je katoličanov 42.876.665; njih prirastek je 1,9%, medtem ko je bil leta 1960 še 3,2%.

Judovske verske skupine imajo 5 milijonov 365.000 vernikov, vzhodne pravoslavne cerkve 2.800.401, druge krščanske vere pa 572.897. Po letopisu za leto 1963 je v Združenih državah tudi 60.000 budistov. Prejšnji letopis pa je trdil, da jih je komaj 20.000. Ta prirastek pripisujejo spremembi statističnega načina budistov samih.

Narodni svet cerkva združuje 40 milijonov 318.430 vernikov, dočim so jih v prejšnjem letopsu navajali samo 40 milijonov 185.313. Od celotnega prebivalstva Združenih držav je po njihovem mišljenju le 35% protestantov, medtem ko jih je bilo leta 1960 še 35,4%.

Vrednost cerkvenih posestev je po podatkih Trgovskega oddelka v Washingtonu, navedenih v letopisu, padla za 32 milijonov. od 1.016.000.000 dolarjev leta 1960 na 984.000.000 leta 1961.

FRANCIJA

Pomen in rast otroškega tiska v Franciji. — Število otroških listov, ki jih je več kot 200 in jih izdajajo v 27-milijonskih izvodih z letno naročnino v vrednosti okrog 15.000 starih frankov nam dokazuje, kakšno važnost jim posveča Francija.

Nikoli ni bilo v Franciji dozda toliko mladinskih listov. Leta 1939 jih je bilo namreč samo 41. Zda pa je mladim ljudem od 5 do 16 let starosti, ki jih je 9 in po milijona na razpolago kar 222 listov. Med njimi je 151 mesečnikov, 21 tednikov, 24 štirinajstdnevnikov, 9 dvomesečnikov in 12 črtletnikov.

Število mesečnikov se je v desetih letih skoraj podvojila, medtem ko se število tednikov manjša.

V desetih letih so izdaje otroških listov stalno naraščale; zdaj izide vsak mesec 26.689.901 izvodov otroških listov. Leta 1958 je bilo število tednikov skoraj še enkrat večje kot število mesečnikov. Zda tedniki izhajajo samo še v 23.033646 izvodih, dočim mesečniki le v nekaj manj kot 20 milijonih.

ANGLIJA

V Angliji je manj spreobrnjenj. — Leta 1961 je bilo v Angliji in Galesu 14.174 spreobrnjencev h katoliški veri. Od leta 1957 je to najmanjše število. Po katoliškem direktoriju za leto 1963 je v teh dveh deželah število spreobrnjenj v letu 1959 od 4,4% padlo leta 1960 na 4,1%, eta 1961 pa na 3,9% na tisoč prebivavcev.

Direktorij trdi, da je v Angliji in Galesu samo 3.726.500 katoličanov. Njih število se vsako leto pomnoži za 66.500. V tem številu niso pomorščaki, katerih del so irski izseljenci in izseljenci Commonwealtha, ki niso vpisani v župnijske knjige. V resnici smemo torej reči, da je v Angliji in Galesu od 5 do 6 milijonov katoličanov, ki vsaj deloma žive po veri. Vseh prebivavcev ja pa 49 milijonov.

Direktorij ima še naslednje podatke: svetnih duhovnikov je 4.841; redovnikov 2.750; katoliških ljudskih šol 1.627, ki imajo 421.030 učencev; srednjih šol je 332; za duševno zaostale otroke 42 zavodov in 5 tehničnih šol.

IZRAELSKA DRŽAVA

Nasilje proti kristjanom v Jeruzalemu. — Izraelske oblasti so v Jeruzale-

mu postavile v vseh krščanskih ustanovah stražnike, potem ko je množica Judovskih mladeničev pljuvala v neke redovnice in razbila stekla v nekem protestantskem zavodu. Napad je bil predvsem naperjen proti finski misijonski šoli, kjer ljudski voditelji vzgajajo nekaj Judov, ki niso kristjani in so tako „žrtve“ misijonskega pridobivanja. Ministrstvo za zunanje zadeve in drugi člani izraelske vlade so izrazili svoje obžalovanje zaradi teh dogodkov potem, ko so finski in francoski diplomati proti temu protestirali.

Stanje kristjanov v Izraelu. — Francoski list „La Croix“ je dne 18. januarja poročal, da je med vsemi prebivavci v Izraelu, ki jih je 2,300.00, približno 52.000 kristjanov. Evropejcev je med njimi malo. Skoraj vsi ti kristjani so potomci tistih rodov, ki so živeli v Palestini, preden so jo zasedli muslimani, ali pa tistih ljudi, ki so se v tej deželi stalno naselili po križarskih vojnah.

Izraelsko prebivavstvo je strnjeno naseljeno predvsem na severu te dežele (v Nazaretu, v Haifi, pri Svetem Janezu de Acre in približno v 20. vaseh Galileje).

Grki, vzhodni katoliški unijati, latinski katoličani, maroniti in Armenci imajo svoja verska sodišča in široko avtonomijo pri notranji upravi svojih verskih ustanov. Še vedno ima polno veljavo posebni pravilnik za verske manjšine, ki ga je sprejela otomanska vlada. Tako imajo verska sodišča še vedno pravico, da razsojajo o zakonskih zadevah, o dediščinah, razporokah itd.

V Izraelu je le peščica Judov, ki so se spreobrnil h katoliški veri. Posebni

zakon, katerega načrt zdaj še preučujejo, bo kristjanom omogočil, da si pridobijo izraelsko državljanstvo; ne bodo pa mogli pridobiti judovske narodnosti. Potni listi in izkaznice v Izraelu danes razlikujejo med seboj državljanstvo, narodnost in vero.

Katoličani. — Najštevilnejša skupina so grški melkiti, ki jih je 20.000. Zbirajo se okoli msgr. Hakima, galilejskega nadškofa, ki prebiva v Nazaretu.

Latinski katoličani. — Teh je približno 10.000. Vodi jih msgr. Chiappero, vikar latinskega patriarhata v Jeruzalemu za ves Izrael. Latinski katoličani so organizirali največje število vzgojnih, kulturnih in socialnih ustanov in še vedno bolj napredujejo v njih.

Maroniti —, katerih je 7.500, so pod škofom v Tiru na Libanonu, msgr. Khouryu.

Pravoslavni — je 17.500. Njihov poglavar je metropolit Isidoros v Nazaretu. Moskovski patriarh ima v Izraelu posebno cerkveno postojanko. Vodi jo nadškof Nicomede in arhimandrit Kotliarov, eden izmed ruskih pravoslavni opazovavcev na II. vatikanskem cerkvenem zboru.

Armencev in Koptov in Sircev — je vseh skupaj 1.500.

Protestanti. — Večina izmed njih pripada evangelijski episkopalni Cerkvi, ki je posebna veja anglikanske verske skupnosti. Svoje misijone imajo tudi kalvinci, luterani, prezbiterijanci in baptisti, kakor tudi kvakerje in adventisti. Te verske ločine so nastale v 19. stoletju. Delovanje nekaterih izmed njih je zbudilo odpor, včasih tudi nasilen, med konservativnimi Judi.

Zlasti v južnoameriških državah postaja spiritizem pojav, ki prodira v življenje slabo formiranih in versko nevednih katoličanov. Naš članek bo na podlagi razgovora, ki sta ga imela 18. julija 1962 po televiziji v Buenos Airesu jezuitski pater Adúriz in časnikar Uraizberea, skušal odgovoriti na vprašanje, zakaj Cerkev tako odločno odklanja vsake vrste spiritizem.

Razgovor o spiritizmu v Buenos Airesu

Že dalj časa imajo televizijski naročniki Buenos Airesa in okolice priložnost, da vsak ponedeljek na kanalu 11 (Teleonce) prisostvujejo programu, ki nosi naslov „Kateri je vaš dvom“ (Cuál es su duda?). Protagonista tega programa, ki traja vsakokrat pol ure, sta vedno jezuitski pater Adúriz in časnikar Urtizberea. Zadnji navadno zbere ugovore, ki jih široke mase ponavljajo zlasti proti Cerkvi, prvi pa potem te ugovore skuša zavriniti in prikazati pravi nauk Cerkve. Naloga tega časnikarja ni prav nič lahka. Postaviti se mora v opozicijo do Cerkve in napadati njeno stališče, njen nauk, njena načela. Povprečni poslušalci, ki ne doumejo, da on ne predstavlja svojega mišljenja, ampak mišljenje ogromne množice Argentinec, ki je do Cerkve če že ne sovražna, pa vsaj brezbrizna, vidijo v njem komunista, socialist, skeptika, in ga včasih v pismih divje napadajo. Istočasno mu pa spet Cerkvi sovražni elementi pošiljajo izraze navdušenega odobravanja.

P. Adúriz mora potem v tej razumni borbi odgovoriti dostojanstveno, z razlogi, pa tako, da tudi prizna, kar ima njegov nasprotnik prav v svojih

ugovorih. Pater skrbno pazi, da razgovor ne zaide na gospodarsko ali politično polje, kamor bi ga „hudičev advokat“, kot pravijo časnikarju, rad zapeljal.

Uspeh teh razgovorov je bil do sedaj nepričakovano velik. Kdor posluša povprečnega Argentineca v vsakdanjem življenju, bo prišel do zaključka, da je ta človek top za vse, kar je duhovno. Govori o denarju, zaslužku, jedi, športu, ženskah, o duhovnikih, v kolikor so slabi, da bi se pa spustil v globlje razgovore, je težko doseči od njega.

In vendarle, prav razgovori „Kateri je vaš dvom?“ so dokazali, da je tudi duša Argentineca po besedah cerkvenega pisatelja Tertulijana „naturaliter cristiana“ — po naravi krščanska, samo vzbuditi jo je treba iz njenega omrtvičenja. Živahni način, s katerim oba protagonista vodita svoj razgovor, pa aktualne teme, ki jih znata izbrati, so dali omenjenemu programu popoln uspeh. Ni čuda, če je prav ta program prejel lani nagrado „Martín Fierro“ kot najboljši kulturni program preteklega leta v Argentini.

In sedaj k stvari!

PRVI RAZGOVOR

Časnikar Urtizberea je z nasmeškom takole zastavil razgovor o spiritizmu:

„So stvari, ki jih v vaši veri res ne razumem. Vi priznavate nesmrtnost duše, dopuščate prikazni, razodetja, torej vse, kar oznanja spiritizem. Le zakaj torej vaše nestrpno stališče do njega?“

Na to je p. Andúriz odgovoril:

„Spiritizem ni v tem, da se reče o njem, da se na spiritističnih sestankih premikajo mize, se slišijo udarci, prižigajo in ugašajo luči. Spiritizem je mnogo več: je znanost, je filozofija, je koncem koncev verovanje. In ker to verovanje ni v skladu z naukom Cerkve, ga Cerkev kot zmoto zavrača.“

„Torej, vi pater ne verujete v duhove ali v možnost, priti v stik z njimi?“

„Nisem trdil tega“, je dejal p. Andúriz. „Mi priznavamo obstoj duha kot spiritisti. Priznavamo tudi, da se da občevati z njimi. Kar ne priznavamo, je način, kako spiritisti priključijo duhove med se. Spiritisti mislijo, da se lahko duhovi predstavljajo, kadar se ljudem poljubi. Cerkev pa uči, da duhovi zavisijo od Boga, ki se jih posluži, kadar smatra to za potrebno, da ljudem pošlje kako naročilo. Zgodovina Stare in Nove zaveze, zlasti Stare, je polna primerov, kako je Bog potom duha ljudem izražal svojo voljo.“

Časnikar je bil s tem pojasnilom zadovoljen. Prešel je na drugi ugovor:

SPIRITIZEM — JE VERA ALI NE?

P. Adúriz je pojasnil:

„Za mene ni spiritizem nobena neumnost. Je resna zadeva, kot so bile resne filozofije iz preteklih stoletij, ki so učile marsikaj podobnega, kar uči

spiritizem danes. Spiritizem, če je resen, in resen je, kot ga je utemeljil Alan Cardec, usmerja človeka, dá določen smisel njegovemu življenju in vpliva na način njegovega udejstvovanja. Torej ni nekaj negativnega, kar bi bilo treba na vsak način pobijati. Toda, kar moram takoj povedati, je to, da ima katoliška Cerkev drugo pojmovanje o vsebini in smislu življenja. Naj se poslužim primere: Cerkev ne bo mogla nikdar privoliti, da bi bili katoličani istočasno mohamedanci. Pa noče s tem reči, da so mohamedanci manj vredni posamič kot katoličani. Samo to hoče reči, da katoličan ne more verovati stvari, ki jih mohamedanec sprejema kot resnico. Isto se dogaja s spiritizmom. Spiritizem ima cel kup trditvev, ki so v opreki s katoliškim naukom.“

„In dobro, katera bi bila ta nasprotja?“

„Za mene“, je nadaljeval p. Adúriz, „največje nasprotje obstoja v tem, da spiritizem priznava Jezusa Kristusa, toda ga enači z Budom, Konfucijem in drugimi ustanovitelji raznih verstev. Spiritizem ne taji Kristusovega obstoja, toda noče ali se ne more izjaviti, da je bil Kristus Sin božji, ki je postal človek zato, da nas odreši greha in nam zasluži večno življenje. Zato resničen kristjan ne bo mogel biti nikdar spiritist, kajti za kristjana ne more biti vseeno, ali je Kristus Sin božji ali pa samo človek, ki je vreden tolikega spoštovanja kot Buda.“

„Prišli smo do mrtve točke“, je vskočil časnikar v jezuitovo razglabljanje. „Spiritizem se ne opira na dogme kot katolicizem. Za spiritista nobena trditev ni dokončna; če vidi, da jo je treba popraviti ali priljučiti novim razmeram, to rad stori. Spiritist ni nestrpen kot vi katoličani.“

„Baš v tem se katoličani ločimo od drugih ver“, je mirno povzel p. Adúriz. „Mi katoličani nismo več prosti, kadar odkrijemo resnico. Resnica je le ena in, o njej ni mogoče več razpravljati, če smo jo kot tako spoznali. Zato ne moremo sprejeti kot resnice tega, kar nasprotuje naši veri, da je Sin božji postal človek, kajti o tem smo stoprocentno prepričani.“

„Torej, da s tem končamo“, je spet spregovoril časnika Urtizberea, „vi trdite dokončno, da se ne more biti katoličan in spiritist istočasno.“

„Tako je! In sem vam dal razloge, ki vaše trditve v polni meri opravičujejo.“

DRUGO NASPROTJE

„Preden nadaljujemo z najinim razgovorom“, je dejal p. Adúriz, „bi rad pokazal na drugo nasprotje ki loči katoličane od spiritistov.“

„Mi katoličani neomajno verujemo v dogmo opravičenja. To se pravi: mi smo prepričani, da nas je Kristus odrešil vseh grehov, nas očistil našega zadolženja in naredil za otroke božje. Ne moremo torej sprejeti trditve spiritistov, da se človekova duša očiščuje na ta način, da prehaja od človeka do človeka, dokler ne doseže popolnega opravičenja od grehov. Tu katoličani vzdržujemo kot dogmo trditev, da samo Bog očiščuje dušo od trenutka, ko ima človek vero, upanje in ljubezen. To očiščenje se konča s smrtjo in se ne more nadaljevati v drugem bitju.“

„Razumem. Za vas je to dogma in zato ni mogoče sporazum s spiritistom“, je priznal časnika. „Pa pojdemo naprej! Imam še dve vprašanji: Kako je mogoče, da se dogajajo v okrilju Cerkve stvari, na las slične tistim, ki jih proizvajajo spiritizem, pa jih Cerkve pri-

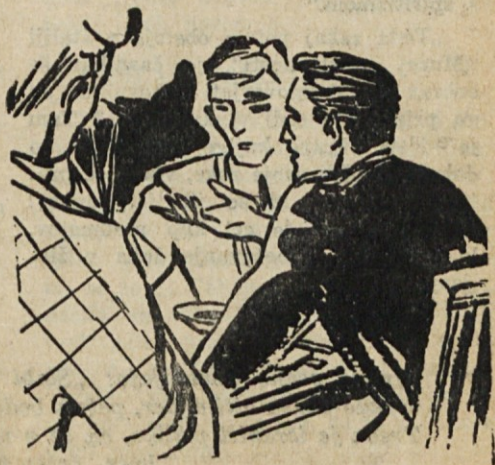
znava, če so se v njej dogodile, zanika pa resničnost, ko jih zatrjuje spiritizem? In potem: Zakaj se lahko duh javi človeku, človek pa ne more stopiti v stik z duhov?“

ODGOVOR NA DVE VPRAŠANJI

„Krščanska miselnost ne more biti v nasprotju s samim seboj. Če sprejema kot dejstvo, da se je Bog ljudem razodel po Jezusu Kristusu (in baš to je vsebina krščanstva), potem ne more pristati na trditev, da Bog po Jezusu Kristusu pošilja na svet nove odposlanec, ki učijo nasprotno od tega, kar je oznanjal Sin božji. Bilo bi smešno, da bi Bog mešal razum ljudi na ta račun.“

„Če torej pride do kake prikazni, pa naj jo sprejme katoličan ali nekotoličan, Cerkev v načelu prizna, da je taka prikazen popolnoma mogoča. Toda jo zavrže takoj, če je vsebina prikazni v opreki s tem, kar je Bog že dokončno razodel. Tedaj je kategorična in izjavi: „Ta prikazen ni pristna!“

„Kar se tiče drugega ugovora, da se duhovi lahko javljajo človeku, člo-

vek pa ne more priti v stik z njimi, Cerkev uči, da tako duhovi kot ljudje v tem oziru popolnoma zavisijo od Boga. In kadar Bog hoče nekaj ljudem sporočiti, to izvede po svoji zamisli. Tako duhovi kot ljudje so v takem primeru le njegova skromna orodja.“

KAJ PA ZGODOVINSKA DEJSTVA?

„Toda zgodovina priča, da je prišlo do stikov duhov z ljudmi“, je časnikar prekinil jezuitskega patra. „Kaj pravite na ta dejstva? Npr. Zgodilo se je, da so že fotografirali duhove kot je to slučaj sester Fox v Severni Ameriki. Priznavate vi te dogodke kot resnične?“

„Priznavam nekatera dejstva, ne pa vseh, ki jih spiritisti ponavljajo v dokaz svojega stališča. Zlasti ne priznavam da so duhovi tisti, ki so omenjena dejstva povzročili na ukaz ljudi. Duhovi ne zavisijo od ljudi, temveč od Boga. Če pride do določenih dogodkov, je treba razlagati zanje iskati drugod, v okoliščinah, ki so človeške in ki se dajo veliko bolj preprosto razložiti, kakor s spiritizmom.“

„Toda zakaj potem obstoja v Italiji „Muzej onostranosti“, je časnikar še enkrat skušal ugovarjati duhovniku. „ki ga priznavate tudi vi katoličani? Tam je videti ožgane knjige, na katere so duhovi položili svoje roke, videti je pretrgane verige, ki so jih isti duhovi zdrobili, videti je cel kup predmetov, ki dokazujejo vmešavanje duha v življenje ljudi.“

„Poznam te vrste muzeje, ki jih omenjate“, je odgovoril p. Adúriz. „V Italiji se marsikaj dogaja, kar je drugače nemogoče. Ne obstoja samo en „muzej iz onostranstva“, temveč vsako mesto ima svojega. Pa vas moram takoj razočarati. Cerkev se teh muzejev nikdar ne poslužuje, da bi dokazala resničnost duhov. Bogoslovni profesorji so na splonšno zelo nezaupljivi do te vrste predmetov. Mnogi so napisali zelo ostro kritiko o te vrste muzejih. Sicer pa kakšen namen imajo ti muzeji? Njih poslanstvo je zbirati predmete, ki jih je ljudska vera ali ljudska folklor tekom časa ustvarila in jih sedanji rod lahko vidi in tako spoznava mišljenje in življenje preteklih dob. Če v takem muzeju najdemo knjigo, na katere platnicah je pustil pogubljeni iz pekla odtis svoje roke, ali bomo potem tako naivni, da bomo temu verovali, ko pa Cerkev jasno uči, da duh, če je v peklu, nima rok, ker pač nima telesa. In če nima telesa, kako naj pusti odtis ožganih rok?“

*

Morda bi „hudičev advokat“, časnikar Urtizbera zastavil patru Adúrizu še kakšno vprašanje o duhovih, toda čas pol ure je potekel. Poslušalci so pa kljub temu prišli do pravega zaključka: Mi katoličani zavračamo spiritizem, ker nasprotuje razodetju, nam ga je Bog poslal po svojem Sinu Jezusu Kristusu in nam ga neokrnjena ohranja rimskokatoliška Cerkev.

In to nam mora zadostovati.

JOŽE JURAK

*Mnogi vedno ponavljajo: „Slabi časi so dandanes!“ Naj vendar vsakdo skuša biti dober, potem bodo tudi časi dobri. — Sv. Avguštin
Trebja je izrabiti priliko, da se v mladi duši vname smisel za žrtve;
brez žrtev ni človek nič.*

ZAKLJUČEK GOSPODINJSKEGA TEČAJA V ŠTEVERJANU

V prijaznem števerjanu v Brdih so na pustno nedeljo zaključili dvome-
sečni gospodinjski tečaj, ki so ga vodile
č. šolske sestre in sicer s. Ema in s.
Silverija iz Žabnic v Kanalski dolini.
Tečaja se je udeležilo 40 deklet, ki so
vse z največjo vneto in z uspehom do-
vršile ta, za dekleta tako potrebni te-
čaj. Poleg kuharske umetnosti so se
dekleta še seznanila z najosnovnejšimi
pojmi drugih ved, ki so za skrbno gos-
podinjo potrebni. Tečaj so zaključili
z lepo akademijo in pa z razstavo ku-
harskih del, ki so bila lepa in okusna.
Razstavo so na pustno nedeljo prenesli
v dvorano Katoliškega doma kjer so
dali tudi v razprodajo občinstvu okus-
ne „krofe“, torte in druge dobrote.

VESELO PUSTOVANJE V GORICI

Na pustno nedeljo je SKPD iz Gori-
ce organiziralo zelo posrečen in lep
pustni večer v dvorani Katoliškega do-
ma. Veseli program je obsegal 17 točk,
pri katerem so sodelovala dramska in
pevska društva iz Pevme, Števerjana,
Doberdoba in Gorice. Slišali smo vrsto
zabavnih pesmi in prisostvovali vese-
lim burkam. Za povezavo sta skrbela
dva člana društva SKPD. Program je
trajal na tri ure, a nobenemu se ni
zdel predolg. Za zaključek je še občin-
stvo samo glasovalo za najlepšo točko.
Največ glasov je dobil pevski oktet
„Planika“ za res posrečeno naštudirano
pesem „Quando calenta el sol“. Za ok-
repčilo gledalcev pa je poskrbel gospo-
dinjski tečaj iz števerjana.

KULTURNI VEČER V KD

V nedeljo 3. marca smo Goričani
praznovali prvo obletnico otvoritve
Katoliškega doma v Gorici. Zjutraj je
bila v cerkvi sv. Ignacija sv. maša za

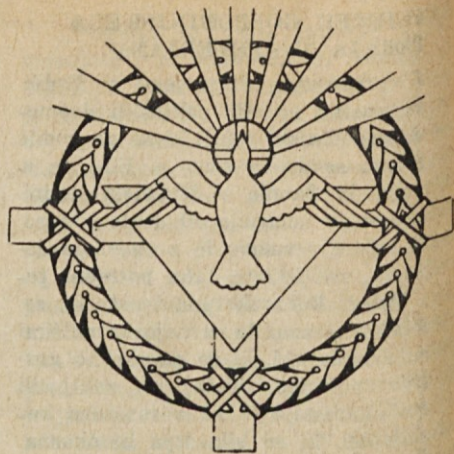
Primorske vesti

vse dobrotnike Doma. Maševal je č. g.
Jože Jurak, ki je imel po evangeliju
tudi lep govor. Na koru pa so krasno
odrezali pevci zbora „Lojze Bratuž“.
Popoldne je bila v Kat. domu lepa aka-
demija. Navzoče je najprej pozdravil
predsednik KD dr. Kacin. Sledil je iz-
črpen govor tajnika dr. Kazimirja Hu-
marja, ki je podal sliko delovanja Do-
ma v tem letu. Že to prvo leto je poka-
zalo izredno živahnost goriške in podo-
želske mladine in pa gostov iz Trsta
in Koroške, ki so se vrstili v tej dvo-
rani, mnogokrat nedeljo za nedeljo.
Čeravno niso še vsi stroški poravnani,
Kat. dom dobro napreduje in služi na-
menu za katerega je bil postavljen.
Zbor „Lojze Bratuž“ nam je še zapel
nekaj lepih narodnih.

POMLAD PRIHAJA

Le počasi prihaja letos pomlad. Pr-
ve dni marca je toplomer v Gorici ka-
zal še vedno 10 stopinj pod ničlo. Ven-
dar čez dan sonce že prijetno greje in
upanje je, da bo kmalu zacvetela tako
težko pričakovana pomlad. Pripravlja-
mo se že na Veliko noč. V cerkvi sv. Ig-
nacija na Travniku so ce že pričeli
vsak petek postni govori, ki jih letos
ima č. g. Jože Jurak iz Argentine.
Verniki ga hvaležno poslušajo in si
nič bolj ne želijo kakor, da bi za vedno
ostal med njimi.

v
NAJVISJA
v
ZIVLJENSKA
MODROST

Če se vprašamo, kaj je dejansko predmet naše vere, nam to kratko pove tako zvana „apostolska vera“ ali še krajše katekizem, ko nam podaja „šest glavnih resnic“. Podaja jih preprosto za vse, a obenem se učenim in modrim nekoliko odkrivajo brezdanje globine v Bogu in nedoumne skrivnosti božjih del. Šest resnic je najvišja življenjska modrost!

Tri izmed teh resnic so, ki jih tudi naravni um more spoznati, a jih je Bog razodel, da bi bile zlahka dostopne vsem. To so resnice o Bogu, o božji previdnosti in o nesmrtnosti duše, torej prva, druga in peta.

Te resnice so osnove vse religije.

Prva, da je Bog

Brez te resnice sploh ni mogoče govoriti o religiji. Če kdo govori o religiji brez Boga, le zlorabi besedo religija. Religija pomeni osebni odnos do najvišjega bitja, ki se čutimo od njega popolnoma odvisni. Kako naj bo ta odnos oseben, odnos vere, zaupanja, ljubezni in čiščenja, če ni tudi tisto bitje osebno, ki more spoznati naše potrebe in sprejemati naše prošnje?

Druga, da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje

Brez te vere bi se vse zamajalo. Na svetu je toliko hudega, da bi človek tudi o Bogu zdvomil, če ne bi veroval v božjo previdnost in pravičnost; če ne

bi veroval, da vse vodi božja previdnost in da bo vsa nasprotja izravnala božja pravičnost. Čudovito pa se umiri srce, če človek trdno veruje v božjo previdnost in pravičnost. Tedaj umeje, kaj pravi sv. Pavel: „Tistim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu“ (Rim 8, 28) in se v vseh preiskušnjah zaupno prepusti Bogu in njegovi pravičnosti.

Peta, da je človeška duša neumrljiva

Brez nesmrtnosti bi bilo vse ničevno. Naše hrepenenje po Bogu in po življenju v Bogu zadobi šele z nesmrtnostjo duše pravi smisel. Na tem svetu ni ne popolne sreče, ki po njej hrepeni naša duša, ne končne izravnave, ki jo zahleva pravica.

Druga tri resnice, tretja, četrta in šesta, odkrivajo skrivnosti, ki jih naravni um sam nikakor ne more spoznati. To so resnice, ki se nam v njih razodeva nadnaravni red, red, ki presega vso naravo in nje možnosti, a ki je dejansko človek vanj postavljen. Bog je naš cilj, naše življenje in blaženstvo, a ne, kakor ga more naš um iz stvarstva spoznati, temveč na neiz-

rekljivo višji, globlji, popolnejši način. Tudi pot življenja je popolnoma drugačna, kakor pa bi si jo zamislil naravni um. Drugačna so tudi sredstva, ki človeku pomagajo na tej poti.

Tretja resnica kaže v nedoumne božje globine, „da so (v enem Bogu) tri božje osebe. Oče, Sin in Sv. Duh“

Ta resnica presega vsak ustvarjeni um. Pred njo strme čisti duhovi. „Svet, svet, svet je Gospod Bog“ (Iz 6, 3), ali kakor poje Cerkev v predglasju: božje veličastvo „hvalijo angeli, molijo gospostva, v trepetu slavijo oblasti, nebesa in nebeške moči in blaženi serafi z združenim veseljem proslavljajo“. Ta čudovita resničnost je pa tudi tako osrečujoča, da presega vso naravno dovzetnost. „Oko ni videlo, uho ni slišalo in v človekovo srce ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo“ (1 Kor 2, 9). V božji svetlobi bo blaženi um zrl to resničnost in le po tem hrepenel, da bi jo na veke zrl, kakor jo tudi bo. V tem bo večno življenje, v zedinjenju z božjim življenjem, ki bo nosilo v sebi večno hrepenenje po večnem zedinjenju.

Četrta resnica kaže pot življenja

Čudovita je ta pot, pot ljubezni, saj je po njej hodil edinorojeni Sin božji v neskončni ljubezni do nas, a obenem križna pot, ker je Kristus šel po njej s križem obložen in tudi za nas ni druge poti v življenje kakor „kraljeva pot svetega križa“. „Ni zveličanja duši ne upanja večnega življenja razen v križu“. Četrta resnica torej pravi, „da se je Bog Sin učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal.“

Šesta resnica

Šesta resnica nas spominja na to, da je vse naše življenje v Kristusu in

Bogu nadnaravno, da nimamo sami iz sebe ne smisla za takšno življenje ne moči. Človek sam s svojimi močmi ne more ne premagati greha, še manj pa sam v sebi izoblikovati tisto bogopodobnost, ki bo po njej deležen božjega življenja in božjega blaženstva. Zato šesta resnica preprosto pravi, „da je milost božja za zveličanje potrebna“.

To je šest resnic, ki obsegajo v jedru vse, kar moramo verovati. Kje je nauk o Cerkvi? V četrti resnici, ki govori o našem odrešenju; nam posreduje odrešenje Cerkev. Kje je nauk o zakramentih? Prav v tej resnici, saj nam Cerkev posreduje odrešenje prav po zakramentih, pa še v šesti resnici, saj zakramenti niso nič drugega, kakor sredstva božje milosti.

Umna razvrstitev

Pazimo tudi na to, kako so te resnice v katekizmu umno razvrščene!

Najvažnejši resnici sta prva in druga. Resnica o Bogu in resnica o božji previdnosti. Kdor veruje ti dve resnici, veruje v njima in z njima vse druge resnice. V prvi resnici, da je Bog, je obsežena tretja, ki odkriva „božje globočine“, v drugi resnici o božji previdnosti je obsežena četrta, ki nam odkriva način, kaj je Bog dejansko storil za zveličanje ljudi. Peta in šesta resnica te resnice le dopolnjujeta: kaj naj bo z zveličanjem, če duša ni neumrjoča? In kako naj človek brez božje milosti živi božje življenje?

Jasno je vsekako, zakaj katekizem uči najprej šest resnic. Naravno pa je, da kristjan želi vedeti več in več o zveličavnih resnicah in Cerkev od kristjanov tako znanje tudi zahteva, ker je le tako mogoče prav spoznati ves življenjski pomen krščanstva, a tudi vse življenjske dolžnosti kristjanov.

A. U.

„Tiste dne...“ S to splošno časovno označbo priččenja evangelist Matej svoje poročilo o nastopu Janeza Krstnika in v tem poročilo o silnem duhovnem prelomu, ki pa pomenja začetek mesijanskega gibanja, o katerem govore pričujoči odlomki (Mt 3, 1-4, 11)

v BOŽJA REVOLUCIJA

Kdo je bil Janez Krstnik in odkod je prišel? Evangelist Matej je redkobeseden glede časovnih, krajevskih in osebnih podatkov. Ničesar ne pove o Janezovem prejšnjem življenju. Imenuje ga kratko „Krstnika“ in omeni kraj njegovega delovanja, a še to kar najbolj splošno, „v judejski puščavi“. Take zunanje okoliščine se mu ne zde važne. Važno mu je njegovo delo, njegovo poslanstvo in njegov zgled.

KRSTNIKOVO DELO

Janezovo delo je najprej oznanjevanje spreobrnjenja. Prvo, kar slišimo iz njegovih ust pri Mateju, je resnobni klic: Spreobrnite se! Metanoejte! Kaj pravzaprav hoče povedati ta beseda? Navadno se po vulgati prevaja z: delajte pokoro! Toda grški izraz je tehnejši in pomeni predvsem: spremenite svoje mišljenje, začnite drugače misliti! Temu spremenjenemu mišljenju naj potem slede odgovarjajoča dejanja, zunanje ravnanje in nehanje. Spokorna dela morajo biti izraz spokornega duha!

In čemu to spreobrnjenje misli in srca? „Približalo se je nebeško kraljestvo“ (3,2). Mesija je blizu! Treba se je pripraviti nanj. „Pripravite pot Gospodovo, izravnajte njegove steze“ (3,3). S temi besedami je starozavezni prerok nekdanj opozarjal ljudstvo v pregnanstvu, da se razprostirajo — kakor nekoč pri odhodu iz Egipta — med deželo pregnanstva in obljubljeno deželo

pustinje brez cest in potov. Tako stoji zdaj v puščavi Mesijev predhodnik in veliki klicar. Njegova naloga je, da sporoči Judom: prihod odrešenikov ovirajo moralne zapreke, ki jih je treba odstraniti. „Izravnajte njegove steze!“

Janez pa svojo propoved ponazarja z lastnim življenjem in zgledom. Njegovo življenje je življenje spokornosti. „Imel je obleko iz velblodove dlake in usnjen pas okoli ledij in njegova jed so bile kobilice ter divji med“ (3,4). S čimer so se po sili razmer hranili in oblačili najbednejši v deželi, to jemlje Mesijev predhodnik prostovoljno nase, da nazorno pokaže, v kakem duhu se je treba pripraviti na Mesija, ki je pred durmi.

ODMEV NJEGOVEGA DELA

Odmev Janezove propovedi je bil silen. Glas vpijočega v puščavi je pretresel deželo. Vse je prisluhnilo. Vse je hitelo gledat v puščavo. Samotne steze ob bregovih spodnjega Jordana so oživele, množice so se zgrinjale k Jordanu, da vidijo in slišijo nenavadnega moža, o katerem vse govori. In stroga asketična postava pridigarja v puščavi, njegova mogočna beseda, je globoko segala v ljudska srca in jih osvajala. Pod težo njegovih besed in njegovega zgle-da, v divje samotni prirodi, so se mnogi zgrozili ob misli na resnobno veličino prihajajočih dogodkov. Zato so spreje-

mali iz Jamezovih rok krst vode in se spovedali svojih grehov.

Tako ljudstvo. Kaj pa njegovi voditelji? Tudi ti so prišli k Jordanu. Toda začuda! Pri pogledu na te, ko je „videl, da prihaja k njegovemu krstu mnogo farizejev in saducejev,“ je Janez Krstnik vzkipeł. Dvignil se je in Jim srdito stopil na pot: „Gadja zalega, kdo vam je zagotovil, da ubežite prihodnji jezi?“ (3, 7).

Zakaj ta srditi, ostri ton? Farizeji in saduceji niso prihajali s čistim namenom k Janezu v puščavo. Prišli so kot ogleduhi, da si ga ogledajo in potem pokličejo na odgovor: Kdo ga je pooblastil za pridigo, da vznemirja ljudstvo in se vtika v njihove posle? Saj so vendar samo oni poklicani voditelji in učitelji ljudstva! Njim spokornikove pridige in krsta ni treba. Že davno vedo, da bo Mesijevo kraljestvo Judovsko nacionalno kraljestvo, v katerem bodo pač oni, voditelji, imeli z Mesijem prvo besedo.

Janez Krstnik pa je bil povsem drugega mnenja. „Obrodite vreden sad pokore in ne govorite sami pri sebi: Abrahama imamo za očeta. Zakaj povem vam, da more Bog iz teh kamnov Abrahamu otroke obuditi“ (3, 8-9). Farizeji in saduceji se zelo varajo, če mislijo, da Bog veže svoje obljube na Abrahamovo potomstvo krvi in ne na njegovo potomstvo vere, srca in duha. Bog si more iz kamenja, ki leži v puščavi razmetano, obuditi otrok Abrahamovih. Ti ne bodo imeli z Abrahamom krvne skupnosti, pač pa bodo njegovi otroci po veri in duhu. Živeči Abrahamov rod po krvi pa Bog lahko vsak čas zavrže in uniči kakor trhla drevesa: „Že je sekira nastavljena drevesom na korenino...“ (3, 10).

Tako je Krstnik natakaj voditeljem

ljudstva čistega vina, ne meneč se za to, kaj bodo rekli in kako bi se utegnili maščevati.

In še je množicam oznanjal in govoril: „Jaz vas krščujem z vodo, da bi se spokorili; ta pa, ki pride za menoj, je močnejši od mene, in jaz nisem vreden, da bi mu odvezal obuvale; on vas bo krstil s Svetim Duhom in z ognjem; velnico ima v rokah in bo očistil svoje gumno in spravil pšenico v svojo žitnico, pleve pa sežgal z neugasljivim ognjem“ (3, 11-12).

Bog ve, ali je Jamez kaj slutil, da je ta, ki pride za njim, tako blizu, da njegova noga drsi že po peščeni dolini Jordana in se bliža kraju Janezovega krščevanja...

JANEZOV KRST (3, 18-17)

Medtem ko je Janez Krstnik gmel doli na jugu, je Jezus živel skrit gori na Galilejskem, v idiličnem Nazaretu. Sklonjen nad mizarskim orodjem v delavnici svojega rednika, je potrpežljivo čakal na svoj čas. Prav nič se mu ni

mudilo iz domačega kraja. Že je preko-
račil trideseto leto svoje starosti in še
vedno je žagal, oblal in vrtal hlode in
deske, kakor da je samo za to prišel
na svet.

Toda nekega dne je odložil žago in
deto, se poslovil od svoje Matere in
se odpravil iz Nazareta na pot. Tiho
in neopazno, kot je bilo njegovo živ-
ljenje doslej, je odšel, da prične naj-
veličastnejše delo, ki ga je zasnovala
božja Modrost v zgodovini sveta. Ne-
poznani, goloroki, brez spremstva in brez
denarja je šel, da ustanovi največje in
najtrajnejše kraljestvo vseh časov —
svoje mesijansko kraljestvo!

Pojavil se je ob Jordanu, na kraju,
kjer je krščeval Janez Krstnik. Tu ga
ni nikdo poznal — in nikdo se ni zme-
nil zanj. Kako tudi? Saj se je uvrstil
med romarje, ki so čakali na Janezov
krst. Torej bo pač eden izmed mnogih
grešnikov in spokornikov, ki se žele
spraviti z Bogom...

Prišla je vrsta nanj. V tem trenutku
se je srečal njegov pogled s pogledom
Krstnika. In tedaj se je zgodilo nekaj
čudovitega. Človek se nehote spomni
čudeža, ki se je zgodil mnogo let prej,
ko sta se sešli njuni materi, Marija in
Elizabeta, obe — v blagoslovljenem
stanju (Lk 1, 41). Tudi zdaj je spre-
letelo Janeza nekaj podobnega. V sve-
tem strahu in spoštovanju se zdrzne in
ostrmi. Spoznal je v Jezusu Mesija,
svoje ga Gospoda. In njegova roka, ki
se je doslej dvigala nad grešniki, da
jih povede v jordanško strugo k oči-
ščevanju, tu naenkrat omahne in se
povesi. V svesti si lastne grešnosti
spričo Jezusa klone in zmeden sprego-
vori: „Meni je treba, da me ti krstiš,
pa hodiš ti k meni?“ (3, 14). Brezmej-
no začudenje govori iz tega vzklika in
vprašanja.

Janez Krstnik je bil duhovno pri-
pravljen na Mesijev prihod in njegovo
kraljestvo. Gotovo ni bilo v Izraelu
moža, ki bi tako kot on doumel nov
čas, ki je nastopil, pa imel tudi pogum,
zastaviti svoje življenje, vzeti nase vse
posledice tega spoznanja. Sovražil je
farizejsko praznoto, nadutost in nare-
jenost. Lahko je zrl vsakemu človeku
v oči. Toda pred Jezusom je strme ob-
stal, presunjen nad resnobo njegove
osebnosti in veličino njegove ponižno-
sti. Mesija prihaja, da se krsti!

In ta njegova zagonetna zahteva:
„Pusti zdaj; zakaj spodobi se nama, da
tako spolniva vso — pravico!“ (3, 15).

Ali je Janez razumel te skrivnostne
besede? Zdi se, da ne. Njegova zmeda
je postala še večja. Jezus priznava, da
nima greha in vendar hoče, da ga Janez
krsti. Janez si tega v tistem trenu-
tku ni znal razložiti. Za novo vpra-
šanje pa ni imel morda niti poguma
niti časa.

Jezusov krst je prva manifestacija
mesijanskega kraljestva. Pri tej mani-
festaciji je Kristus razpel svoj prapor
— prapor svete Očetove volje, svete
božje oblasti! S svojim dejanjem poniž-
nosti ob Jordanu je Mesija segel v
roko svojemu predhodniku, sprejel in
priznal njegovo delo pričevanja in pri-
prave za božje kraljestvo. Njemu sa-
memu pa je odgovorilo nebo! Sveti
Duh je priznal in posvetil njegovo me-
sijansko poslanstvo, Bog Oče je razor-
del in priznal njegovo božje sinovstvo.

SKUŠANJE V PUŠČAVI

Od Jordana se je Kristus odpravil
v puščavo. Iz evangeljskih poročil je
razvidno, da je to storil takoj po krstu.

Sveti Matej naglaša, in tako tudi
Marko in Luka, da je Jezus šel v pu-

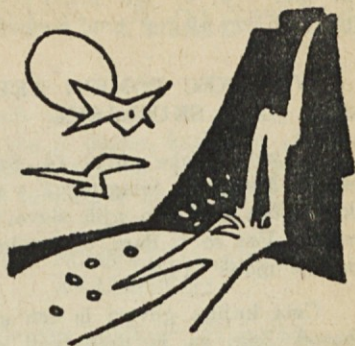
ščavo po nagibu Svetega Duha. „Tedaj je Duh Jezusa odvedel v puščavo“ (4, 1). Sveto pismo s tem opozarja, da Jezusa niso vodili v samoto osebni ali zasebni motivi. Pri krstu, kjer je Duh božji „prišel nadenj“ in ga tako simbolično mazilil za mesijanskega kralja, se je Kristus s svoje strani ves izročil vodstvu Svetega Duha kot edinemu nagibu svojega prihodnjega delovanja, da se tako razodene Mesijeva poslušnost Očetovi volji, ki je vrhovni Zakon in prvo Načelo v božjem kraljestvu. Njegova pot v puščavo je zato mesijanska službena pot. Mesija je poslan v pustino, da se sreča s satanom, ki je prvi dvignil zastavo upora zoper božjo oblast in zavedel človeka v nepokorščino do Boga.

Za Jezusa je bila to težka, neprijetna naloga. Izročen bo za nekaj časa krempljem odvratnega demona, ki se bo smel ž njim, rekli bi, poigrati in na njem preizkušati svojo brezbožno moč in modrost.

Razlagavci so si edini v tem, da so skušnjave, s katerimi je satan navalil na Jezusa, izrazito „mesijanske“. Vsaka skušnjava je tudi skrbno premišljena, psihološko utemeljena, kar se da nevarna in daljnosežna v svojih ciljih. Satan se bliža Kristusu z lokavo pre-računjenostjo, ki spominja na njegov zloglasni razgovor z Evo ob prepovedanem drevesu v raju.

PRVA SKUŠNJAVA

Nekoč je Savel, prvi kralj in mazi-ljenec izraelski, v trenutni narodni stiski nepočakano in samolastno zapovedal daritve. Kako usodno je bilo to zanj in za njegovo kraljestvo (1 Kralj 13, 8-14)! Jezus, pravi Maziljenec, pa naj v trenutni osebni zadregi — ko je lačen

— svojevolično uveljavi svojo moč in napravi — čudež. „Reci, naj bodo ti kamni kruh“ (4,3). Jezus odklanja hudičevo spletko. Kruh ni edino sredstvo za ohranitev življenja. Vsaka stvar in vse stvarstvo stoji v službi človeka, ki zaupa v Boga. Toda prvo je poslušnost božjim naredbam in izpolnitev dolžnosti do kraja. Tedaj se sme človek v skrbi za svoje telesne in gmotne zadeve zanesti na božjo previdnost, ki ne bo nanj pozabila.

Prvi satanov poizkus je spodletel. Razbil se je ob skalnato trdnem Jezusovem zaupanju v božjo previdnost.

SLEDI DRUGA SKUŠNJAVA

Da, zaupanje v Boga je krepost, ki hodi po trdnih tleh. Vendar so ta tla tudi zelo gladka in človeku na njih kaj lahko spodrsne: iz zaupanja v Boga se lahko zdrkne v preveliko ali predrzno zaupanje. Skušnjavec je to bliskovito uvidel. Zato prenese Kristusa na vrh templja. In z lokavo ironijo mu nastavi drugo past, ki je v njo s tako lahkoto ujel — judovski narod. Mesija naj postavi Boga pred „dovršeno dejstvo“, naj „izsili“ od Boga čudež in tako Boga — skuša. „Ako si Sin božji, vrzi

se doli" (4, 6) mu pravi. Seveda je bil tudi ta njegov trud zaman.

VRHUNEC POMENI TRETJA SKUŠNJAVA

Z „zelo visoke gore“ (4, 8) pričara satan Mesiju v imaginarni viziji „vsa kraljestva sveta in njih slavo,“ pa mu reče: „Vse to ti dam, če predme padeš in me moliš“ (4,9).

Cela knjiga govori iz teh satanovih besed. Zdaj se je predstavil s svojim pravim obrazom. Zdaj se vidi, kako je še vedno isti Upornik in Lažnivec. Še vedno sanja in snuje načrte, kako bi se povzpел na višino božanske oblasti, kako bi postavil svoj prestol v nebesih in se dal po božje častiti. Nič se ni spremenil od svojega upora in padca. Ostal je zakrknjen v svojem napuhu in z vedno enako trmo se poganja proti Bogu. Sam je nesrečen, sam brez miru. Zato ne more trpeti, da bi se človek družil v prijateljstvu z Bogom. Ta zavist ga je gnala, da je takoj na začetku posegel v usodo človeštva. S svojimi blestečimi sposobnostmi ga je premamila in spravila pod svoj vpliv in pod svojo oblast.

Tu pa stoji sedaj pred njim skrivnostni Jezus iz Nazareta. Ob njegovem krstu se je začul glas iz nebes: „Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje“ (3, 17). To je neznosno! In zdaj se je že dvakrat spoprijel z njim, pa mu ne more do živega. Kaj naj mu še ponudi, da ga premami?

Tako je vrgel satan svojo poslednjo karto: „Vsa kraljestva sveta in njih slavo — vse to ti dam, če predme padeš in me moliš.“ Oblast nad človeštvom, svetovno svetno oblast! O tem vendar sanja ves judovski narod!

Da, oblast! Človek naj odpove pokorščino Bogu in se pokloni oblasti satana, pa bo imel vse! To je vedno zadnja in najmočnejša hudičeva karta. Kdor ne pozna te zvijače v satanovi igri s človekom, nima pravega pojma o temnih silah v zgodovini človeštva. To spoznanje nam daje ključ za res stvarno presojo sveta in življenja. In če to vemo, tedaj šele bomo mogli tudi prav oceniti pomen Jezusove zavrnitve tretje skušnjave: „Poberi se, satan; zakaj pisano je: Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služi“ (4, 10).

Ta Jezusov odgovor pomeni načelno zmago človeka nad satanom. To je največja zmaga človeškega duha sploh, zmaga človeštva nad bogosovražnim angelstvom. Tu človek Kristus odkloni zlato jabolko — oblast, ki bi jo najprej iz rok padlega angela, iz rok vladarja demonov. Tu se človek osamosvoji in se postavlja na lastna tla, na tla svojih resničnih odnosov. Priznava in izpoveduje nad seboj božje gospodstvo. To dejstvo jemlje kot temelje, na katerem se razgleduje in meri svoje moči in razdalje: kaj kot človek zmore in kako daleč sme. Bog, in edino Bog, je njegov Gospodar. Njemu gre dolžno priznanje moči in oblasti. Ako človek ne pristane na to, škodi samemu sebi, se podaja z lastnih trdnih tal v temo upora, zločina in neizogibne propasti.

Kristus je v odločilni uri odklonil satanovo lažno zamisel o svetu in življenju. A s tem se je po mnogih tisočletjih zamajal v svojih temeljih stari svet, zgrajen na demonski prevari, nasilju in laži. Zdaj je jasno, da se poraja nov svet. Na pohodu je božje kraljestvo, v katerem bo človek, pod vodstvom Kristusovim, zavzel pravo mesto v veseljstvu ustvarjenih bitij.

Po dr. Aleksiču

Prvi apostoli Latinske Amerike

Že preko 14 stoletij je preteklo od začetka krščanstva, pa se več milijonov duš, ki so bile razkropljene po ameriških pragozdovih, še ni veselilo dobrot odrešenja in krščanske civilizacije. Božji Odrešenik pa je tudi zanje prelil svojo predragoceno kri. Nikogar še ni bilo, ki bi jih učil njega spoznati in ljubiti.

Bog je to važno, odlično nalogo porivil Španiji. Španski narod je sijajno dokazal, da je zvest Kristusu in krščanski veri. Več ko 700 let se je junško bojeval proti sovražnikom svete vere — mohamedancem. Slednjič jih je pregnal s svojega ozemlja.

Dne 12. oktobra 1492 so tri španske ladje, ki jih je po Krištofu Kolumbu vodila božja Previdnost, priplule do ameriške obale — potem, ko so tri mesece bile na morju v negotovosti in veliki nevarnosti. Temu odkritju, ki so ga izvršili španski pomorščaki, je sledilo še več drugih. Ozemlja, ki so jih odkrili, so podredili svoji domovini Španiji.

Španija je tudi pri svojih odkritjih izvrševala svoje krščansko poslanstvo. Prinašala je deželam, ki jih je odkrila in osvojila krščansko civilizacijo, ki je dragocen sad Gospodovega odrešenja. Katoliška vladarja Ferdinand in Elizabet sta se potem, ko sta premagala izredne težave, odločila, da bosta podpirala Krištofa Kolumba. Tega pa ni sta storila iz trgovskih in političnih koristi, ampak zato, da bi nevernikom v odkritih deželah posredovala krščansko vero in civilizacijo. Ta cilj so imeli pri osvajanju novih dežel tudi španski kraljevi namestniki. Prav po tem cilju se španska oblast razlikuje od drugih

kolonialnih oblastí, ki so gledale samo na to, kako bi dežele, katere so si podvrgle, izčrpavale in njihovo naravno bogastvo izrabile v svojo korist.

KAKO JE ŠPANIJA ŠIRILA EVANGELIJ?

„Indijanske postave“, ki so bile izdane tedaj, ko so se v Ameriki ustanovila kraljeva namestništva in podkraljestva, dokazujejo, da je imela Španija namen, osvojenim dežeram prinesiti predvsem krščansko civilizacijo, prebivalce pa spreobrniti h krščanski veri. Zato so vse večje španske ekspedicije, ki so prihajale v Ameriko, pripeljale s seboj tudi gotovo število duhovnikov misijonarjev, da so spreobračali pogane.

Francišskani so bili prvi misijonarji, ki so prišli v Río de la Plata. Bilo jih je 8. Pripeljal jih je kraljevi namestnik Pedro de Mendoza. Več drugih je prišlo s poznejšimi ekspedicijami. Oznanjali so evangelij severnemu in srednjemu delu Argentine.

Najslavnejši misijonar in apostol teh dežel je bil franciškan sveti Frančišek Solano. Rojen je bil v Španiji. Prišel je 1590 v škofijo Tucumán. Deloval je v njej 14 let. Prehobil je vsa mesta njenega ozemlja in prišel celo do Santa Fé. Ker je delal tudi čudeže in spreobrnil velike množice Indijancev, je povsod zapustil neizbrisne sledove svojega apostolskega potovanja.

Drugi apostol v Río de la Plata pa je bil slavni pater Ludovik Bolaños, apostol Corrientesa in ustanovitelj zgodovinskega svetišča Naše Gospe Itatske (Nuestra Señora de Itatí), ki je živel in umrl v sluhu svetosti. Med misijo-

narji, ki so Argentinci prižigali luč prave vere, pa niso bili samó frančiškani, duhovni sinovi svetega Frančiška Asiškega, ampak tudi dominikanci, mercedarci in jezuiti.

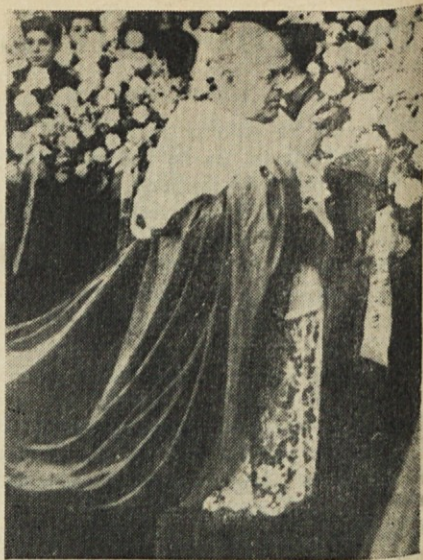
MISIJONI V ŠPANSKI AMERIKI

Oznanjevanje evangelija je Španija širila v vseh deželah španske Amerike na isti način. Prva skupina misijonarjev, v kateri je bilo 12 frančiškanov, je leta 1524 prišla v Mehiko. Herman Cortés jih je sprejel klečé. Sedem let pozneje je malikovanje iz te dežele skoraj popolnoma izginilo. Njen prvi mučenec je bil duhovnik Janez Padilla.

Sveti Toribio in sveti Frančišek Solano sta oznanjala evangelij v deželi Perú, kjer je kmalu potem vzknila prva cvetlica svetosti v Južni Ameriki — sveta Roza Limanska. Duhovnika Aranda in Valdivia sta oznanjala evangelij Araukanom v Čilu. Sveti Ludvik Beltrán je spreobrnil veliko Indijancev v Novi Granadi (Kolumbija). Očeta jezuita Alfonz Sandoval in sveti Peter Klaver sta se posvetila zlasti spreobračanju črncev.

Prvi mučenec škofije Buenos Aires je bil P. Rok González de Santa Cruz, Paragvajec, ki so ga obenem z duhovnikom Antonom Rodríguezom in Janezom de Castillom, Špancema, mučili domačini v redukciji de Caro (Río Grande do Sul de Brasil) 15. novembra 1628. Papež Pij XI. je 1934 vse tri proglasil za blažene.

Msgr. Bazán pravi v svoji „Argentinski cerkveni zgodovini, da so misijonarji več storili za blagor in krščansko civilizacijo Amerike ko vojaki sami. Vojaki so jo osvajali s srčnostjo in junaštvom, misijonarji pa z večno resnico in dobroto.

Prvi argentinski kardinal Jakob Alojzij Copello, bivši buenosaireski nadškof, in sedaj kancler sv. rimske Cerkve

OPOROKA ELIZABETE KATOLISKE

Kakšne namene je imela Španija pri osvajanju tedaj odkritih dežel, spoznamo iz oporoke Elizabete Katoliške. Ta kraljica je izmed vseh vladarjev najbolj razumela Krištofa Kolumba. Spodbujala ga je k velikemu delu, s svojimi prihranki pa mu je preskrbela ladje in sredstva za pot. Pred svojo smrtjo 1504, 12 let po odkritju Amerike, je sama narekovala svojo oporoko.

V njej izjavlja, da je bil glavni namen španskega osvajanja otokov in kopne zemlje v Oceanskem morju, da bi njihove prebivalce spreobrnil in jih privedli v katoliško Cerkev. Zato so z dovoljenjem papeža Aleksandra VI. tja pošiljali cerkvene predstojnike, redov-

Dvajsetega maja bo poteklo 10 let, odkar je umrl univerzitetni profesor, dekan bogoslovne fakultete in prelat dr. Alojzij Odar. Njegovo življenje je bilo tako bogato in raznoliko, da ga ne smemo pozabiti. S ponovno osvetlitvijo nam bo zopet vstala pred očmi njegova osebnost, ki je vtisnila globok pečat slovenskemu narodu

Ob desetletnici smrti prelata Odarja

Dr. Alojzij Odar se je rodil 19. junija 1902 v Jereki nad Bohinjskim jezerom. Ljudsko šolo je obiskoval najprej (1908—1913) v Bohinjski Bistrici, nato v Gorici (1913—14). Gimnazijo je študiral v škofovih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano, kjer je leta 1922 z odlično maturiral; vsezozi je bil vzoren dijak. Istega leta je vstopil v ljubljansko semenišče in je bil posvečen za duhovnika v juniju 1926. Teološke študije je zaključil z doktoratom ljubljanske teološke fakultete dne 1. junija 1928. Do jeseni naslednjega leta je bil kurat v ženski kaznilnici v Begunjah na Gorenjskem; iz te kratke dobe, ki mu je odpirala pogled v zlobo, slabost in nesrečo človeškega srca, je vedel mnogo, kaj zanimivega in poučnega povedati. Ko je bil l. 1929 profesor za cerkveno

nike, bogoslovce in druge učene in bogaboječe osebe, da so tem prebivalcem oznanjali in razlagali katoliško vero, jih poučevali o nravnem, krepostnem življenju in jih pridobivali zanj. Zato prosi kralja, svojega moža, svojo hčer princezinjo in njenega moža kneza, naj tudi oni tako delajo.

Priredil Gregor Mali

pravo dr. Gregorij Rožman, imenovan za ljubljanskega pomožnega škofa, je bil na fakulteti potreben nov profesor Z namenom da bi dr. Odar zasedel to mesto, so ga predstojniki poslali v Rim, kjer je ostal do srede l. 1930, torej skoro eno leto. Živel je v hrvaškem duhovniškem zavodu sv. Hieronima (še v starem poslopju, a na istem mestu, kjer stoji zdaj novi zavod); njegov tedanji, zdaj že umrli rektor mons. J. Magjerac mi je večkrat (zadnjič še v l. 1952) govoril o njem z velikim spoštovanjem in občudovanjem. Sredi l. 1930 se je vrnil domov star 28 let. S tem je bila zaključena prva doba njegovega življenja recimo doba priprave.

UNIVERZITETNI PROFESOR

Druga doba se začne z januarjem 1931, ko je bil imenovan za docenta cerkvenega prava na teološki fakulteti ljubljanske univerze, in traja do 5. maja 1945, ko je kot begunec zapustil domovino, v katero se ni več vrnil. Ta doba je najpomembnejša v njegovem življenju. Ves ta čas je bival v zavetišču sv. Jožefa (na tedanji Vidovdanski cesti št. 5).

(Njegovo delovanje v tej dobi je bilo mnogovrstno.

V središču je bilo znanstveno in pro-

fesorsko delo. Po 6 letih docenstva je bil l. 1937 imenovan za izrednega, l. 1939 za rednega profesorja. V akademskem letu 1941/42 je bil dekan teološke fakultete, naslednje leto njen prodekan. Svojo stroko je zelo rad, vestno in točno predaval.

Posebno poglavje je njegovo znanstveno delo v tej dobi. Večino znanstvenih razprav je napisal v Bogoslovnem Vestniku; so obširne, nekatere kar za celo knjigo. Trajno veljavo in poseben pomen ima njegov prevod Zakonika cerkvenega prava, ki je l. 1944 izšel dvojezično, prirejen z novimi pravnimi odloki Cerkve. Z njim je ustalil celotno slovensko pravno terminologijo.

A njegovo znanstveno in učiteljsko delo ni bilo edino, čeprav je že to bilo tolikšno, da bi zaposlilo celega človeka. Kot odličen pravnik je sodeloval pri cerkvenem sodišču (kot branilec zakonske vezi) in pri upravi cerkvenega premoženja. Bil je pravi član konzistorija, sinodalni eksaminator (spráševal je pri kaplanskih in župnijskih izpitih), cenzor knjig, član različnih komisij, ki so bile ustanovljene pri škofijstvu. Vse to niso častni naslovi, ampak nalagajo marsikako, včasih težko in zamudno delo. „Velikansko delo, čigar teža je ležala na škofovih in Odarjevih ramah, je bila pripravna in izpeljava škofijske sinode, ki je položila jasne temelje škofijski zakonodaji v soglasju s potrebnimi nove dobe, ki zahteva v marsičem novih in točnih navodil in ukazov. Mislim, da mu nobeno drugo delo ni vzelo toliko časa in živcev ter dalo toliko skrbi kakor ta sinoda. Prelatska čast, ki mu jo je prinesla sinoda, je bila pošteno zaslužena.“ „Zakonik ljubljanske škofije“ in „Pastoralne instrukcije“ (1940), sadova te sinode, nosita njegov pečat.

KATOLIŠKA AKCIJA

Zgodovinarji, ki bodo pisali o katoliškem gibanju Slovencev v zadnjih desetletjih, ne bodo mogli mimo Katoliške akcije in ob njej tudi ne mimo dr. Odarja. KA je sicer obstajala pri nas že pred njegovim nastopom, vendar se je zdelo, da za naše kraje in potrebe ni bila tako zamišljena in organizirana, da bi mogla uspešno dosežati to, kar je od KA pričakoval Pij XI. Nalogo, naj prouči in nanovo uredi KA v Sloveniji, je škof dr. Gregorij Rožman poveril komisiji, ki jo je vodil dr. Odar. Dela se je lotil z vso vneto, resnostjo in svojo pravniško-organizatorno sposobnostjo. L. 1938 so izšla nova pravila, ki so bistveno spremenila strukturo KA pri nas. A ne le strukturo, tudi delo in celo duha. Nova KA se je v glavnem naslonila na izbrane mlade ljudi, ki naj jih predvsem sama vzgoji: versko, načelno in organizacijsko, tako da se bodo prežeti z nadnaravnim duhom in življenjem, za sedanji čas versko in katoliško-načelno zadostno izobraženi in trdni, polni požrtvovalne apostolske vneve in po najnovejših akcijskih metodah lotevali mnogovrstnega dela, ki ga namen KA zahteva. Za vse to je bilo treba, posebno še v začetku, dosti bojev in še več dela. Pri tem delu, tudi v podrobnostih, je mnogo sodeloval dr. Odar: s pisano in govorjeno besedo, na tečajih in sestankih, z rekollekcijami in nasveti vseh vrst. Ni si prikrival težav in ovir, bil pa je trdno prepričan, da je to delo v naših časih nujno potrebno, dvakrat potrebno pa med izseljenci.

KATOLIŠKO TISKOVNO DRUŠTVO

Nedoumljivo je, kje je Odar jemal čas in moči še za važno in sila odgovorno delo na nadaljnem področju: že

1902

DR. ALOJZIJ ODAR

1953

prej odbornik Katoliškega tiskovnega društva (KTD) je postal 1938 njegov predsednik in s tem tudi odgovoren za dve veliki tiskovni podjetji: Jugoslovansko tiskarno in Jugoslovansko knjigarstvo (z založbo). S tem je postal v pravem pomenu glava slovenskega katoliškega tiska; kaj to pomeni, je razvidno iz odločilnega pomena tiska za narodno duševost. Prav je bilo zapisano, da je „dal v kratkem času organizaciji in duhu katoliške pisane besede novega življenja in novo smer.“ V marsikaterem pogledu časi za katoliški tisk tedaj niso bili lahki. Ne le od zunaj (kulturnobojni liberalizem, komunizem), tudi od znotraj (krščanski socializem, ostanki križarstva, Beseda, Dejanje, miselnost nekaterih ob španski revoluciji itd.) je skušal pronicati nezdrav in nevaren duh med nas. Treba je bilo zavzeti jasno katoliško in cerkveno stališče predvsem v tisku. Dr. Odar je bil moč za to. Ni se ustrašil ne težav, ne nasprotovanj. Odločno je pokazal pravo pot in dosledno, energično, stvarno usmerjal vanjo. Za časa njegovega predsedništva je dobra knjiga po „Slovenčevi knjižnici“ prihajala na 14 dni med ljudi; „Poljudno-znanstvena knjižnica“ je prinašala izobražencu tehtna dela z raznih znanstvenih področjih.

Dr. Odar je takoj od začetka spoznal resnično bistvo in namene Osvobodilne fronte in partizanskega gibanja, zato je povsod, kjer je veljala njegova beseda, jasno opredelil svoje odklonilno stališče. Ni ga skrival, ni molčal, ni držal križem rok. S tem si je nakopal obsodbo. Vedel je, da se mora umakniti. To je pomenilo: pustiti svojo bogato knjižnico, svoje raznovrstno, zgoraj opisano delovanje, svojo domovino, vse. Zdaj ni drugega kot begunec, eden od desetisočev...

S prehodom čez Ljubelj se začenja tretja in zadnja doba njegovega zemškega popotovanja, v mnogočem tako različna od prejšnje. A ne v vsem in bolj v zunanjem. Isti človek je prišel v tujino. Vse svoje notranje osebno bogastvo je prinesel s seboj, tudi svojo iznajdljivost, delavnost, odločnost.

Komaj je prišel preko Celovca v Monigo, je že snoval tisto, kar je postalo v tej dobi najpomembnejše in najzaslužnejše njegovo delo: zbrati bogoslovce in profesorje begunce ter nadaljevati semeniško življenje in fakultetno delo. Predržna je bila ta misel tiste dni, ko se še znašli mismo. A zanj ne. Šel je na delo, poiskal pota in ljudi, ki so ga podprli in zanj značilno naglavo so se že konec maja prvi bogoslovci začeli zbirati v benediktinski opatiji Praglia pri Padovi. V začetku je bil sam z nekaj bogoslovci. Ni čakal, marveč predaval sam po 4, 6 ur in več na dan. Začetek je bil storjen. Prihajali so profesorji, bogoslovci iz Italije in Avstrije in kmalu se je pričelo redno delo. Sv. oče Pij XII. je dal moralno in materialno pomoč.

Danes vemo, kolikšnega pomena je bil ta prelatov začetni korak. Ljubljansko semenišče s fakulteto je dobilo dom v tujini, reven in negotov, a zmožen dati streho novemu delu in življenju. Cela vrsta bogoslovcev je dosegla svoj cilj; drugim, mlajšim, je obstoj slovenskega semenišča ohranjeval duhovniški poklic, spet drugim ga budil, vsem pa je bila dana možnost postati slovenski duhovnik za slovensko škofijo. V tem pa je skrito neizmerljivo bogastvo za te mlade duhovnike same, za slovenske škofije, za naš narod, za tujino, kjer zdaj delujejo. Kdo bi premeril ves blagoslov prelatove odločitve v ti-

stih dne! Ali bi naše semenišče sploh kdaj zaživelo, če ne bi bilo zaživelo takrat?!

SMRT SREDI NAČRTOV IN DELA

Ko se je konec avgusta 1951 preselil s semeniščem v Adrogué in čez par mesecev v župnišče sv. Julije v Buenos Aires (odkoder je hodil predavat v Adrogué), je postal osrednja osebnost in avtoriteta v slovenski katoliški skupnosti v Argentini. Skoro ni bilo organizacije, pri kateri ne bi bil tako ali tako sodeloval. Predaval in govoril je na številnih sestankih, vodil duhovne vaje, spovedoval, pridigal. Kdo bi preštel seje, ki jih je vodil ali se jih udeleževal! Koliko je razdal svoje modrosti in dobrote v zasebnih pogovorih, pismih, nasvetih! Veliko je bilo njegovih zamisli in pobud v prid verskega in narodnega življenja naše skupnosti.

S posebno vnemo in ljubeznijo je zamislil, z velikim trudom pripravljal in izpeljal slovenski katoliški shod v izseljenstvu, ki se je vršil okrog 15. avgusta 1952 v Buenos Airesu in v Ramos Mejii. Reševal je aktualna vprašanja slovenskih izseljencev katoličanov in dal poseben poudarek verskemu, нравnemu in narodnemu življenju, ki je v tujini ogroženo.

Kaj ga je k temu nagnilo? Morda je bilo več nagibov, gotovo pa ga je vodila skrb, da se ne bi rojaki v tujini zgubili, da bi „ohranili vero in dom“. Hotel je reševati, pomagati, krepiti; videl je, da bi „ohranili vero in dom“. ki je edino potrebno, za duše, ogrožene v zmaterializiranem, dejansko poganskem svetu. Torej se je razdal iz ljubezni do človeka. Vedel je tudi, da je „klic časa — božji klic“. Zasl-

til je, da ga Bog kliče na to področje. Tako je stopil v božjo službo za reševanje ogroženih duš: duhovniška predanost duhovniškemu poklicu.

I. L.

ZDRUŽENI NARODI

Sibirski kristjani so izročili U Thantu prošnjo. — Državni odsek je izročil glavnemu tajniku U Thantu prošnjo, ki jo je skupina sibirskih evangelskih kristjanov poslala poslaništvu Združenih držav v Moskvi.

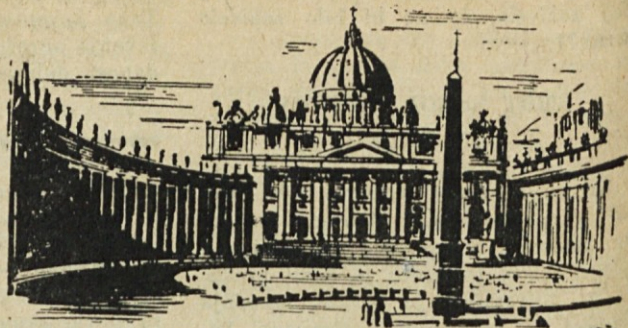
Državni odsek jih je obvestil, da njihovo prošnjo preučujejo. Ameriški strokovnjaki so ugotovili, da je naslovljena na glavno tajništvo organizacije Združenih narodov. Pozneje se je izvedelo, da je skupina teh kristjanov poslala severnoameriškemu poslaništvu še druge listine, ki jih bodo dali na razpolago U Thantu, če jih bo ta želel imeti.

JUŽNA AFRIKA

Katoliške šole v Južni Afriki. — Po najnovejših statistikah je danes v Južni Afriki 9.424 katoliških šol, ki imajo 17.649 učencev. Učiteljev je 4.965; med njimi je 3.043 laikov, 82 duhovnikov, 253 redovnikov in 1.589 redovnic. Zakoni južnoafriške vlade o rasnih razlikah zahtevajo v vseh šolah strogo rasno ločitev.

Od 33.000 belih otrok jih 80% obiskuje katoliške šole, učencev mešane rase pa 29.000. Med njimi je od 25 do 26.000 katoličanov. Šole za rod bantues in črnce imajo 94.426 učencev. Med njimi je približno 73.000 katoličanov. Posebne katoliške šole obiskuje tudi okoli 50.000 afriških žena. Več kot 20 tisoč žena pa ne hodi v nobene šole.

Glas iz Rima

DUHOVNIK JE SOL ZEMLJE IN LUČ SVETA

Vsakega duhovnika preveva skrb za duše, za versko vzgojo svojih vernikov. Ta dušnopastirska skrb pa mora biti polna krščanske ljubezni. Duhovnik skrbi za podeljevanje zakramentov, ki so vir božjih milosti, poleg tega uči, vodi in pomaga pri socialnih akcijah, ki jih zahteva krščansko življenje. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru ob kanonizaciji novega svetnika Vincenca Palloti, 20. 1. 1963.)

VERA MORA BITI GLAVNO VODILO PRI VZGOJI MLADINE

Kot sv. Pavel moramo tudi mi skrbeti za disciplino duše in telesa. Kot on, se moramo truditi za gorečo dušo in zmerno telo. Fizično mora vzbuditi v nas nemo za dobro, za velike ideale. Vsaka telesna vzgoja ima tudi namen vzgojiti dober značaj, vztrajnost, zvestobo in premagovanje samega sebe. To se pa ne more doseči, če se ne upošteva človekova duša. Ni cilj samo razvoj telesa, ampak da to služi potrebam duše. Zato morajo biti verske vrednote pri vzgoji mladine vedno na prvem mestu. Tudi šport tega ne sme prezreti. (Sv. oče Janez XXIII. v nago-

voru udeležencem kongresa za telesno vzgojo 25. 1. 1963.)

BOG JE VELIK TUDI V SVETNIKIH

V resnici danes potrebujemo luč vere, da nas bo vodila h Kristusu, ki je vir vsake svetosti in plamen vsake ljubezni. Zato jih hodi mnogo po poti, ki vodi k zmagi evangelija. Prvi so svetniki, to je tisti, ki so vedno zvesti Gospodu in se mu popolnoma predajo. Ti so božja slava na zemlji in v večnosti, večna pomlad Cerkve. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v avdienci 22. januarja 1963.)

CILJI SODOBNEGA APOSTOLATA

Člani Katoliške akcije so sodelavci duhovnikov in škofov. Posebno mesto pa še imajo izobraženci, ker morajo dati zgled z besedo in dejanjem pri izvrševanju poklica in pri študiju. Biti morajo kvas, ki prenovi sodobno miselnost in kulturo. Sodobne navade in življenje hočejo marsikje odpraviti spoštovanje moralnih zakonov. Moralni čut, to je dosledno spoštovanje Gospodovih zapovedi, je potrebno vzbuditi povsod, ker je temelj življenja in rasti narodov in ljudstev. V tej smeri morajo storiti veliko dobrega organiziran apostolat katoliških izobražencev. (Sv. oče

Janez XXIII. v nagovoru izobražencem
Katoliške akcije 4. 1. 1963.)

RIM, SREDIŠČE KRŠČANSTVA

Rim je sveto mesto. Radi tega je ljubo vsakemu katoličanu. Je središče vse Cerkve in rimske škofije. Iz tega mesta se oznanja mir svetu, tisti krščanski mir, ki razsvetljuje človeka. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru rimljanom 6. 1. 1963.)

POTREBNA JE ZVESTOBA TRADICIJI

Važno je, da ostanemo zvesti tudi tradiciji v popolnem soglasju z našim čustvovanjem, dejanji in nameni. Če ostanemo zvesti vsemu dobremu iz preteklosti, nikoli ne bo manjkala pomoč iz neba, z nami bo vedno Gospod, ki je vir vsake sreče in napredka. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru romarjem iz mesta Bergamo 13. 1. 1963.)

VESELJE IN PREPROSTOST STA POTREBNA ZA KRŠČANSKO ŽIVLJENJE

Apostol Pavel nam priporoča, da damo vse, kar imamo odveč z enostavnostjo in preprostostjo brez obešanja naših del na veliki zvon. Preprostost in skromnost morata prevladovati v našem življenju. Največji zgled nam je dal Kristus. Da bomo mogli biti preprosti in skromni, je potrebno, da znamo premagati samega sebe. Vsak ima svoj temperament in značaj. Zato se mora poznati in temu primerno uravnati svoja dejanja. Vse kar delamo, delajmo z veseljem. To je še posebno važno za dela krščanske ljubezni in usmiljenja. Če smo veseli, je Gospod z nami, tako v naravnem in nadnaravnem redu. Tudi nam nikoli ne bo manjkalo potrpljenja, posebno še z bližnjim. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v splošni avdienci 9. 1. 1963.)

BODOČNOST BO HVALEŽNA CERKVI ZA SEDANJI VESOLJNI CERKVENI ZBOR

Pri sedanjem cerkvenem zboru sodelujejo tudi laiki; duhovna zveza med škofi in verniki pa dokazuje duhovno moč katoliške Cerkve, ki je po dvajsetih stoletjih od ustanovitve močnejša kot kdajkoli preje. Bodoče generacije bodo hvaležne Cerkvi in koncilskim očetom, da so se zbrali na tem zasedanju s tako resnostjo in spoštovanjem, ker bo njihovo delo priklicalo blagoslov za vse človeštvo. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru zastopnikom delavstva dne 13. januarja 1963.)

KJER JE POTRPLJENJE, TAM JE TUDI VESELJE

Ne mislimo toliko na težave preteklosti kot pa na namen, ki so nam ga dale. Iz vseh dogodkov potegnimo zaključke in izberimo kot vodilo za bodoče tisto, kar je najlepše in najmočnejše z vidika večnosti. Večkrat je po človeško to težko, s potrpljenjem se da doseči, ker bo Gospod vedno poslal svojo milost in pomoč. Kjer je potrpljenje, tam je tudi veselje, ker v vseh dobrih dejanjih vidimo obraz Kristusov. (Sv. oče Janez XXIII. zastopnikom rimskega plemstva 11. 1. 1963.)

HODIMO VEDNO PO POTI, KI NAM JO KAŽE GOSPOD

V Jezusovem imenu najdemo moč in vse potrebno za življenje. S tem imenom so ozdravljali bolne in hrome tudi apostoli in s tem pričevali Kristusovo nadnaravno moč in poslanstvo. V tem imenu je zajeto vse, kar potrebujemo za življenje, nam je pokazana pot, po kateri moramo hoditi, da dosežemo večno srečo. V življenju uspeva le tisto, kar je začeto v Jezusom imenu. (Sv. oče Janez XXIII. v splošni avdienci dne 2. januarja 1963.)

Vinicij je sedel med dvorjani ter z obrazom utrujenega človeka gledal nečloveški prizor. Čisto odrevenel je od strahu, ko se mu je začelo zdeti, da bi morda vendarle tudi Ligija utegnila biti med žrtvami. Začel je moliti in je s suhimi ustrnicami ponavljal:

„Kristus! Kristus!“

Potem se mu je zmedlo. Izgubil je zavest, kje je. Zdelo se mu je samo, da se kri v areni dviga in dviga, da prekipava in se razliva iz cirkusa na ves Rim. Ni slišal več ne tuljenja psov, ne rjojenja množice.

302.

Tudi ni slišal več dvorjanov, ki so začeli vpiti:

„Hilon je omedlel!“

„Hilon je omedlel,“ je ponovil Petronij ter pogledal Grka. Ta se je bil res onesvestil. Bil je bleđ kot platno, glava mu je omahnila vznak in usta je imel na široko odprta kakor mrlič.

303.

Tedaj so v areno začeli goniti nove žrtve. A psi se niso zmenili zanje. Po-

Quo vadis?

legli so, si lizali šape in zevali. Ljudstvo je zaradi tega zbesnelo in začelo vpiti:

„Izpustite leve!“

Tej zahtevi se Neron ni upal upreti, četudi so bili levi določeni šele za drugo dan. Bal se je zameriti ljudstvu, zlasti zdaj, ko bi bil rad jezo zaradi požara obrnil proti kristjanom, zato je pomignil, naj odpro zverinjake, kjer so bili levi.

304.

Levi so začeli drug za drugim prihajati izza mrež v areno. Stopali so počasi in pozibavali ogromne, grivaste glave. Psi so se pred njimi boječe stisnili na drugi konec prizorišča. Iz gruč kristjanov je bilo slišati samo slavošpev Kristusu. Levom se ni prav nič mudilo k žrtvam, četudi so bili sestradani. Leno so se pretezali, zevali in kazali gledalcem svoje strašne zobe.

305.

Počasi pa je duh po krvi zveri razdražil. Vznemirile so se, ježile grivo in krvoločno vohale po zraku. Potem je eden izmed levov planil k truplu žene z razmesarjenim obrazom, stopil nanjo in začel lizati strnjeno kri. Drugi je skočil k moškemu, ki je držal v roki dete, zašito v jelenčkovo kožo. Otroček je začel vpiti od strahu. Oče je skušal otroka ubraniti, toda zver se je zdaj

razjezila, pobila dete z zamahom šape, pograbila s čeljustmi očetovo glavo ter jo zdrobila, ko bi trenil.

306. Zdaj so se tudi drugi levi vrgli na kristjane. Videti je bilo strašne prizore. Glave žrtev so izginjale v žrelih, prsi so se odpirale pod udarci levjih šap, slišati je bilo, kako so hreščale kosti. Nekatere zveri so žrtev pograbile, jo držale v gobcu ter z njo begale po areni, kakor da iščejo mesta, kjer bi jo v miru požrle. Spet drugi levi so se vzpenjali drug proti drugemu kakor borilci.

Množica je zapuščala mesta ter se gnetla proti ograji, ki je bila okoli arene, da bi bolje videla.

307. Z najvišje vrste sedežev v amfiteatru je grozni prizor gledal apostol Peter. Glave vsega ljudstva so bile obrnjene v areno in se ni nihče zmenil zanj. Zato je vstal ter začel blagoslavljati z znamenje križa vse, ki so umirali pod zobmi zveri. Srce se mu je trgalo, toda ustnice so mu šepetale:

„Gospod, zgodi se Tvoja volja, zakaj v Tvojo slavo in pričevanje umirajo te moje ovce. Dal si mi jih, naj jih pasem, zdaj Ti jih vračam. Preštej jih, vzemi jih, zaceli jim rane, olajšaj jim bolečine in daj jim po teh mukah večno srečo!“

Blagoslavljal je po vrsti gručo za gručo, kakor da so njegovi otroci, ki jih izroča Kristusu v roke.

308. Cesar, ki je hotel, da bi te igre prekosile vse, kar je Rim doslej videl, je zapovedal, naj spuste v areno vse zveri, kar jih imajo. In izpustili so evfratske tigre, numijske panterje, medvede, volkove, hijene in šakale. V areni je nastala zmešnjava, v kateri ni

bilo videti drugega kakor prerivajoče se hrbte najrazličnejših zveri. Prizor je izgubljal videz resničnosti ter se je spremenil v blazno orgijo krvi.

309.

Mera groze in krvi je bila prepolna. Ljudem je začelo presedati. Oglašali so se klici, da je dovolj.

Toda zveri je bilo lažje spustiti v areno kakor pa spraviti jih iz nje. Ni šlo in ni šlo drugače, kakor da so poklicali v gledališče numidijske lokostrelce. Ti črni, s peresi in uhani okrašeni vojščaki, so se prikazali na vseh presledkih med stopnicami, položili puščice na loke ter začeli streljati na zverine. Vitka črna telesa so se sklanjala nazaj, napenjala loke ter prožila puščico za puščico v areno. — Zverine so po kupih padale, tulile in stokale od bolečin. Numidijci so streljali, dokler ni pocepalo po tleh vse, kar je bilo v areni živega.

310.

Zatem so ljudstvu pripravili prizor, ki ga nihče ni pričakoval. Ko so areno posnažili ter znova potresli s cvetjem,

se je na njej prikazal Neron v škrlatnem plašču in z zlatim vencem na glavi. Za njim je šlo dvanaest pevcev s plunkami v rokah. Na sredi arene je Neron obstal, prijel srebrno harfo in nekaj trenutkov strmel v nebo, ko da čaka navdiha bogov. Potem je začel brenkati in peti žalostinko o požaru Rima.

Ljudstvo je molče poslušalo. Med pesmijo in med glasom srebrnih strun pa je bilo od zunaj slišati škripanje voz, na katere so polagali ostanke kristjanov, ki so jih raztrgale zveri v gledališču.

311.

Ko je cesar nehal, je ljudstvo začelo viharno ploskati. Apostol Peter pa se je med hrumečo množico z rokami prijel za belo glavo in v duhu zaklical:

„Gospod, Gospod! Kakšnemu človeku si dal oblast nad svetom! In vendar hočeš imeti svoj prestol v tem mestu!“

312.

Noč je bila jasna in gorka. Ko sta se Petronij in Vinicij vrnila z iger ter

sta pred Vinicijevim domom stopala iz nosilnice, se jima je približala temna postava in rekla:

„Jaz sem Nazarij, sin Mirjamina. Prihajam iz ječe. Ursus me pošilja in sporoča, da je Ligija še živa. Leži v vročici in ponavlja tvoje ime, gospod. Bolezen jo je obvarovala smrti in sramote, ker se krvniki boleznijo boje.“

Nazarij je potem razložil svoj načrt, kako bi Ligijo rešili iz ječe. Podkupiti bi bilo treba ječarje, da bodo Ligijo živo položili v rakev in jo poslali ven. Zunaj naj čakajo Vinicijevi ljudje in jo takoj odvedejo na varen kraj iz Rima.

Ko so se dogovorili, je Nazarij odšel, da bi oskrbel vse potrebno.

313.

Vinicij je seveda hotel pri reševanju ljubljene Ligije pomagati sam. Zato sta naslednji večer s Petronijem krenila na dogovorjeno mesto pred ječo. Ko sta prišla do sužnjev, ki so z mežgi že bili ondi, je začelo deževati. Dolgo se ni prikazala živa duša, tako da so začeli že dvomiti, če bodo nocoj sploh odnašali trupla tistih, ki jih je čez dan pobrala mrzlica. Čez čas so zagledali od daleč soj dveh ali treh plamenic.

„Prihajajo!“ je dejal Petronij. „Pazite, da ne bodo mežgi rezgetali!“

314.

Kmalu je prišel mimo sprevod ljudi, ki so imeli usta in nosove zavite v rute, da bi se branili pred smradom, prihajajočim iz bližnjega skupnega grobišča. Nosili so rakve. Za trenutek so se ustavili, da so se še tesneje zavili v rute in ogrinjala, potem so nosila spet dvignili in odšli dalje.

315.

Ena rakev pa je obstala prav pred bližnjim svetiščem boginje Libitine. Vinicij in njegovi ljudje, med njimi dva

sužnja z nosilnico za Ligijo, so planili tja. A še preden so bili pri rakvi, so zaslišali žalostni glas Nazarija, ki jim je dejal:

„Gospod, z Ursusom vred so jo prepeljali v Eskvilinsko ječo... Mi nosimo drugo truplo!“...

Petronija je to potrlo, da je bil mračen kakor vihar in niti poskušal ni Vinicija kaj tolažiti. Viniciju so gorele oči kakor v vročici, da ga je Petronij prestrašeno vprašal, kaj mu je.

„A vendar verujem, da mi jo On lahko vrne,“ so bile edine besede, ki jih je izustil Vinicij.

316.

Dež, ki je bil začel oni žalostni večer, je padal tri dni, kar je bilo za Rim nekaj nenavadnega. Po deževju so se igre začele znova. Najprej so kristjane preoblekli v borilce ter jim dali orožje, da bi se klali med seboj. A ti so pometali orožje na tla ter začeli moliti. Neron je množico, besno zaradi tega, lahko potolažil samo s tem, da je spustil nad kristjane prave borilce, ki so jih v trenutku pobili.

Ko so odnesli trupla, so začeli kazati vrsto slik iz bajeslovja. Prva slika je bil Herkul, kako gori vrh Etne. Vinicij se je bal, da so morda za Herkula izbrali Ursusu. — Toda na visoki grmadi sredi arene je zgorel neki drugi kristjan, ki ga Vinicij ni poznal.

317.

V drugi sliki je pa zagledal svoje krščanske znance Hilon. V tej sliki so predstavljali polet Dedala in Ikara. Dedala je moral igrati starec Evricij, tisti, ki je bil nekoč Hilonu razložil, kaj pomeni riba, Ikara pa njegov sin. Oba so s posebnim strojem dvignili zelo visoko, potem pa ju spustili v areno. Sin je pri tem treščil na tla tako blizu cesarjevega odra, da je njegova kri oškropila ne le zunanje okrasje, temveč celo škratne zastore na odru.

Hilon padca ni videl, ker je bil zaprl oči. Slišal je bil samo zamolki udarec telesa, ki je treščilo na tla. Ko je odprl oči in zagledal kri čisto blizu sebe, bi bil kmalu spet omedlel.

Fatima

spokoren

kraj

Devica Marija je šla s telesom in dušo v nebesa. Vendar nas ubogih ljudi ni zapustila, ker nas vse preveč ljubi. Zato večkrat prihaja k nam na zemljo, da nas opominja k poboljšanju in nas rešuje večne pogube.

V vasi Aljustrel, župnija Fátima, kakih 100 kilometrov severno od Lizbone, glavnega mesta Portugalske, so živeli trije otroci: Lucija, stara 10 let, Francek, star devet, Jacinta pa samó 7 let. Francek in Jacinta sta bila Lucijina bratranca.

Bili so pastirji. Večkrat so skupaj pasli v Irijski globeli ovce. Navadno so vsak dan opoldne, ko je zvonilo, molili rožni venec. Francek ga včasih iz po-rednosti ni hotel moliti.

13. MAJ 1917

Bilo je 13. maja 1917. Nemčija je Portugalski napovedala vojsko. Mladenci iz Fátime so odhajali k vojakom. Poč vtisom tega žalostnega dogodka so vsi trije otroci ta dan gnali čredo ovac na pašo v „Cova da Iria“. Druge dneve so se na paši igrali, nabirali cvetice, ta dan pa so si delali kočico, da bi v njej našli streho pred dežjem.

Ko so bili vsi zaverovani v svoje delo, sta jih naenkrat iznenadila dva bliska z izredno močno svetlobo. Vsi otroci so se zelo prestrašili. Niso si znali razložiti, kaj naj to pomeni. Ko so opazovali bližnjo okolico, so doživeli novo, izredno presenečenje. Nad majh-

nim drevesom so zagledali mlado, neznano, izredno lepo gospo. Imela je belo obleko in plašč, vezen z zlatom ob robovih. Roké je imela lepó sklenjene. Z desne roke pa ji je visel rožni venec iz svetlih biserov.

Otroci so trepetali od začudenja in strahu. Gospa pa jih je pomirila z besedami: „Prihajam iz nebes. Prosim vas, da na ta dan šest mesecev zaporedoma pridete sem. Potem vam bom povedala, kdo sem in kaj želim.“

Ko je gospa izginila, je Lucija prosila svoja bratranca, naj nikomur ne povesta, kar so videli. Nato so zbrali čredo in šli domov.

Toda sedemletna Jacinta domá ni mogla o tem molčati. Povedala je staršem, da so v gozdiču videli zelo lepo gospo. Oče in mati Jacinte in Francek sta bila v zadregi, ko sta to zvedela. Nista vedela, kaj naj sodita o tem, kar sta jima otroka povedala.

Lucijina mati pa je mislila, da so si otroci to izmislili. Zato je hčerko Lucijo domá najprej hudo ozmerjala, potem pa jo je peljala k domačemu župniku. Tudi župnik je mislil, da otroci ne govorijo resnice. Zato je Lucijo resno posvaril in ji zagrozil, da jo bo pošteno kaznoval, če bo še kaj govorila o prikazni.

Lucija se je strogega župnika zelo bala. Zato je neotlažljivo jokala in naslednji mesec ni hotela iti obiskat lepo gospo. Toda njena bratranca sta jo tolažila in zelo prosila, naj gre z njima. Tako so spet vsi trije šli na kraj, kjer so videli gospo.

NOVO PRIKAZANJE

Gospa se jim je spet prikazala in jim govorila: „Moralí boste mnogo trpeti. Toda ne bojte se! Jaz vas bom vedno podpirala. Naučíte se brati in

pisati. Vedno molite rožni venec in žrtvujte se za uboge grešnike.“

Župar in glavar v tistem kraju sta bila zlobna človeka in nista verovala v Boga. Ko sta slišala pripovedovati o prikazovanjih, sta se zelo razburjala. Vedela sta, da bodo ljudje vsak dan boljši, če bodo molili rožni venec kakor trije pastirčki.

Gospa je vsak mesec trinajstega prihajala ob določeni uri na kraj prikazovanj. Tudi otroci so redno hodili tja, toda ne sami, ampak jih spremljala vedno večja množica ljudi. Z množico, ki je 13. avgusta spremljala otroke v Irijsko globel, se je peljal tudi glavar. Povabil je tudi vse tri izvoljene otroke v svojo kočijo. Ko so bili v njej, jih je vanjo zaprl in odpeljal na svoj dom. Tako otroci 13. avgusta niso mogli priti na kraj, kjer se jim je prikazovala gospa.

Glavar je zahteval od otrok, da morajo javno priznati, da je vse, kar so govorili o prikazovanjih, laž. Toda otroci niso hoteli tega storiti. Zato jih je dal zapreti v ječo z razbojniki. Otroci so tam začeli moliti rožni venec. Tedaj so tudi vsi drugi jetniki poklekali in z njimi molili. Ko je glavar videl, da jih ne more prisiliti, da bi lažali, jih je izpustil. Toda ko so se vrnili domov, je dan prikazovanja že minil.

Gospa jim je potem obljubila, da se bo 13. oktobra zadnjikrat prikazala. Tedaj bo storila čudež, da bodo vsi ljudje verovali vanjo.

13. OKTOBER 1917

Tisti dan je prišlo v Fátimo veliko ljudi. Med njimi je bilo mnogo bolnikov. Vse dopoldne je ta dan deževalo. Lucija, Francek in Jacinta so prišli opoldne na kraj prikazovanja. Tam so

Kip Fatimske Gospe, ki ga je izdelal portugalski kipar Fra. Guilhermo Terreiera-Thedim l. 1960. Izklesan je iz enega kosa cedrovine. Prvi tak kip je izdelal omenjeni kipar pod vodstvom s. Lucije. — Ameriška romarica (Slovenka), ki je kip naročila, ga je nesla preko Lourdesa, Pariza v Rim, kjer ga je Janez XXIII. blagoslovil in poljubil. Kip zavzema sedaj prostor na oltarju kapelice v Lokah pri Zagorju ob Savi

poklekli in začeli moliti rožni venec. Vsi drugi ljudje so storili isto. Devica Marija se je res prikazala. Toda videli so jo — kakor vedno — samó ti trije izvoljeni otroci. Njen obraz je bil zelo lep, toda zelo žalosten in resen.

Gospa je potem rekla: „Jaz sem Marija Devica, kraljica rožnega venca. Želim, da se tukaj postavi kapela, da ljudje molijo rožni venec in ne žalijo več Jezusa.“

Nato je res več ko 60.000 ljudi videlo čudežni dogodek. Na nebu se je začelo vrteti sonce, podobno srebrni krogli in metati žarke vseh barv na vse strani. Mnogo bolnikov je ozdravelo. Vsa prestrašena množica pa je opazila, da se ji je obleka popolnoma posušila.

Tudi žaljo Device Marije so kmalu potem spolnili. Postavili so veliko cerkev na čast Fatimski Devici Mariji, kraljici presvetega rožnega venca. Mnogo dobrih katoličanov pa moli vsak dan rožni venec in se velikodušno žrtvuje za spreobrnjenje grešnikov.

Marijina poslanica v Fátimi na Portugalskem je prav tako resna, kakor je bila v Lurdu na Francoskem. Ljudi kliče k poboljšanju in k pokori. Trije izvoljeni otroci so v eni izmed prikazni videli pekel in množico duš, ki se pogublajo. Poslanica opozarja na resnost našega življenja na zemlji, na poslednje reči in na grehe, ki posebno žalijo Boga. Ljudi odvrača od greha in jih spodbuja h krepostnemu življenju. Priporoča molitev svetega rožnega venca in pobožnost do Marijinega brezmadežnega Srca. Tudi Cerkev polaga na to poslanico veliko važnost. Rajni papež Pij XII. je leta 1942. ves svet posvetil Marijinemu brezmadežnemu Srcu.

Tudi romarja v Fatimi so resna, združena z molitvijo, žrtvijo in pokoro. V bližini kraja Marijinih prikazovanj ni ne hotelov ne restavracij, tudi ne veliko trgovin, pač pa je mnogo romarskih domov, kjer imajo bolniki skrbno postrežbo.

Romarji dajejo Fatimi izredno resen, spokoren značaj. Vsak mesec se jih dvanajstega in trinajstega zbere na kraju prikazovanj od 200 do 300.000. Prenočujejo navadno kar pod milim nebom, ali pa prečujejo vso noč v molitvi v razsvetljeni baziliki.

Preprosti ljudje z dežele prihajajo navadno peš več ko 100 kilometrov daleč. Zato imajo bolničarke in strežnice, ki se za to službo prostovoljno žrtvujejo, veliko dela z zdravljenjem ubogih romarjev, ki so na dolgi poti ranili in ožulili svoje noge.

Kdor opazuje romarje, ki še zvečer pozno v noč, ali zjutraj že ob prvi zori drsajo po kolenih okoli majhne kapele, sezidane na kraju, kjer se je Marija prikazovala svojim trem izvoljenim otrokom, se mora z Jezusom veseliti in moliti: „Slavim te, Oče, Gospod nebes in zemlje, da si prikril to modrim in razumnim in razodel malim.“

V Fatimi Marija s svojim brezmadežnim Srcem vzgaja ljudi za nebesa. Zato iz nje vsak romar odhaja ponižnejši, čistejši in boljši, kakor pa je prišel tja.

GREGOR MALI

Cerkev je občestvo ljudi za ljudi, zato ni nič čudnega če nosi na sebi tudi znake človeških slabosti, a božje čudo je, da kljub njim vedno brez zmot in zablod vrši svoje sveto poslanstvo na zemlji

Pesem o sv. Frančišku in volku je napisal Rubén Darío (1867-1916), največji pesnik Latinske Amerike. Rodil se je in umrl je v Nicaragui; živel pa je predvsem v Argentini, Španiji in Franciji, in ima za moderno poezijo v španskem jeziku podoben pomen kot ga imata za slovensko Kette in Župančič. Dasi so ga privlačevali razni stari in novi poganski nazori, se je vendar vedno znova vračal v katolicizem.

Pesem „Frančišek Asiški in volk“ („Los motivos del lobo“ v originalu) obnavlja eno izmed legend o sv. Frančišku (20. poglavje „Rožic sv. Frančiška“). Pesnik je delo priobčil v reviji „Mundial“, ki jo je sam urejal, decembra 1913. Tedaj je po vsem svetu šel sloves Joergensonove knjige o asiškem svetniku.

Prevod — prvotno namenjen M.-i in T.-i — skuša posneti živi ritem izvirnika. Opozoriti je na večkratno sinicezo (ali sinirezo): zlitje dveh samoglasnikov v en zlog (npr.: miliasiški — so 4 zlogi).

FRANČIŠEK ASIŠKI IN VOLK

S srcem angelskim sveti možak,
z dušo rajsko, rajsko govorico,
dobri, mili asiški siromak
divjo zver ima, glej, za družico;
zver je roparska, željna krvi,
strašno se blešče zobje, oči —
gubbijski je volk to slaboglasni;
splašil, uničil črede je številne,
klal pastirje, trgal je ovce,
dan in noč vršil podvige zle.
Mnoge je podavil lovce silne
kljub orožju. Ostri podočnjaki
hrustali so jagnjeta, kozliča,
v plen bilí so jim krepki ovčjaki.

Frančišek je vstal,
volká je iskal,
prišel pred duplino.
Blizu luknje našel je zverino
divjo. Volk se je pognal kot stekel
nađenj. A Frančišek ljubeznivo
z dvignjenoj rokoj
„Volk, volk!“ besni je zverini rekel,
„pozdravljen, bratec moj!“
Zver v meniha malega se ozre,

zdajci vsa se spremeni,
grozno žrelo jadrno zapre,
reče: „Brat Frančišek, zdrav mi bodi!“
Vzklikne svetnik: „Kaj ti v glavi blódi,
da od ropa živiš in od smrti?
In kri, ki preliva
gobec zlodjev tvoj, in potrži
toliki otroci Boga Očeta —
to vse te ne gane, zver ti kleta?
Si iz pekla, pošast ti siva?
S svojim večnim gnevom te navdal
Lucifer je ali Belial?“

Volk ponižno: „Huda reč je mraz,
sneg in glad! Kdo naj tedaj vlóvi
v gozdu kaj? Odpravil sem se v vas,
včasih znašel se je pod zobmi
z ovco še pastir. Krvavo delo?
Lovce videl sem, kako veselo
srne, prasce, začce so lovili,
peš, na konju, s priganjači, s psi
rane, muke, udarce, smrt delili
bitjem, ki jih je ustvaril Bog;
glasno vmes je trobil lovski rog.
Glad teh lovcev v šumo gonil ni!“

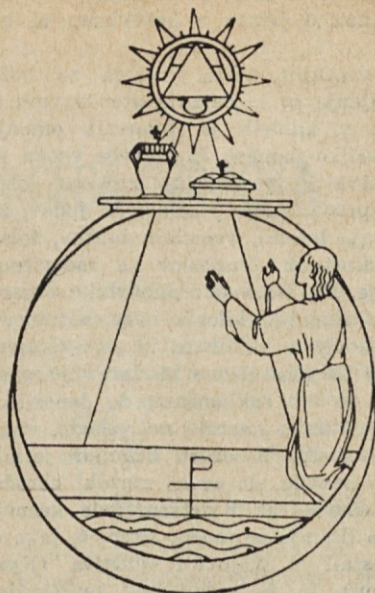
„Je v človeku,“ sveti mož veli
„slabo nagnjenje.
Z grehom se, na žalost, že rodi.
A živalsko duša čista je
in preprosta. Čuj: poslej
hrane boš dovolj imel.
Čreče in ljudi v deželi tej
v miru puščaj boš. Si razumel?
Bog te volka-hribovca omehčaj!“
„Prav, Frančišek, brat moj, tako bodi!“
„V znamenje obljube tace daj!
Bog sam je za pričo, ki vse sodi.“
Roko in tace zdaj sta si podala
ter prijateljsko se rokovala.
Šla sta v vas. Ljudje zijali so,
niso pa očem mogli verjeti:
za menihom stopal je volk kleti,
mu sledil je s sklonjeno glavó,
krotko kakor jagnje ali psiček.
Ljudstvo je na trg svetnik pozval
in jim je dejal:
„Glejte, kakšen srečen lov nocoj!
Brat volk spremlja me, hodi z menoj.
Več ne bo sovrag vaš, je obljubil,
krvoločnost je hoté izgubil.
Vi pa boste živež preskrbeli
bedni zvéri.“ „To se bo zgodilo!“
vsi vaščani srečni so zapeli.
Nato je volk ves zbran
vsem v potrdilo
pokimal z repom in glavó
ter odšel s Frančiškom v samostan.
Nekaj časa volk je ostal mirnó
v zatočišču svetem.
Uhlji so se gibali pri petem
evangeliju, oči solzile.
Tisoč se naučil je umetnij,
z brati se igral je v kuhinji.
Kadar sveti mož je molil k Bogu,
volk mu bedne lizal je sandale.
Skakal je po logu,
meril ceste, hrfbe in doline.
V izbah gospodinje so dajale
jesti mu, bil jim je krotek pes.
Kar Frančišek odpotuje. Volk — ves
miroljuben dotlej, zvest, pošten —

v šumo vrnil se je potepèn.
Zopet slišali so ga rohneti,
znova strah zavladal je med kmeti,
mirno spatí mogel ni pastir,
vse za vrat tesnoba je tiščala.
Ne pogum ne meči niso izdali,
kajti podivjana zver
ni za hip z morijo ni končala,
kot da bi jo žgali
ognji večnega pekla.
Ko povrní se svetnik je v vas,
prišli predenj so tožeč, ihteč,
sto nezgod so javili na glas
škode, razdejanj, izgub, nesreč,
ki jih zlobni volk je povzročil.

Sveti se Frančišek je zresnil.
Stopil je v planino
verolomnega iskat volka.
Pri votlini našel je mrcino.
„Na ime presveto Stvarnika
te zaklinjam, volk pokvarjeni,
da mi odgovoriš: Zakaj spet zli
sli si se udal? Priznaj!“
Volk pa — kot bi šel v krvavi boj,
penast, srepo boljči kakor zmaj.
„Le nikar preblizu, brat ti moj!
Samostansko poslopje prostrano
mi bilo je mirno bivališče;
če so v vasi dali kakšno hrano,
vse pojedel sem ko piščé.
Ali kmalu v vsaki hiši, koči
videl sem zavist, pregrehe nore;
na obrazih, fej! so oglji žgoči
mržnje, zlobnosti, laži, pohote.
Gledaj strastne bratovske sem spore —
zmerom zmago hujši si dobi;
kakor pes in mačka sta mož, žena!
Lepega so dne me stolkli vsi:
zrli so me lizati roké
in postava tvoja posvečena
zame je zares veljala — vse stvari
bratje so bile mi, vsi ljudje
in živina, sêstrice zvezdé.
In tako so s koli me spodli;
njihov smeh je bil kot voda vrela,

DEVETKRATNA PROŠNJA

Kdor je bil ministrant se verjetno še spominja, koliko pozornosti je moral posvetiti kratkemu dvogovoru z duhovnikom ob začetku maše. Ni mu bilo namreč dovoljeno enostavno ponavljanje „gospodovih“ besed. Za ministranta je bilo pravilno jasno: enkrat Kyrie eleison, dvakrat Christe eleison, in spet enkrat Kyrie eleison. In zadnja beseda, zadnji Kyrie eleison je pripadal gospodu župniku. Dokler je ministrant še „majhen deček“ se mu ta razdelitev zdi nekoliko čudna in zapletena. A konec koncev ni tako hudo, treba je le nekoliko paziti. Tako velja: v misalu je devet vzklikov: trikrat Kyrie eleison, trikrat Christe eleison in znova trikrat Kyrie eleison. Prvi, tretji, peti sedmi in deveti vzklík pripadajo mašniku, drugi, četrty, šesti in osmi pa strežniku.

.....
v meni so zverino spet zbudili;
krvoločn spet sem, poln hudobe,
vendar boljši od ljudi teh zlobe.
V boju zopet kri mi je zavrela,
v branim pač in hranim se tako
kakor medved, orej in lisjaki,
ki ubijajo le, da jedo.
V gozdu tu med gorskimi orjaki
pusti, da živim prost, na svobodi;
ti pa, brat Frančišek, v kloster hodi,
po svetniški poti do vrhá!“
Nič menih asiški ne odvrne,
le zamišljeno se ozre v volká
in potrto sveti mož se obrne;
z Bogom svojim govori srce.
Veter mu molitev v dalj odnaša:
„Posvečeno bodi Tvoje ime!..“

A sedaj, ko si že velik, dragi bravec, če si bil sam ministrant, te ne zanima in ne muči več toliko tehnično vprašanje, „kako“ se pravilno izgovarjajo in razmeščajo ti vzklíki, ampak bolj vprašanje „zakaj“ prosimo prav devetkrat božjega usmiljenja zase in za ves svet.

ODGOVOR NA VPRAŠANJE

Na to vprašanje katekizem podaja odgovor, ki je star že mnogo stoletij. Katekizem pravi, da naj bi bilo to število v nekakšni zvezi s tremi osebami presv. Trojice. Prve tri prošnje bi veljale Očetu, druge tri Sinu in zadnje tri Sv. Duhu. Ta razlaga je lahko zelo lepa in spoštovanja vredna, a danes vemo, da je misel na presv. Trojico in nje povezava s temi prošnjami precej kasnejšega izvora kot prošnje same. Na začetku je bilo pojmovanje popolnoma

drugačno: vseh devet prošnja je veljalu Kristusu o čemer v katekizmu ni govora.

Današnjih devet prošnja za božje usmiljenje so le ostanki starodavnih litanij, v katerih je duhovnik omenjal vse velike namene in potrebe vsega krščanstva in posamezne cerkvene občine: spreobrnjenje poganov in judov, zedinjenje ločenih vzhodnih bratov, tolažbo žalostnim, blagoslov za rodovitnost zemlje, itd. Na vsako duhovnikovo prošjo je ljudstvo klicalo nase Kristusovo usmiljenje z vzklikom „Kyrie eleison“. Zakaj „Kyrie eleison“? Izraz je grški in se je kot tak ohranil do danes, ker so te litanije nastale na vzhodu, v grškem svetu. V starih litanijah je bila sploh navada, da so se verniki obračali izključno le na Kristusa. Šele kasneje, ko so litanije že močno okrnele, tako da so ostali le odgovori ljudstva (Kyrie eleison), se je vedno bolj uveljavljala težnja po zaokroženju števila prošenj. Izbrali so simbolično število devet. Istočasno so s to odočitvijo tudi nekoliko spremenili obliko prošenj tako, da so v prvih in zadnjih treh prošnjah ohranili grški izraz — Kyrie, to je Odrješnik ali Zveličar — v srednje tri prošnje pa uvedli latinski izraz — Christus, to je Maziljeni, Maziljenec.

SMISEL TEGA KLICANJA

Smisel tega devetkratnega klicanja božjega usmiljenja naj bi torej bil tale: ob začetku maše priporočimo Bogu vse želje in potrebe vesoljne Kristusove družine, Cerkve, in vseh, ki smo vanjo

vključeni, dalje prosimo, naj se Bog ozre in zmanjša bedo ter revščino, ki vlada v svetu, zlasti v dušah in srcih ljudi. V prejšnjih časih, in to velja tudi še danes, so se na prvem mestu spominjali drugih, poganov, judov in ločenih bratov, žalostnih, pomoči potrebnih in bolnih ter šele na zadnjem mestu mislili nase.

Zanimiva je pri tej prošnji njena takojšnja učinkovitost: le nekaj trenutkov po našem „moledovanju“ že pride na oltar in med nas On, Vir vsega življenja in pomoči. Kot nekaj na križu, tako tudi sedaj na oltarju razprostire svoje dobre božje roke nad vsa človeško bolečino in revščino ter jih proži v objem, ki naj bi že skoro zarjel ves svet.

Tako kot pred obhajilom ponovimo trikratni Jagnje božje iz Glorije, tako bi lahko ponovili tudi šestkratni Gospod, usmili se in trikratni Kristus usmili se iz začetka maše: Gospod usmili se! Kristus, usmili se!

Prosimo za za tvojo sveto Cerkev, za vse, ki je še ne poznajo ali je nočejo več poznati in poslušati:

Gospod, usmili se!

Prosimo te za vse pomoči potrebne v naši skupnosti, za vse trpeče, revne, bolne in grešnike:

Gospod, usmili se!

Prosimo te končno tudi zase, ozri se na nas in nikar ne odmakni svojega pogleda od naše revščine:

Gospod, usmili se!

Kadar slišite otroka ali odraslega človeka, ki pravi: „Tega se ne morem naučiti!“ ali pa: „Jaz se ne morem nič navaditi!“, bodite prepričani, da mladi ali stari učenec greši pri svojem učenju ali v volji, ker je nima, ali proti redu, ker ga ne pozna, ali s časom, ki ga zapravlja. — Marcel Prévost

DRŽIMO SE DOMAČEGA IZROČILA

Mesec maj, veliki traven, je pač eden najlepših v letu. V novejšem času je bil ves posvečen Mariji, pa tudi prej je že bil nekakšen venčani maj, ki so mu v mnogih krajih dajali odliko; maj ali mlaj, majpan (mainbaum), ki so ga fantje postavljali sredi vasi ali pred hišo, v kateri je bivala najlepša deklina v vasi. „Maj“ ni znan samo na štajerskem, kjer se družijo z običaji, zvezanimi z nemškimi Maibaumu, ampak tudi postavim na Dolenjskem, v Beli krajini, na Goriškem in drugod. Bi rekli, da je to običaj vsega vzhodnoalpskega (morda tudi širšega) ozemlja, vendar ne tako trdno zakoreninjen v našem ljudstvu kot kakšni božični ali velikonočni običaji.

Maj, mlaj so postavljali v vasi. Bila je navadno visoka, vitka smreka, v nekaterih krajih pa tudi druga vitka drevesa. Vrh je bil vedno košat, bodisi da so ga pustili na deblu ali pa so tak vrh pritrtili na posekano drevo. Pod košati vrh so privezali okrog debla enega ali tudi tri vence in v nekaterih krajih je bila navada, da so v tak venec dali razne dobrote in tisti, ki je prvi na mlaj priplezal, si je lahko te dobrote prisvojil. Majski mlaj so v večini slučajev podrli zadnjega v mesecu. V novejšem času, ko je bilo v navadi češčenje majske Kraljice, so marsikje te mlaje posvetili Mariji.

Poleg teh mlajev so Slovenci radi

postavljali mlaje še ob drugih slovesnih priložnostih, tako ob novih mašah, ob škofovem prihodu na birmovanje, ob prihodu novega župnika, ob vožnji novih zvonov, o sv. Rešnjem Telesu itd. Po dva mlaja, stoječa na vsaki strani ceste so radi z venci združili v slavoloke.

MAJSKI SVETNIKI

1. maja smo obhajali sv. apostola Filipa in Jakoba mlajšega. Na Koroškem je to nedjev, nedelavni dan, ker je sv. Filip priprošnjik za dobro letino. Ta dva svetnika s sv. Florijanom, ki ima god 4. maja, so tako imenovani kmečki trijaci, tudi trijaki ali celo turjaki imenovani. Sveti Florijan je bil posebno v severnem delu Slovenije zelo čaščen, saj je bil mučen v Noriku, v vzhodnih Alpah. Na Koroškem je njegov god skoraj praznik, ko delo počiva. Na štajerskem so peli fantje nekakšno kolednico, florijanovico. Na Florijanov dan ali naslednjo nedeljo so kurili tudi ponekod kres in hodili kuriti po vasi peči, potem so pa slovesno sprejemali mladeniče v svojo fantovsko družbo. Na Kranjskem je bil ta svetnik češčen zlasti v Tržiču, kjer je na njegov god vse delo, tudi v tovarnah, počivalo; po Dolenjskem so imeli razne „vere“, tičoč se sajenja fižola na ta dan. Svetnik je zaščitnik pred ognjem, v zadnjem času je bil patron gasilcev.

Poleg trijancev v začetku meseca so

bili v sredi meseca zelo upoštevani tudi ledeni možje, ki se jih je ponekod tudi prijeló ime trijaci. To so sv. Pankracij, sv. Servacij in sv. Bonifacij (12., 13. in 14. maja), ki so jim po navadi pridružili še sv. Zofijo (15. maja). Zofko so ponekod včasih obdajali z nečednimi priimki. Ledeni možje so se imenovali, ker se ta čas rad povrne mráz. sv. Zofija pa je imela glede vremena podoben sloves kot v Argentini sv. Roza Limanska.

V vinskih krajih zlasti so imeli zelo v časti sv. Urbana (25. maja), papeža, ki ga slikajo z grozdom v roki, dasi mi ta ikonografski atribut ni jasen. Zelo so bile razširjene tudi križeve procesije na tkzv. križev teden, to je tri dni pred praznikom Vnebohoda. Procesije so hodile s križem na čelu, navadno iz župne cerkve k podružnicam in so bile prošnje procesije za dobro letino. Na sam praznik Vnebohoda so bile v raznih krajih različne navade. V prejšnji ljubljanski stolnici je bila v stropu odprtina, skozi katero so ta dan potegnili Kristusov kip v višavo. Podobno je bilo zlasti marsikje na Koroškem, posebno v Doberlivesi.

A čaščenje trijacev in drugih zapovedanih in nezapovedanih praznikov je v zadnjem času povsod nadkrililo čaščenje najniške Kraljice Marije. Šmarnice v maju niso star običaj. Marijine pobožnosti v tem mesecu so se začele v 18. stoletju v Italiji, prve šmarnice pri nas so bile pa l. 1851 v Ljubljani in sicer v semenišču. Potem so se zelo hitro širile po vsej slovenski deželi. V večini krajev so bile šmarnične pobožnosti omejene na župne cerkve, a zlasti na štajerskem so se vršile tudi po podružnicah in pred vaškimi znamenji. Seveda ne gre prezreti tudi domačih Marijinih oltarjev po hišah, kjer se je družina zbirala k družinski molitvi.

Večjih ljudskih običajev, ki bi terjali obširnejši popis, pa v mesecu majniku ni. Zato naj izrabim razpoložljivi prostor za nekaj besed o

SLOVENSKEM DOMU

Bolj obširno sem pisal o tem že v Zborniku za leto 1957. Kot takrat, tako je tudi še danes in to še bolj opazno, da se Slovenci izmed izseljencev najmanj držijo svoje stavbinske tradicije, zlasti manj kot Angleži in Nemci. Še največ so se je držali v Bariločah, kjer je ozemlje podobno kot v Sloveniji. Gotovo je za to opuščanje tukaj marsikaj opravičil, kot po večini naselitev v veliki ravnini, mestni značaj naselij tudi v predmestjih in skromnost, prav ubožnost Slovencev. Gotovo, da vsaj v Buenos Airesu niso pripravne vrhkletne ali celo vrhhlevne hiše ali v ključu zidani prekmurski domovi, kjer sta skoraj dva trakta ključa, podkve, namenjena gospodarskim prostorom, Gotovo, da je za marsikoga uporaba lesa tukaj predraga, saj je les dostikrat dražji kot beton ali zid. Toda kot rečeno, nekateri narodi pa nikakor ne morejo pozabiti in pustiti značilnosti svoje domače arhitekture.

Kar človeka najbolj preseneča, je to, da se Slovenci nikakor ne morejo držati dveh značilnosti, talnega načrta in strehe. Doma bi bilo nezaslišano, če tega ne bi bilo in bi kdo drugače zidal.

Talni načrt je bil tak: v sredi, za hišnimi vrati, je bila veža, ki je segala skozi vso hišo do zadnjih vrat. To „dolgo“ vežo so v novejšem času predelili, da je ostala prava veža le spredaj, zadnji del pa se je spremenil v kuhinjo. Iz prave, prednje veže so vodila vrata v „hišo“, veliko sobo, ki je bila še nekoliko bolj široka, kot veža dolga, ker se je iz kuhinje ven kurila velika lon-

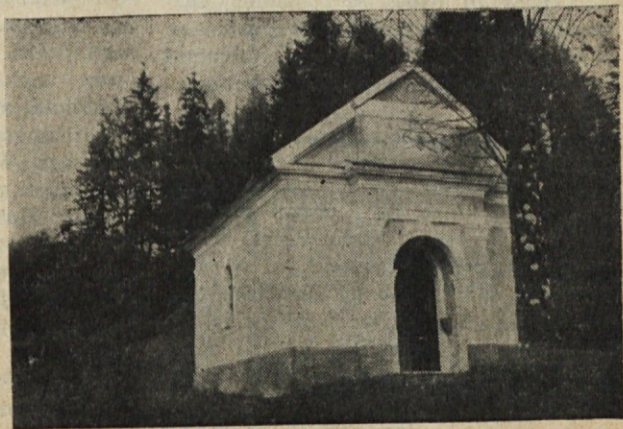
čena peč v „hiši“. Iz hiše so vodila posebna vrata v manjši prostor ob kuhinji, najrajši imenovan štibelc. Nasproti „hiše“ je bil na nasprotni strani veže drug, približno enako velik prostor in od tam na drugi strani kuhinje podoben štibelc. Ta prostora sta služila včasih tudi za stanovanje, včasih pa za čednejša gospodarska dela ali za opravljanje domače obrti. Če je bil na njunem mestu hlev, vhod vanj ni vodil skozi vežo (kot ponekod v Italiji), ampak od zunaj. Ta simetrija je bila nekakšno nepogrešljivo pravilo, neizogibno v alpski hiši, v kraškem domu, na Belokranjskem in v Prekmurju in v vseh vmesnih predelih. Če je bil stavbitelj hiše reven, je postavil pač vežo (in kuhinjo) ter „hišo“ in štibelc, prostor na drugi strani veže je pa pustil nezazidan, da ga bodo morda enkrat zazidali otroci, če bodo premožnejši. Tudi pri premožnejših mestnih hišah je bilo skoraj nužno, da si stopil najprej v vežo in iz nje v stanovanjsko sobo na levi ali desni in v kuhinjo zadaj.

Hiša v Sloveniji je morala biti pokrita s streho, bodis slamnato, iz le-

sa (škodlje) ali iz strešne opeke. Prostor pod streho je služil dostikrat za spravlanje živinske krme; kjer pa niso imeli živine, pa je bil za ropotarnico ali za kakšne manjše sobe.

V tujini so se žalibog Slovenci skoraj povsod odrekli prej neizogibnemu talnemu načrtu in strehi, kar je skoraj neverjetno. Razumljivo je, da so se v mestu odrekli prostorom za živinorejo, nerazumljivo pa, da so se odrekli veži, ki bi lahko tudi v velikem tujem mestu služila za obešališče dnevne obleke, za čiščenje obutve in podobno, kar ne spada v stanovanjsko sobo. Res, da si tukaj ni potrebno stresati snega s čevljev, a ob deževjih, ki so dostikrat huda, vendar ne kaže stopati ves moker naravnost v prostor za stanovanje. In če je v začetku našega bivanja v tujini kazaio, da to bivanje ne bo dolgo trajno, se je v teku let marsikdo pokesal, da nima pripravnega podstrešja, kamor bi spravil stvari, ki jih za enkrat ne rabi in bodo morda čez sedem let šele prav prišle.

Lahko rečemo, da je bil slovenski dom, produkt stoletnih običajev, nepri-

*Obnovljena kapelica
v Lazah pri Planini,
kjer se zbirajo pri
šmarnični pobožnosti*

Pisarjevo pero

Še v začetku tega stoletja so pisali z goslimi peresi; in še do leta 1914 so bila v velikih angleških knjižnicah ob črnilnikih občinstvu na razpolago. Pisati smo se učili s peresi za en krajcar na lepo pobarvanih lesenih držalnih. Dandanes imamo na razpolago vseh vrst nalivnih peres. Ko si pisal v prah ore skrivnostne besede, Gospod, o katerih ničesar ne vemo, nisi imel drugega kot svoj prst: „s prstom je pisal po tleh“, je zapisal sveti Janez (8, 6). V resnici je pisava nekaj čudovitega, ta izum neukega neznanca. Je končno edina zmaga, s katero je človek ukrotil čas. Tako moremo zaupati svoje misli spominu stvari. Ostale bodo na razpolago vsem bravcem še čez štirideset stoletij.

Vendar ni danes moj namen razpravljati o čudovitostih. Ne mislim se poglobiti v ta majhni, pa veleumni trik, ki je napisana abeceda. Še govo-

.....

merno bolj praktičen kot pa tu najdeni tip hiš, ki so jih Slovenci prevzeli.

Če bi bil temelj (talni načrt) in zaključek (streha) slovenski, si bi znal gospodar tudi ostalo po slovensko urediti, da mu bi bilo vse v užitek in ponos. Kdor si je postavil kaj na rodni dom spominjajočega, je svoje, na tujem stoječe hiše gotovo vesel.

MARIJAN MAROLT

riti nočem, ampak samo poslušati; pa ne modrecev, niti pesnikov ne. Nameravam čisto po domače kramljati s svojim peresom. Tukaj je, ujetnik mojih prstov. Vsak dan ga rabim, kot kruljavi svojo palico, ali kratkovidni svoja očala. Je moj tovariš pri delu. Pozna, ono edino, skrivnosti mojih oklevanj, mojih pack, popravkov, mojih preobratov. Da celo teh trapastih čačk, ki mu jih podzavestno vsiljujem, kadar ne morem najti besede, ki jo rabim, ali kadar se mi noče posvetiti misel, ki jo iščem.

Pero je protislovje. Ne pozna abecede. Nikoli se ni ničesar učilo. Ne zna ne latinščine, ne grščine; nima pojma, da je nekaj drugega proza in nekaj drugega pesem. Kemičnih obrazcev, pa matematičnih enačb in geometričnih formul ni nikoli razumelo. Popolnoma jasno je, da je to pero, ki vse to piše, popolnoma neuko; in bo tako ostalo do konca. Zdi se nam malo čudno, zaupati sestavke člankov neukemu. Ali ni tako bedasto kot šepetati svoje skrivnosti gluhemu, ali prositi mutca, da nam zapoje? Pa vendar, če resno premislim, mi služi pero tako odlično prav zato, ker je neuko. Potrebujem samo njegovo voljnost. Orodje je. Jaz moram vedeti, kajti moja misel zapiše. Če bi pero imelo svoje misli, svoj poseben pravopis, svoj slog, bi moral vsak čas iskati soglasja in bi v prepirih izgubljal čas. Toda dobro orodje mi more podaljšati prste, ne da bi me motilo v mislih. Hočem pisati grško; storilo bo, ker mu je vseč edino služiti. In če bo treba pisati hebrejsko ali arabsko, ne bo ugovarjalo, čeprav ga bom vodil z desne na levo in bom začel na zadnji strani. Pa če bi moral pisati japonsko, bo ubogljivo drselo v navpičnih stolpcih od zgoraj navzdol. Ko ga pustim na mizi, ne ugovarja; in kadar brezglavo

rišem karikature, jih upodablja kot bi bile velike mojstrovine.

Pri vsem tem pa je neka malenkost, v kateri sem zelo zahteven. Zelo natančno me zanima njegova konica. Ne sme biti ne pretanka, ne predebela. Mora drseti brez upora, vendar ne maram, da se preveč uda. Mora ubogati na najmanjši pritisk. To zagotavlja stik s papirjem in uravnava dotok črnih brez pack, ne da bi ostala nevidna ena sama črta. Da nimam pri roki peresa, na katero sem navajen, že me mine veselje do pisanja.

Gospod, prav preprost je nauk, ki mi ga daje pero. Ni potrebno, da mi govori z modroslovskimi izrazi o sredstvu in vzroku. En sam pogled na konec mojih prstov mi odkrije, kakšna vloga mi pristoji v Tvojih rokah.

Ne smem svoje misli postaviti vprek s Tvojo. Ti si spesnil božansko pesem, ki je moje življenje: moja naloga je samo napisati jo. Vest, ki jo moram sporočiti, je Tvoja, ne moja. V primeri s Tvojo modrostjo sem samo ubog nevednež. Ne poznam besed milosti, niti ne besednjaka svetosti. Le v kolikor prihajajo od Svetega Duha, imajo moč zmagati smrt in posredovati življenje. Moja glavna naloga je biti učenec: se pravi biti učljiv in zvest. Le v kolikor ostajam tesno združen s Teboj, morem oznanjati upanje, ki ni zraslo na mojem in širiti resnico, ki ni moj izum. Jaz sem neuk, Bog ve vse. Morem govoriti skrivnostni jezik, ki ga ne razumem „v novih jezikih bodo govorili“-si obljubil, kakor piše pero grško, ki ga ne razume. Ali nam nisi ponovno poudaril da moramo ostati s Teboj, in da boš potem Ti prišel k nam?

Toda to še ni vse. V dveh ozirih se moram prilagoditi; Tebi, da morem pre-

jemati, in bližnjemu, da bom znal dati. Sem držalo, ki ga Ti držiš; in sem konica, ki se dotika ljudi. Najbrže ni moja najtežja naloga sporazumeti se s Teboj, kakor ni posebno težko napraviti držalo peresa. Saj končno Ti vse razumeš, s Teboj se je mogoče pomeniti. Ti si vedno isti; neskončno dobri in zvest svojim obljubam. Kočljiva je konica; to kar moram opraviti z ljudmi. Ti so čudni, muhasti, spremenljivi, večsah zelo neumni, polni predsodkov, v lenobi ohromeli, ali vsi zbegani. Ni zadosti, povedati jim resnico; treba jim je pomagati, da jo razumejo, da so jo voljni sprejeti, pri vseh svojih sanjah, vrtoglavosti in norosti. Ne smemo izbirati med množico, izločiti najbolj trdoglave in se omejiti oznanjati resnico le spreobrnjenim, kar le prepogosto delamo.

Tvoja blagovest je za vse: naročil si oznanjati jo vsemu stvarstvu. Kateri čudež obzirnosti, razsodnosti in očarljivosti mi bo omogočil, da me razumejo in da se prilagodim tem hrupnim upornikom? Ni mi težko razumeti, zakaj so se mnogi vdali zapeljivi skušnjavi in se umaknili v čisto kontemplacijo in prišli do sklepa, da pomnožena molitev zadostuje za dovršitev Tvojega dela na zemlji. V resnici pa tvoje naročilo zahteva mnogo več, kot ga morejo nuditi ti načini. Pero ne more zakriviti samo vase svojo konico pod pretevo, da se bo tako bolje zbralo. Po drugi strani pa za delo z muhastimi in neumnimi ljudmi zadostuje razumeti jih prav in jih ljubiti. To pa mi je mogoče, ker vse njihove muhe, neumnosti in nasilnosti končno morem odkriti sam v sebi. Vsi so meni podobni, zato moji dejavni ljubezni ni treba poznati drugačnega okolja, da se jim približa-

(Po Pierre Charles S. J. - B. K.)

IZ LJUBLJANSKE NADŠKOFIJE

Birma, združera s kanonično vizitacijo bo letos v dekanijah: Škofja Loka, Radovljica desni breg in Leskovec. V ljubljanski stolnici bo sv. birma na binkošti 2. junija dopoldne in popoldne ter na praznik sv. Trojice 9. junija dopoldne.

Biseromašnik je letos msgr. Stanko Premrl, častni kanonik in profesor Glasbene akademije v pokoju.

Zlatomašniki so letos: Anton Hafner, župnik v pokoju, biva na Strugi; Franc Lovšin, župnik v Dolu pri Ljubljani; Filip Majršič, ekspozit v pokoju, biva na Bokalcih pri Ljubljani; **Gabrijel Petrič**, župnik v pokoju, biva v Ribnici; **Jozef Poje**, župnik v pokoju, biva v Dravlah v Ljubljani; **Janez Žerjav**, katehet v pokoju in duhovni svetnik, biva v Ljubljani.

Osebnne spremembe: Po smrti prelata dr. Andreja Snoja sta si njegova predavanja iz nove zaveze razdelila profesorja dr. Stanko Cajnkar in dr. Jakob Aleksič; prvi je bil imenovan tudi začasnega prosinodalnega eksaminatorja. Za honorarnega predavatelja cerkvenega prava na teološki fakulteti je bil imenovan p. **Vigilij Alt**, OFM Cap.; **Štefan Žerdin**, SDB, je bil imenovan za žup. upr. v Tomišlju; **Ivan Gerčar**, upravitelj na Vranji peči, za soupravitelja župnije Zlato polje in **Klemen Mav**, župn. upravitelj v Krašnji, za soupravitelja župnije Brdo.

Dne 1. januarja 1963 je umrl v Soteski **Alojzij Volc**, biseromašnik in župnik v pokoju, star 84 let.

Dne 29. dec. 1962 je v Sloveniji umrl univ. prof. dr. Andrej Snaj. Rojen 1. 1886 v št. Vidu nad Ljubljano v železničarski družini, je po končanih bogoslovnih študijah — doktorat je naredil na Dunaju, kjer so postali veliki prijatelji nadškof dr. Ujčič in rajni škof dr. Rožman ter dr. Snaj, kar so ostali vse življenje — bil kaplan v Idriji, prefekt v škofovih zavodih v št. Vidu, nato profesor na realki v Idriji. Ob ustanovitvi univerze v Ljubljani je postal profesor sv. pisma nove zaveze, kar je ostal do smrti. Predaval je še do konca novembra 1962. Takrat mu je zdravnik ugotovil resno bolezen: razpad jeter, me da bi njemu kaj razodel. Sam je doma s pomočjo leksikona razbral diagnozo in se zavedel resnosti svoje bolezni. Segej je po rožnem vencu, zmolil žalostni del in se umiril. Šel je na Jesenice, kjer je ostal v bolnici do smrti. Prepeljali so ga v Ljubljano in ga položili na mrtvaški oder v Alojževiški kapeli. Dne 2. jan. pa je bila v stolnici maša zadušnica, popoldne pa pogreb na Žalah. Pokopal ga je stolni dekan Josip Šimenc. Pogreba se je udeležilo silno veliko duhovnikov in ljudi. Na grobu mu je govoril v slovo dekan teol. fakultete dr. Stanko Cajnkar, nekdanj učenc, potem kolega in nazadnje predstojnik. Hvalil je njegovo skromnost in pridnost. In je prav povedal, saj sta ti dve čednosti bili pri njem zelo značilni.

Celih 40 let je predaval bogoslovcem sv. pismo, zato so ob mrtvaški oder položili me mašno knjigo, ampak slovenski prevod sv. pisma NZ, katerega je oskrbel pred 38 leti skupaj z dr. Pečjakom in dr. Jeretom. Danes vsi v večnosti, morejo videti bolj jasno zamotana mesta sv. pisma in njegovih

rokopisov. Kot priden tako je bil tudi natančen pri izvrševanju svojih dolžnosti; vzgojil je cele generacije duhovnikov ljublj. škofije na fakulteti, jih izpraševal pri kaplanskih in župnijskih izpitih. Kot čebelica je zbiral in objavljel podatke za razlago sv. pisma z vso točnostjo. Morda je bil eden zadnjih člankov: „Novozavezna znanost v luči najnovejših bibličnih odkritij“, objavljen v Zborniku razprav teološke fakultete, ki je izšel za 500-letnico ljublj. škofije.

Poleg znanstvenega dela kot učejak na polju sv. pisma v 40 letih, je dr. Snoj pomagal v dušnem pastirstvu in sicer dolga leta kot spovednik v župniji sv. Jakoba, katero je nekaj časa ob zlomu l. 1945 tudi upravljal zaradi izrednih razmer. Potem je dolga leta sodeloval pri delavski katoliški kulturni organizaciji „Krekova mladina“, kjer se je umaknil, ko so zašli na levo. Ko je bilo ustanovljeno kat. društvo akademičark „Savica“, je postal njen duhovni vodja, in ko je bila ustanovljena

v sklopu KA „Zveza katoliških dijakinj“, ki je združila akademičarke in srednješolke, je bil njen asistent do leta 1944. Vodil je nešteto tečajev duhovnih vaj, zlasti za žene in imel predavanja po naših društvih, posebej o sv. deželi, katero je na enoletnem študijskem potovanju spoznal kot malokdo med Slovenci. Če omenimo še, da je bil ves čas najožji svetovavec škofa Rožmana, se zanima po njegovi želji za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda in zedinjenje vzhodnih kristjanov, smo povedali na kratko o njegovem življenju in delu. Naj mu Kristus, o katerem je rad in lepo govoril, prižge večno luč; njegovi učenci pa zlasti molimo za njegov večni pokoj.

A. O.

† STISKI OPAT DR. KOSTELEC

V soboto, 23. februarja je umrl v cistercianskem samostanu v Stični opat dr. Avguštin Kostelec.

Pokopali so ga v grobnici samostanske bazilike. Pogrebne obrede je zaradi bolezni ljubljanskega nadškofa vodil

*Prelat dr. Andrej Snoj
zlatomašnik — ..
v sprevodu iz cerkve ..
po slovesnosti
zlate maše
15. avgusta 1960*

mariborski škof dr. Držečnik. Asistirala sta mu krški škof dr. Srebrnič in njegov pomožni škof. Govoril pa je gen. vikar ljubljanske nadškofije dr. Jože Pogacnik. Pogreba so se udeležili tudi trije opati: mereranski iz Avstrije, mogilski iz Poljske in rajhenburški opat.

Rajni dr. Kostelec je bil v 84. letu starosti. V duhovnika je bil posvečen leta 1904. Stiški opat je postal l. 1924. Skoraj 39 let je kot pravi angel varuh skrbel za svojo samostansko družino in ljudstvo, njemu zaupano. Pri njem je umrl tudi nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

† PROF. JERNEJ PAVLIN

Dne 15. januarja 1963 je umrl v Stični Jernej Pavlin, nekdanji profesor v Zavodu sv. Stanislava, star 82 let. Rodil se je 20. avgusta 1881 v Naklem, odlično dokončal gimnazijo v Kranju, bogoslovje v Ljubljani 1906, ko je bil ordiniran. Po novi maši je bil do leta 1913 kaplan v Cerknici, kjer je z vnetim delom zapustil trajne sledove. Jeseni je bil prestavljen za prefekta v zavodu sv. Stanislava; v teh letih se je usposobil za gimnazijskega kateheta in leta 1917 začel poučevati na škofijski gimnaziji v zavodu ter poučeval do leta 1945. Bil je vesten in delaven v šoli, v katehetskem društvu s pregledovanjem in popraviljanjem rokopisov in tiskov, v misijonskem delu, kot odlični spovednik in duhovni voditelj. Usposobil se je tudi za učitelja stenografije in napisal Zgodovino slovenske stenografije, ki je pa ostala v rokopisu. Ob koncu vojne so mu onemogli živci, umaknil se je v tihoto samostana in čakal, da ga pokliče Gospod. Bil je tih, nesebičen in stvarni delavec, brez bleščečih zunanjih uspehov, velik v molitvi, delu in trpljenju.

Dne 5. januarja 1963 je umrl na Brdu Vinko Lavrič, župni upravitelj na Brdu, star 71 let. Rodil se je 3. julija 1891 v Starem trgu pri Ložu in služboval kot kaplan v Trziču in Ribnici; od leta 1923 je bil katehet v Kočevju, v Kranju in nato v Ljubljani. V teh letih se je kot urednik Vrta in pozneje Angelčka mnogo udeleževal v mladinskem slovstvu; mnogo je delal tudi pri Pevski zvezi, kjer je bil predsednik. V letu 1945 je bil upokojen kot katehet, pa je kljub temu sprejel službo župupravitelja na Brdu in soupravitelja župnije Zlato polje, kjer si je s svojim požrtvovalnim delom pridobil srca vernikov. Zadnja leta je z neverjetno žilavstvom kljuboval hudi boleznim in vztrajal na svojem mestu do konca.

SLUŽABNIK BOŽJI ANTON MARTIN SLOMŠEK

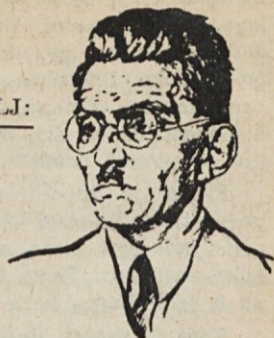
Po izročitvi spisov b. sl. Slomška sv. Kongregaciji obredov (10. oktobra 1962) sem imenoval, po cerkvenih predpisih, za pospeševalca Slomškovega procesa g. dr. Franca Šegulo, duhovnika mariborske škofije. Sv. kongregacija obredov je to imenovanje sedaj odobrila. G. pospeševalci (postulator) je že vložil prošnjo, da se proces odpre.

G. postulator je doma od Sv. Andraža v Slovenskih goricah. Med okupacijo je dovršil bogoslovne študije v Rimu in je od lani nameščen v tajništvo papeške univerze De propaganda fide. Njegov naslov je Via Urbano VIII., 16-Roma.

Molimo za ugoden potek procesa in se mnogo priporočajmo priprošnji božjega služabnika.

V Mariboru, dne 28. januarja 1963.

† Maksimilijan, škof

IVAN PREGELJ:

Čas je zdravnik, vse pozdravi, hiše pozida in škodo poravna. Ali tudi krivico?

Z zelenim slepilom na čelu pod plešo je stal župnik Rogelj pred svojim drugim varovancem, pred štirinajstletni Jerasovim rejencem, ki je imel tisti dan oditi v ljubljanske šole. Stari gospod je rekel:

„Tako, Peter Pavel! Zdaj pojdeš! Zahvali Boga, da je vendarle dopustil; ne pozabi pa v molitvi tudi mene, ki sem ti prvo skalo odmaknil s poti, da moreš naprej. Še ti bodo ležale skale na poti; z božjo pomočjo jih boš moral spravljati sam stran, kakor jih Jernej, odkar mu je oče pogorel in sem jaz oddal svoje komendske posle boljšim očem. Tega ne pozabi! Hudo bo včasih. Pa kdor v mladosti ne zna potrpeti, kdor se mlad ne navadi s trudom hoditi k boljšemu kruhu, ta boljšega kruha vreden ni.“

Za trenutek je župnik umolknil, nato je rekel še preprosteje, a še topleje: „Lej, moj fant! Saj življenje je le trpljenje. Tudi kjer kruha ostaja, ni vse tako, da bi zavidaš. Zavidaš, ker nisi skusil. Boš pa morda še sam prišel v hiše, kjer bodo svinétom metali meso, pa boš videl, da imajo vendar peklo v hiši. Jaz sem videl v tvojih letih vse to in prav je bilo. Če sem od tedaj kdaj jedel sladek kruh, sem mislil na tisti grenki, ki ga jedó višji, ker ga s solzami kvasijo, in sem mislil na tisti grenki iz ječmenovke, ki ga kmetje otepajo v potu svojega obraza. Zato pa sem ohranil ljubi mir in svojo zadovoljnost; imam srednje vrste kruh in dam lahkega srca; zametujem pa tudi ne. Tako začni tudi ti s prvim dnevom. Ne bodi požrešen ne lakomen, a ne zametuj brez potrebe.“

ODISEJ IZ KOMENDE

Spet je umolknil župnik, a je še enkrat izpregovoril in dejal: „Zdaj pa poslušaj in ne bodi hud name, če bo bridko, kar izveš. Ne pozabi, da si dobil od tujih ljudi, kar imaš. Tuji so Jerasovi, rejenca so te vzeli v hišo. Vračaj jim z ljubeznijo. Žalosten pa ne bodi in k srcu si ne ženi, da nimaš starišev. Praviti ti tega pa ni treba vsem, da jih nimaš. Ljudje, pa še tisti mladi mestni pohajači bi ti grde besede izrekli, ki jih v Komendi nisi slišal nikoli.“

„Nikoli,“ je dejal fant in mislil, da je Manica vendar resnico govorila; sklonil se je s solznim očesom nad župnikovo roko. Nato je ginjeno obečal, da bo priden, varčen in pobožen in da bo vse zapisal, kako mu bo v šoli, in bo s seboj prinesel, če bo smel nazaj k Jerasovim na počitnice.

„Vsake počitnice boš prišel, pa k

meni, da veš, če bi bil Jerasu v nadlego. Zdaj pa pojdi. V Ljubljani poišči Jerneja. Da mu gre dobro, piše, šel ti bo na roko. Preveč se pa ne naslanjaj nanj, sam si pomagaj. V Boga zaupaj, boš videl, da bo šio, in tudi dobri ljudje so povsod doma.“

Prišla je župnikova sestra Marta povedati, da je obed na mizi. Župnik je prijel mladega fanta za rame in dejal pokroviteljsko: „Torej, Petre Pavle, zdaj pa k jedi. Danes bova pri eni mizi.“

Fant je zardel. Rahlo ga je potisnil župnik v sobo, kjer je stala belo pogrnjena miza. Ko je zagledal mladi gosposko kosilo na mizi in ob svojem krožniku prav tako majoliko vina, kakor pred župnikom, je izgubil ravnovesje in zaklical: „Gospod, ne spodobiti se!“

Župnikova sestra je pristopila in dejala pokroviteljsko: „Le sedi! Če hočeš biti gospod, se moraš naučiti, kako se za gosposko mizo sedi.“

Ko je videla fantovo zadrego in nerodnost, ga je bila še bolj vesela in je rekla: „Lej ga no! Saj je tebi na čast za odhod, fant; pa še prav posebno sem se potrudila. Še gospodu grofu, našem patronu bi dišalo.“

Tedaj je župnik vzkliknil: „Bogu čast in hvala, da je daleč. Kakor temu fantu spričo mene, je meni pri mizi spričo njega. Pa prav sanjalo se mi je o njem...“

Ni še dogovoril, ko je nekdo potrkal na vrata.

„Vstopi!“ je velel po nemško župnik. Rahlo je nekdo pritisnil na ključavnico. V odprtini vhoda se je pokazal potni človek. Župnik je nekaj časa čudeč se strmel v tisto lice, nato ga je spoznal in vzkliknil:

„Prevzvišeni, gospod patron!“

Res je bil baron Peter Jakob Testa-

ferrata, mož, ki se ga župnik ni niti najmanj nadejal. Skozi možgane je šinilo župniku: glej volka, ki si misli nanj, pa je tu! Prav nič ni vedel župnik, kaj bi storil. Stopil je k vratom in nerodno zastopil pot visokemu gostu, kateremu je zaigral nekak prezirljiv nasmeh na licu.

„Oprostite, da motim,“ je rekel, „vem, da ni prav, ker sem prišel prav to nesrečno uro. A to je s temi vašimi vozmi. Imel sem nesrečo na poti, kolo se je snelo, uro hoda sem šel peš. Nadežen sem, vem.“

„Niste ne,“ je dejal župnik in se polagoma zavedel, kaj ima storiti. Stopil je vstran, se naslonil in pokazal gostu k mizi ter rekel nespretno: „Pa prav srečno uro ste zadeli, presvetli, in moja sestra je, hvála Bogu, skuhala nekaj boljšega.“

Komendantorju je zopet zaigral nasmeh na licu in je vprašal: „Pa ne meni na čast? Kako more to biti?“

„Ne prav zato,“ je odvrnil župnik, „a prav je vendar in upam, da boste zadovoljni. Sedite, presvetli.“

„Nikakor,“ je dejal oni. „Videl sem prej, da imate drugega gosta. Spodil sem ga od mize.“

V resnici se je bil Peter Pavel umaknil takoj, ko je vstopil komendantor, in župnikova sestra je stekla za njim in je begala po kuhinji ter se lovila z rokami za glavo:

„To bo zamera! Pa še vina nimam pravega. Ni ribe, ni sočivja, ni grozdja, samo med, tepke, mleko in svinina. Moj Bog, moj Bog!“

Notri v sobi pa je rekel župnik: „Nikogar niste spodili. Moj gost je mlad dijak, ki odhaja v šole; za odhodnico sem ga vzel k mizi. Zdaj pa, saj lahko v kuhinji obeduje.“

„Ne,“ je rekel komendantor, „če je tako, naj sedi tu. Moja volja je to. In

samo pod tem pogojem sprejemem Vaše gostoljubje.“

Župnik je stopil h kuhinjskim vratom in poklical dijaka. Vstopil je zmeden in neroden. Stal je pred visokim gospodom, ki je dejal po latinsko: „To je močen deček. Kako ti je ime, he?“

Župnik se je zmedel in je mislil pri sebi: „Kako bo neki odgovorilo, revše! Kje naj bi se bil bukovskega naučil.“ Že je odprl usta, da bi povedal, kako je s fantom, a tedaj je dijak odgovoril po latinsko:

„Krščen sem za Petra Pavla Glavarja.“

„Dobro si povedal, beštja,“ je ušlo župniku na glas. Visoki gost je zasmehljivo dejal: „Za supremista* je dovolj.“

Župnik je zrastei vedro: „Še infime* nima.“

„Torej čestitam Vam, gospod župnik,“ je dejal tedaj komendator in pristavil zbadljivo: „In tako se mi zdi, da zdaj vem, kako je z Vami, da Vam oči nagajajo le pri računih, a Vas pri latinskem pouku in vzgoji ne motijo.“

„Moje oči so slabe,“ je odvrnil župnik, „to mi že smete verjeti, presvetli. Kje pa se je fant toliko naučil, sam ne vem. Veseli me pa, da morem povedati, da je tako in da fant ni nevreden podpore, ki je je bil deležen tudi po Vaši milosti, presvetli.“

„Aj,“ je vzkliknil komendator, „to je tisti, tisti nesrečni otrok z Vašega praga?“

„Tisti je...“ je dejal župnik. Tih in naglo je zini nato: „Presvetli, ali ne vidite, kako je podoben svojim staršem?“

V župnikovem obrazu ni bila zadržeta nobena poteza, ko je tako nenado-

ma zgrabil bogatega prečstojnika, kakor bi hotel reči: „Lej, obraz ga razodeva! Bogat si, stori kaj zanj. Tvojim je podoben, ne mojim; jaz sem že storil svoje, stori še ti svoje!“

Komendator je ostrò pogledal fantu v obličje. Rahla blečnost mu je stopila v obraz. Nato pa je vprašal:

„Kdo so njegovi stariši?“

„Samo slutim jih,“ je dejal župnik in pogledal komendatorju sproščeno v obraz. Ta je zamahnil z roko in dejal hladno:

„Res je, tudi meni se zdi podoben osebi, ki je nekoč služila pri meni. Pravò slutite. Vedno sem bil prepričan, da je skvarjena ženska. Ana, kajne, Ana ji je bilo ime.“

Moža sta bila nekako pozabila na fanta; ali pa sta bila uverjena, da ju ne more umeti. In zares je bil Peter Pavel skoraj bolj uganil njiju pogovor; odstopil je k vratom.

„Sedi,“ se je ozrl in obrnil za njim komendator. Toda tedaj se je zgodilo, česar ne bi bil župnik nikoli pričakoval. Peter Pavel se je dvorljivo poklonil in dejal po laško:

„Ne smem. Vse razumem, kar gospoda govorita.“

„Diavolo,“ je ušlo komendatorju.

Dijak pa je že bil zaprl vrata za seboj...

„Fant mi je všeč,“ je dejal komendator čez nekaj trenutkov, „ne znam pa biti vljuden. Jaz pa Vam povem, gospod župnik, da ne zna živeti, kdor se ne zna prikrivati. A to je mladost v njem. Ko bo starejši, bo modrejši. Rad bom žrtvoval zanj po svoji moči, če bo vreden. Le obnašanja, gospod župnik, mora postati drugačnega. Razumete?“

Župnik je pritrdil. V sebi pa je mislil: „S čim neki je bil fant nevljuden? Mar s tem, da je podoben tistemu Ciprijanu, kar jaz s svojimi slabimi očmi

* Učenec 3. lat. šole.

* Infima (classi) = 1. razred lat. šole.

vidim in ti, njegov stric, s vojimi zdravimi videti ne maraš? Ubogi fant! Tvoja žlahta ti ne bo na roko in ti ne bo. In če si sam ne boš pomagal, ne vem, kaj bo; no, pa saj si boš, saj si boš!“

Lačnemu komendantorju je tudi kranjski obed dišal in tudi vipavskega vina ni odklonil. Po obedu je malo zadremal, še preden je kaj izpregovoril z župnikom o svojem nenačnem prihodu v Komendo. Pa saj je župnik tudi brez tega vedel: „Zaradi denarja je prišel, čemu neki sicer...“

Peter Pavel Glavar pa je bil tisti čas tiho zapustil župnišče in se vrnil k Jerasovim. Tam v veži je našel svoj sveženj in ob njem Manico. „Zdaj pa pojdem,“ je rekel in prijel za sveženj. „Kje so oče?“

„Oče!“ je zaklicala Manica, „Pavel pojde.“ Iz gorenjega prostora je prišel po lestvi Jeras. Bil je že zelo star in slab. Silil se je biti živahen, pa ni več znal.

„Pa z Bogom, če že greš, da. Pa v Mostah se le oglasi pri cerkovniku. Saj je obečal, da te vzame na voz. Pa Jerneja lepo pozdravi v Ljubljani in zdrav bodi. Naj te pa Manica spremi malo, če more.“ Dal je fantu roko.

„Oče,“ je rekel odhajajoči, „Bog Vam plačaj vse!“

„Kaj takega pa?“ (se je stari nekako vznemoljil in se obrnil nazaj k lestvi, da bi zlezal navzgor.

„Pa z Bogom, še enkrat,“ je dejal Peter Pavel. Manica mu je vzela sveženj, šla pred njim iz hiše in on je stopil za njo. Še nekaj sosedov je bilo treba pozdraviti. Nato sta zavila mlada dva po stezi proti Mostam. Bil je že pozno jesenski dan, a svetel in poln čudne miline. Nekajkrat se je ozrl číjak po krajih, ki so mu bili znani. Neko novo boleost je začutil. Stisnilo mu je srce. Stopil je hitreje vstric ob Ma-

nici, ki ga je bila prehitela na poti skozi vas.

„Lepo je vendar bilo pri nas,“ je rekel fant. „Pa saj bo še, boš videla, Manica, in še lepše,“ je nadaljeval. „Ko se vrnem, Manica, boš videla. Zdaj bo seveda pusto...“

Povešala je glavo. Bila je manjša od fanta, kljub temu, da je bila starejša; nekam nedorasla je bila in šibka.

„Daj meni culo,“ je rekel, „pa povej, kaj naj sporočim Jerneju.“

„Da ga lepo pozdravim,“ je rekla tiho, obstala trenutno in pogledala fantu naravnost v obraz. Nato je bila skrbno: „Ali imaš denar?“

„Imam.“

Segla je naglo pod predpasnik in potisnila dijaku v roko nekaj novcev, povezanih v ruto. „Na, še to,“ je rekla naglo in skoraj trdo, stresla mu desnico in odhitela nazaj.

„Stoj!“ je zaklical Peter,

Dekle pa je stekla in šele, ko je videla, da ne gre za njo, je obstala zasopla in rekla:

„Moram nazaj. Z Bogom, Peter! Hodi srečno!“

Gledal je za njo. Že nekajkrat se je ozrla, zamahnila z roko in se skrila za grmovje. Fant pa je krenil dalje. Tedaj je deklica za grmovjem sedla v travo, potisnila obličje med dlani in zajokala tiho, a krčevito...

*

Večeralo se je, ko se je pripeljal Peter Pavel Glavar v Ljubljano. Iz motnega sivo sinjega vzdušja je vstalo mesto pred njim. Cerkovnik iz Most je ustavil pred mestom, da bi zavil navzgor proti Mednemu in Medvodam, kamor se je vozil po kupčiji. Mudilo se je do noči. Peter Pavel je stal skoraj nenadoma sam sredi ceste pred mestom. V obraz mu je dahnilo hladno. Občutje

briske zapuščenosti ga je obšlo. Ozrl se je po cesti, koder se je bil pripeljal. Le nejasno je spoznal smer, koder je bil prišel. Potem je pogledal na mesto pred seboj, na grad, ki je rastej iz ravnega polja in megleno motnega mesta, na cerkvene stolpe, ki so se vrstili ob vznožju grajskega hriba. Šum zvonjenja mu je udaril na ušesa. Prekrižal se je in molil. Nato je stopil odločno na-
prej. V mestu se je preprašal do Jernejevega stanovanja. Pred vrati v ozkem, temnem hodniku je poprašal po njem. Nekaka drobna, zlovoljna ženica mu je odgovorila precej trdo, da Jerneja ni doma; zaprla je vrata pred dijakom. Stal je nekaj časa tam, potem je šel po stopnicah navzdol in čakal ob hišnih vratih. Čakal je že dobro uro in še delj. Že se je bilo popolnoma stemnilo. Ogle-
daval je ljudi, ki so hiteli mimo, vstopali skozi vrata ali odhajali. Poslušal je njihove pogovore, ne da bi vedel, o čem govorijo. Že so ga bolele noge in občutil je hlad noči in lakoto in se je domislil, kako je bil pri župniku ob obed. Zopet se ga je polastila bolelost domotožja in se je moral s silo zbrati:

„Pa saj Komnda ni moj pravi dom. Nimam starišev, nikogar svojih nimam ne svetu.“

„Tedad mu je nekdo položil roko na rame in vprašal:

„Kaj pa ti? Ali ne veš, kaj je hora legalis*?“

„Čakam,“ je odvrnil Peter močnemu fantu, ki je stal pred njim in je bil nekako Jernejevih let. „Tu stanuje Peter Basaj, dijak v višji šoli, ki ji pravijo retorika.“

„Vem,“ je odvrnil oni, „vem, da tu

stanuje Jernej Basaj. Kdo pa si ti, ali nisi šolar?“

„Danes šele sem prišel,“ je odvrnil Peter, „Jernej je moj brat, moj znanec.“

„Torej Basaj drugi,“ je rekel oni. „Kako ti je ime?“

„Peter Pavel Basaj,“ je kimal oni.

„Peter Pavel.“

„Prav dobro. To se pravi, da bomo imeli zdaj dva, Basaja večjega in Basaja manjšega.“

„Nisem Basaj,“ je rekel tedaj Glavar. Oni drugi je vzrastel oblastno:

„Basaj mlajši, tiho!“

„Glavar sem, ne Basaj!“ je vendar ugovarjal Peter.

„Basaj mlajši, tiho!“ je ponovil odločno oni še enkrat. „Tiho, pravim! Matija Kolovratar, korektor* na latinski šoli, ni vaje ugovorov. Zato odgovori, kadar vprašam in kar vprašam. Jerneja Basaja iščeš torej? Pa ga ni doma?“

„Ni ga še!“

„Lepo! Pa misliš čakati tu vso noč?“

„Anti bo kmalu prišel?“

„Morda bo prišel, morda pa tudi ne bo,“ je dejal čudni človek. „Boš že videl. Tu pa ga ne boš čakal. Pojdi z menoj.“

Vzel je mladega Glavarja pod roko in ga vedel nazaj po stopnicah pred tista vrata, kjer je prej fant trkal. Odločno je udaril po vratih in vstopil. Potisnil je Pavla pred se in zaklical: „Maruša!“

„Gospod Matija!“ se je oglasil ženski glas. Vrata so se odprla; v dre-motnem svitu je stala ista suha ženica, ki je bila prej proti Petru tako kratka.

„Maruša!“ je viknil Petrov voditelj v drugo. „Basaj drugi je tu. Ti pa si

* Ura postavna, ob kateri morajo biti dijaki zvečer doma.

* Djak, ki je s palico strahoval poredne šolarje.

bila spet tako zoprna in se tega ne boš odvadila, teslo gorenjsko, ti!“

S temi besedami je potisnil čudaški fant Pavla tik pred ženico, ki je roke sklenila in zaprosila:

„O, moj Bog, gospod Matija, saj nisem nič slabega mislila. Glavo imam vso polno trganja. Ta pa je stal pred vrati, ni vstopil in ni šel; sem pa zaprla. Prav tako je bilo.“

„Spravi fanta, Maruša, jesti mu daj pa spat naj leže. Ali si razumela?“

„Jesti mu dam pa spat naj leže,“ je ponovila ženica.

„Tako stori,“ je prikimal in dodal: „Jerneju pa le povej, da sem bil tu. Je li to red, da izostaja tako pozno?“

„Bog vedi!“ je vzkliknila tedaj ženica nedolžno hinavsko. „Samo v cerkev je šel, pa pravkar je šel.“

„Maruša!“ je vzkliknil čudaški korektor narejeno oblastno. „Lažeš, da se kar kadi. Jernej sedi pri „Raci“ in ti ga ne boš zagovarjala. Sam se bo, če se bo znal in mogel. To mu povej. Tako sem jaz rekel, korektor Matija Kolvratar. Ali zdaj veš?“

„Vem“, je dejala vdano.

„Prav“, je oni prikimal in se obrnil h Glavarju, ga ostro pogledal izpod precej košatih obrvi in dejal: „Jernej torej ni tvoj brat?“

„Ne, samo vzredili so me Jernejevi stariši.“ Oni je prikimal in dejal skoraj osorno:

„Pa tega ne obešaj na vsak zvon, da si rejenc. Zmerjanja nastanejo pa pretepi, in potem jaz nimam miru in moram tepsti. Saj ne rečem, da tepem rad, če gre za prav. Prijetno delo pa vendar ni. Ali me zdaj poznaš?“

„Poznam, gospod,“ je dejal pohlevno Glavar.

„Morda boš še skusil, kako znam udariti,“ je dejal oni v svoji prijazno

domači pikrosti, „a svetoval ti ne bi. Le nikar ne misli, da kaj pridržujem palico. Ne Jaka! Matija Kolvratar je pošter korektor in se niti podkupiti ne da.“

Slovesno kimaje z glavo je šel iz sobe. Zunaj je še govoril z Marušo in Glavar je slišal, da je bil glas čudnega Matije ves spremenjen.

„Nič ne bo ž njo, Maruša, tudi tvoje zelišče noče pomagati. Na kmete v mleko in arniko bi morala iti, pa noče. Ji je po meni prehudo. Take, glej ste ženske, vse samoglave. Še zdrav človek mora zboleti pri vas.“

„O, gospod Matija,“ je rekla Maruša. „Saj bi se jaz tudi ne dala ločiti od Vas. Pustite ji no, Majdi. Če ji je odmenjeno, umrla bo, pa bo vsaj lahko pri bratu, ki jo ljubi, pri tako dobrem bratu, kakor ste Vi.“

„Živi naj!“ je viknil osorno in šel. Glavar je slišal, kako je vihravo zaloputnil vrata. Tisti trenutek je stopila Maruša v sobo k mlademu dijaku in rekla s solznimi očmi:

„Še bolj otročji si, pa tolik si že, da lahko razumeš, kakšna nebeško dobra duša je ta gospod Matija. Lej, komaj dobre tri ure spi, sicer je vedno po opravkih. Sestro Majdo ima, siroto sušično, ki bo umrla. Zanja se žene. Vse ji da. Pa še za pol latinske šole skrbi; pa se dela tako, kakor bi bil iz samega pelina zrastel, pa ni. Zdaj veš. Tu doli bi pogledal, pa če bi dan bil, bi videl, da se joče. Tako je ž njim, glej. Pa ti si lačen! Čakaj, takoj bom prinesla večerje. Potem pa ležeš. Tam leži gospod Jernej,“ je pokazala na posteljo v levem kotu, „ti boš pa tu. Saj si vaju Jerneja, kaj?“

„Sem,“ je odvrnil Glavar. Nehote ga je obšla misel, da vendar ne bo tako bridko v mestu. Ženica, ki je stala ob

njem, je v svojem vedenju tako čudno aličila v ljubezni tihi Manici v Komen- di. Matijo Kolovratarja pa je Peter na tihem primeril z župnikom Rogljem. Ostal je nekaj časa sam. Potem mu je prinesla Maruša večerjo. Jedel je s sla- etjo. Ženica je sedla dijaku nasproti, izpraševala in pripovedovala.

Sto pet in dvajset gospodov mašni- kov da je že zredila; še nobeden se ni nikoli pritoževal o njej. Kadar so go- spodje v Ljubljani, jo obiskujejo in ne- kateri jo celo vabijo na deželo. Samo umirajo tako mladi, Bog pomagaj! In to je zato, ker učeni ljudje prav nič ne mislijo, da je človek tudi iz mesa in ne samo iz duha.

„K maši pritiče vipavec in pečeno pišče. Po molitvi je dobra vesela družba pa mir. Preveč svet pa samo za bukve ni dobro biti. Vse prav!“,

Tako brblja vedro, da je fantu za- čelo lice rdeti ob misli, ki ga je pri- jetno vznemirila: „Glej, tako govori z menojo, kakor da ni nobene reči na svetu bolj gotove, kakor ta, da bom novo mašo pel.“

V prijetni družbi zgovorne ženice mu je minila ura. Tedaj je planila že- na vsa skrbna:

„Nak, da sem taka čenča! Truden si, fant, jutri bo treba zgodaj vstati. Lezi otrok, lezi, pa spi.“

Pustila je Glavarja samega. Legel je. Mehka trudnost mu je vezala oči. Doživljaji za dne pa niso tako hitro

ugasnili. Stopali so živo predenj, me- šali se in se lovili. Zdaj je govorila Manica, zdaj župnik: „Skale boš valil s poti, boš videl. In jih boš z božjo po- močjo, če boš priden in boš vztrajal.“

Pa saj že ni več govoril tega župnik. Bil je Matija Kolovratar. Ne vede, ali spi ali bdi, je odprl Peter oči in videl v dremotnem svitu voščénke nekako znan obraz, ki se je nagnil nadenj; nekdo ga je poljubil na čelo.

„Jernej,“ je vedel Peter pol dremaje in pol bedeč.

„Le spi moj fant,“ je menil oni meh- ko in odstopil. Luč je ugasnila.

„Zdaj je vse prav,“ je ginil v brez- skrbnem snu mladi dijak, „vse prav; Jernej je prišel in jutri se pogovo- riva...“

*

Začutil je roko na sebi in je odprl oko.

„Šolar Peter Pavel Glavar, vstani!“ je klical nekdo ob njem. Peter Pavel je osuplo iskal po sobi. Ko pa ni videl Jerneja, je zapičil oči vprašujoče v ko- rektorja, ki je stal ob njegovi postelji.

„Kaj,“ je dejal Kolovratar strogo, „ali mislimo vstati ali ne?“

Peter Pavel ga je stoprv spoznal.

„Gospod Matija,“ je vprašal, „pa kje je Jernej?“

Matija se je suhotno zasmeljal in velel kratko:

„Vstani!“

Vse človeške sence nam ne morejo zatemniti božje luči v zgodovini papeštva. — Kard. Faulhaber

Kdor se ljudi boji, ne bo nikoli nič velikega za Boga naredil.
Ignacij Lojolski

Za človeka je na zemlji največja sreča, če najde človeka, ki je res Bogu po volji. — Lacordaire

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Marija Mestnik,
C. Postal 7546

Sao Paulo,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak,
3547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
500 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šillingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

Čemu romanja	257
Svet se je spremenil	259
Sveto Rešnje Telo	266
Spreobrnjenje plemenite zamorke	265
Tisoč stoletnica	268
Za kaj bomo v tem mesecu molili	269
Od vzhoda do zahoda	270
Razgovor o spiritizmu v Buenos Airesu	273
Primorske vesti	277
Najvišja življenjska modrost	278
Božja revolucija	280
Prvi apostoli Latinske Amerike	285
Ob desetletnici smrti prelata Odarja	287
Glas iz Rima	292
Quo vadis	294
Fatima — spokoren kraj	298
František Asiški in volk	301
Devetkratna prošnja	303
Držimo se domačega izročila	305
Pisarjevo pero	308
Od doma	310
Odisej iz Komende	313

LETO XXX.

štev. 5

MAJ 1963

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Antonio Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar. Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

*Trst, mesto ob Jadranu, kjer so včasih vodili vernike
slovenski škofje. Danes tega ni več, a slovenski duh
še vedno živi in snuje v njem*

Naslovna in zadnja stran platnic: lesorez Ivana Bukovca

